

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 49. – LETO: XXVI

JESENICE, DNE 15. DECEMBRA 1977

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

KAKO IN V KAKŠNI MERI SO LAHKO OSEBNI DOHODKI ODVISNI OD REZULTATOV DELA

Najpomembnejša zahteva zakona o združenem delu, ki preveva vse razprave o problematiki oblikovanja in delitve dohodka, zlasti pa še osebnih dohodkov, je njihova odvisnost od rezultatov dela. Ker se prihodek ustvarja pretežno z dvema elementoma, to je, s produktom količinske proizvodnje in družbeno priznane vrednosti proizvodov, izražene s ceno, je že v ustvarjenem prihodku vpliv delavcev omejen pretežno na višino količinske proizvodnje. Družbeno priznane cene naših izdelkov so odvisne od vplivov tržišča in so tako precej oddaljene od naših vsakdanjih prizadevanj znotraj Železarnje. Vpliv storitev in drugih prihodkov na skupni prihodek v tem prispevku zamejamo.

CELOTNI PRIHODEK JE OSNOVA ZA DOLOČITEV DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA. OSEBNI DOHODEK SE ZAJEMA IZ ČISTEGA DOHODKA

V tem prispevku želimo zrcaliti oblikovanje skupnega osebnega dohodka k rezultatom dela, ki jih bomo opredelili s količinsko proizvodnjo. Rezultate dela bi lahko opredeljevali tudi s skupnim prihodkom ali dohodkom. Tega nismo storili zato, ker je njihovo ugotavljanje stvar bilance in je njihova omejitev

problematična na obračunsko dobo meseca, medtem ko proizvodne rezultate natančno merimo po mesecih. Poleg tega smo prej ugotovili tudi dejstvo, da kot delavci nimamo

pomembnega vpliva na ceno izdelkov. Izhajamo iz doseženega stanja devetih mesecev tega leta.

Od ustvarjenega skup. prihodka 6.680.520.000 din smo v devetih mesecih leta 1977 oblikovali 742.430.000 din dohodka, od tega 426.588.000 din čistega dohodka in 379.657.000 din osebnih dohodkov. Ker iz čistega dohodka oblikujemo še poslovni, rezervni in sklad skupne porabe, smo izkazali po poslovnem poročilu 83.342.000 din izgube.

(Nadaljevanje na 8. strani)

PROIZVODNJA V NOVEMBRU POD DRUŽBENIM PLANOM

V mesecu novembru je celotna Železarna dosegla 93,4 % z družbenim planom predvidene skupne in 99,3 % gotove proizvodnje (v razpredelnici na tretji strani so podatki o odnosu na operativni plan). Po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela je bila situacija naslednja:

TOZD PLAVŽ

V septembru in oktobru je bil izveden na plavžu II glavni remont. V začetku novembra je bilo s tem v zvezi še nekaj težav in je zato dosežena proizvodnja nižja, kot je bila planirana.

Poraba koksa je bila 700,9 kg na tono grolja. To je za 26,9 kg/t več, kot je predvideval plan, in za 10,0 kg/t manj, kot je bila dosežena v oktobru.

(Nadaljevanje na 3. strani)

DISCIPLINA JE NAŠA SKUPNA SKRB

Sem in tja smo že pisali o tem, kako gledamo v Železarni na disciplino, na kršitelje, ki lahko slabo vplivajo že s svojo prisotnostjo, in o tem, kako okolica reagira na kakršna koli odstopanja, ki niso v skladu z njihovimi normami in s predpisi. Velikokrat je bilo slišati, da »reda« v Železarni ne bo napravila samo skupna disciplinska komisija, ampak mi vsi.

Kako pa dela disciplinska komisija? Ker je prostor, namenjen disciplinarnim obravnavam, v isti stavbi kot uredništvo Železarnja, jih ni bilo težko dobiti. Tistega dne, ko smo se pogovarjali, je bilo nekoliko zatišja, nobene obravnave ni bilo napovedane, kar pa seveda ne pomeni, da dela ni bilo. Resda zahtevek uvede vodja TOZD, po predhodno zbranim materialu v temeljni organizaciji, marsikaj pa je treba preveriti, pripraviti za obravnavo, potem pa poskrbeti za odločbo ali ukreniti vse potrebno v zvezi z morebitno pritožbo. Pa so nam bili kljub delu (v naslednjih dneh se bodo obravnave vrstile kar tri dni) pripravljeni prijazno posredovati podatke.

Verjetno se še spominimo, da smo pred časom volili po tri delegate v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, skupaj jih je 72. Vsakokrat se

(Nadaljevanje na 2. strani)

DVA ODDELKA TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL IZPOLNILA LETNI PLAN

Mesec december vsako leto prinaša vesela sporočila o proizvodnih dosežkih v Železarni. Ta mesec v bistvu pomeni jurij na letne plane in nadomestitev vsega tistega, kar smo med letom iz objektivnih ali subjektivnih razlogov zamudili. Tako sta se te dni valjarni profilov in TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki sta 14. novembra in petega decembra izpolnili svoj letni družbeni plan, pridružila še dva oddelka TOZD Valjarna blumingštekla.

Tako je 2. decembra svoj letni plan izpolnila adjuštaja štekla Javornik, ki je znašal 32.400 ton pločevine. Osmega decembra pa se ji je pridružila še adjuštaja blumingštekla s planom 250.580 ton. Če pa prištejemo še 8.420 ton gredic, izvaljenih v Sisku za potrebe valjarne žice, potem znaša skupna količina 259.000 ton.

Ob tem sporočilu pa moramo poudariti sicer že nekoliko zapoznelo vest, da je valjarna blumingštekla za 29. november – dan republike, prek globinske in potisne peči izvaljala rekordno količino, in sicer 2.373 ton.

Če upoštevamo, da je valjarna štekla kljub težkemu programu izvaljala veliko količino vložka, potem smo uspehov delavcev v TOZD Valjarna blumingštekla lahko še toliko bolj veseli. Ti uspehi pa nedvomno sodijo tudi v prizadevanja delavcev TOZD za kar najbolj dosledno uresničevanje sanacijskega programa in svojih planskih obvez.

PREDLOG ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH – BISTVENE RAZLIKE GLEDE NA OSNUTEK ZAKONA

Zbor združenega dela skupščine SR Slovenije je po zelo obsežni in vsebinsko bogati razpravi sprejel osnutek zakona o delovnih razmerjih na seji dne 19. 10. 1977. Mnenje k osnutku zakona je podal zbor občin skupščine SR Slovenije na seji dne 28. 9. 1977, družbenopolitični zbor skupščine SR Slovenije pa je sprejel stališča k osnutku zakona na seji dne 17. 10. 1977.

Po sprejetju osnutka zakona o delovnih razmerjih v skupščini SR Slovenije je bil dan osnutek v javno razpravo.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je v sodelovanju z republiškim sekretariatom za delo prevzel organizacijo, usmerjanje in spremljanje javne razprave o osnutku zakona.

Javna razprava je dala vso podporo konceptu osnutka zakona, ki je izpeljana v predlogu zakona. Javna razprava je bilo zelo konstruktivna ter je opozorila na številne probleme in nakazala tudi ustrezne rešitve.

Zbori skupščine SR Slovenije so sprejeli na sejah v septembru in oktobru letos poročilo o poteku javne razprave, ki sta ga pripravila

republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in republiški sekretariat za delo. Zbori skupščine SR Slovenije so razpravljali o mnenjih, pripombah in predlogih, ki so bili dani v javnih razpravah, in zavzeli do njih ustrezna stališča.

Predlog zakona je upošteval stališča skupščinskih zborov in vsebuje rešitve v skladu s sprejetimi stališči.

Predlog zakona ohranja temeljne značilnosti osnutka zakona:

– da en zakon kompleksno ureja pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela;

– da ima zakon naravo matičnega zakona, to je, da so njegove

(Nadaljevanje na 7. strani)

Sodelavka pri čiščenju diskov za brame

OSEBNI DOHODEK ZA NOVEMBER BLIZU MEJE 5.000 DINARJEV

Ko bi pri obravnavanju gibanja osebnih dohodkov govorili v jeziku športnikov, bi za november lahko govorili o »rekordu«. Osebnih dohodkov v novembru bo ob 191 urah dosegel povprečje 4.966 din na zaposlenega in je tako v letošnjem letu, kot absolutno v vseh letih, dosegel največjo nominalno vrednost. In vendar, vse več je znakov, ki kažejo na to, da z osebnimi dohodki nismo zadovoljni, ne z notranjo delitvijo, še manj pa ob primerjanju z gibanjem osebnih dohodkov izven Železarnje.

Poglejmo nekaj dejstev. Osebnih dohodkov v Železarni je v kumulativni devetih mesecih presegel lanskoletnega za deset odstotkov. Življenjski stroški so v istem času po uradno objavljenih podatkih porasli za 13,2 odstotka, torej znaša padec realnega osebnega dohodka 3,2 odstotka. V

analizi, ki jo je pripravil izvršni svet skupščine občine Jesenice, je za isti čas navedena poprečna rast osebnih dohodkov v občini za okroglo 18 odstotkov, iz česar sledi zaključek, da je bila rast osebnih dohodkov v dru-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB PROBLEMATIKI DELA HLADNE VALJARNE BELA

Vsak mesec redno spremljamo s posebno pozornostjo delo naše hladne valjarne na Beli. Ob tem ocenjujemo vplive in vzroke za dobro, predvsem pa za slabo stanje, tako na področju kvalitete, ekonomike kakor tudi količinske proizvodnje. Pri tem iščemo opravičila na vseh nivojih.

Ne bi želel biti arbiter, še manj bi s tem člankom želel sprožiti polemiko o našem dosedanem delu. V sestavku bi želel podati le delno oceno tehnološkega stanja tako v hladni valjarni na Beli kakor tudi v temeljnih organizacijah združenega dela, katerih delo je neposredno povezano z delom hladne valjarne.

Mogoče me je k pisanju tega članka spodbudil tudi prispevek v pretekli številki Železarnja z naslovom »(Ne) upravičene domneve o kadrih in kadrovanju v hladni valjarni Bela«, ali pa tudi vprašanja, vezana na tako imenovano licenčno tehnologijo, kar je tudi večkrat predmet pripomb.

Pri odločitvi o gradnji nove hladne valjarne je bilo osnovno vodilo, zagotoviti nadaljnjo finalizacijo toplo valjanih trakov iz valjarne blumingštekla, kar lahko šele predstavlja zaključno celoto v tehnologiji izdelave in predelave jekla. Ocena takratnega proizvodnega programa in metalurških kapacitet v državi, ki so bile že v izgradnji, je vse bolj potrjevala idejo, da moramo vgraditi v razvoj Železarnje proizvodnjo visokokvalitetnih izdelkov, kot so to dinamo in nerjavna pločevina, oziroma trakovi.

Ob tej odločitvi smo se zavedali, da to pomeni vlaganje večjih naporov v našo tehnologijo izdelave in predelave jekla v vseh fazah in da to zahteva tudi večjo tehnološko disciplino. Prav to dejstvo, povezano s problemi finančne konstrukcije, je vplivalo na to, da smo se odločili tudi za odkup know-how, to je, tehnični znanja od firme ARMCO; to je, tehnološkega znanja, katerega ima danes ta firma na tem področju in katerega bomo, v desetletnem obdobju trajanja te pogodbe, tudi stalno dopolnjevali. Firma ARMCO je dobro poznana v svetu in je ena izmed vodilnih firm v proizvodnji orientiranih in neorientiranih silicijevih pločevin (dinamo) ter nerjavnega jekla.

KAJ POMENI ODKUP KNOW-HOW, OZIROMA TEHNOLOŠKEGA ZNANJA ZA ŽELEZARNO

Naša železarna je prisotna že vrsto let na domačem tržišču kot proizvajalka dinamo hladno valja-

(Nadaljevanje na 9. strani)

PREVZEM IN POSODOBITEV ARHIVA TEHNIČNE DOKUMENTACIJE

Ob odcepitvi tehničnega biroja od železarnje Jesenice je le-ta prevzel skrb za tehnično dokumentacijo Železarnje. To je pomenilo shranjevanje in registriranje, ne pa tudi skrb za njeno obnavljanje in posodobljanje sistema shranjevanja.

V letu 1975 smo zato sklenili tehnični arhiv ponovno prenesti v Železarno. V ta namen smo investirali 250.000 din v nabavo sodobnih »ekonom« omar, ki jih je na podlagi naših predlogov iz svojega rednega programa izdelal Primat Maribor. Kapaciteta omar je za okrog 96.000 načrtov. Celotna tehnična dokumentacija trenutno, skupaj z novo hladno valjarno Bela, obsega 110.000 načrtov. Od tega računamo, da je 80.000 načrtov, ki predstavljajo

aktivno dokumentacijo, ostalo pa so kopije načrtov in originalnih objektov, ki jih v Železarni ni več ali pa predstavljajo muzejsko vrednost. Vso aktivno dokumentacijo prenašamo v nove omare za shranjevanje, in sicer po sistemu načrt do načrta. Načrte skušamo restavrirati, jih opremiti z ustreznimi kartoni za obešanje. Pri tem delu sodelujeta stalno dva delavca OPTIO, ki istočasno tudi rokujeta z že prevzeto

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODEK ZA NOVEMBER BLIZU MEJE 5.000 DINARJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

gih delovnih organizacijah, predvsem pa izven gospodarstva, znatno prek 18 odstotkov. Računica kaže, da bi ob upoštevanju deleža osebnega dohodka v občinskem merilu

50:50 ta rast morala znašati okrog 26%, kar pa je brez podrobnejše analize težko trditi. Podatki o gibanju osebnih dohodkov, ki so objavljeni v oktobrski številki Statističnega pregleda SR Slovenije, pa kažejo za prvih devet mesecev naslednje dinarske primerjave.

obdobje	SRS skupno	Gospodarstvo	Negospodarstvo	Industrija in rudarstvo	Gradbeništvo	Obt. storitve	Promet in zveze	Železnice
OD 1976	4.068	3.932	4.789	3.802	4.200	3.898	4.526	4.227
I-IX 1977	4.679	4.557	5.390	4.381	4.695	4.622	5.148	4.655
indeks	115,0	115,9	112,5	115,2	111,8	118,6	113,7	110,1

Podatki že sami po sebi kažejo na izvor določenega nezadovoljstva. Kako naj se delavec v bodoče odloča, ko bo v vprašanju njegov dinar, če mu je stalno pred očmi, da njegov odstopljeni dinar tistemu, ki ga ni direktno ustvaril, pomeni boljše eksistenco kot njemu samemu. Če smo se v Železarni ob lanskoletnem planiranju zavestno odločili, da bomo v stroške naših proizvodov vkalkulirali le 12% višje osebne dohodke, ker smo verjeli v umirjeno rast življenjskih stroškov, se čutimo sedaj prikrajšane. Nedvomno v naših trenutno veljavnih, stalno kontroliranih in na vse načine za držanih cenah ni vkalkulirana tista

inflacija, ki je ušla iz predvidenih okvirov. To pa je tudi razlog, da ne dosegamo takšnega ekonomskega rezultata, da bi si v skladu s splošnim gibanjem osebnih dohodkov tudi sebi odrezali večji kos kruha. Resnici na ljubo pa moram poudariti, da v navedenih podatkih negospodarstvo kot celota ni nosilec občutnejših premikov v osebnih dohodkih.

Ob primerjavi običajnih mesečnih podatkov pa že lahko analiziramo novejšo stanje, saj je v podatke vključen tudi mesec november in do zaključka leta manjka le še en obračunski mesec. Da bo bolj vidna dinamika, navajamo podatke za vse mesece tega leta z običajnimi vmesnimi obračunskimi dobami.

obdobje	ur/os	din/h	din/os	povpr. % učinka	Indeks OD l. 77 = 100	indeks življ. stroškov
I. 1976	189.0	22.37	4.227	31.87	100.0	100.0
1977 jan.	190.9	23.66	4.518	32.64	106.9	109.6
februar	178.7	25.30	4.522	33.61	107.0	111.1
marec	191.2	24.53	4.690	32.94	110.9	112.4
I. četrtlet.	186.9	24.48	4.577	33.06	108.3	111.0
april	189.9	24.66	4.684	33.04	110.8	112.8
maj	189.9	24.83	4.716	33.29	111.6	114.1
junij	187.4	24.20	4.536	32.07	107.3	115.5
I. polletje	188.0	24.52	4.611	32.86	109.1	112.6
julij	186.1	25.68	4.778	31.72	113.0	114.6
avgust	193.0	24.70	4.767	32.02	112.8	114.3
sept.	190.7	24.54	4.680	32.48	110.7	114.8
I-IX	188.7	24.67	4.655	32.60	110.1	113.2
oktober	193.2	24.71	4.774	32.61	112.9	116.5
november	191.0	26.00	4.966	34.20	117.5	118.5
I-XI	189.3	24.80	4.694	32.75	111.0	113.9

Iz podatkov se jasno vidi, da je zaostanek realnih osebnih dohodkov še vedno okrog tri odstotke. Z drugimi besedami povedano, morali bi za izravnavo te razlike izplačati tretjino mesečnih prejemkov, kar

pomeni približno milijardo in pol starih dinarjev. Seveda pa je to le ugibanje, vse dokler ne bo znan rezultat poslovanja za leto 1977.

Decembrsko izplačilo bo pomaknilo kumulativno na mejo planiranega

osebnega dohodka, to je, 4.700, s čimer bomo tudi zaključili leto. Tudi v masi se ne bomo bistveno oddaljili od planiranih sredstev, saj smo namesto s 6.570 planiranimi delavci proizvodnjo ustvarjali s povprečnim številom 6.530, kar, izraženo v indeksu, pomeni 99,4, nasprotno temu pa bo dejansko število plačanih ur za okrog 0,7% višje.

Mesec december razmerij na področju gibanja osebnih dohodkov ne bo bistveno spremenil, torej nam ne preostane drugega kot počakati na končni obračun, ki postaja iz leta v leto predmet širšega zanimanja. Tudi to ima svojo pozitivno stran, saj nas vodi hote ali nehoti k spoznanju, da je samoupravljanje ne samo golo delo, pač pa tudi smotrno gospodarjenje.

S. M.

DISCIPLINA JE NAŠA SKUPNA SKRB

(Nadaljevanje s 1. strani)

stavljajo štiri senat, obvezno eden iz TOZD ali delovne skupnosti, ki je posredovala zahtevek, in trije »nevtalni« iz drugih TOZD ali delovnih skupnosti. En član senata (skupno jih je pet) pa je zunanji in ga delegira zbor združenega dela. Tako predsednik kot člani senata se menjavajo.

Začetki je bilo težko, je povedala Zdenka Pulec, vodja disciplinske komisije. Nobeden novih obveznosti in odgovornosti ni bil preveč več. Od 15. avgusta pa do danes je delo lepo steklo, tudi prostorske razmere so veliko boljše. Kovačev hribo so v veliki meri uredili in marsikaj popravili, na razpolago imajo tudi večji prostor za obravnave.

Do danes jim je bilo posredovanih 251 zahtevkov, 150 so jih že obravnavali, ostale pa bodo do konca decembra. Ob tem so izrekli naslednje ukrepe: 31 opominov, 60 javnih opominov, prenehanje lastnosti delavca v TOZD – pogojno – 32, ena premetitev na nižje delovno mesto, prenehanje lastnosti delavca v TOZD ali DS – 16, devet pa je bilo oproščenih. Zanimivo, da še niso dobili nobenega zahtevka iz TOZD Livarna, TOZD Družbena prehrana in iz delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje. Največ zahtevkov pa je bilo iz TOZD Hladna valjarna Jesenice, Hladna valjarna Bela, Žičarna in Valjarna bluming-štel. Pri ostalih TOZD in delovnih skupnostih posebnih značilnosti ni.

Posebni povratni informaciji, kako ukrepi vplivajo na kršitelje in njihovo okolico še ni, verjetno je časovno obdobje, v katerem skupna disciplinska komisija dela, še prekratko, da bi bili rezultati razvidni na prvi pogled. Pač pa ocene že kažejo, da se je marsikaj izboljšalo. Disciplinska komisija da kar največ od sebe, da bi bili njeni ukrepi pravilni, pretehtani in da bi imeli vzgojni učinek. Prizadevajo si, da bi bile za enake prekrške enake kazni, in najstrožji ukrep – prenehanje lastnosti delavca v TOZD – res izrečejo le takrat, ko je potrebno, za izredno veliko število neopravičenih izostankov, na primer, za 18 izostankov ali več. Reakcije na kazni so najrazličnejše. Nekateri, tisti, ki so sicer prekršek napravili, pa obžalujejo, so skrušeni. Drugi spet jemljejo ukrepe neresno, zlahka, tako da jih je nekaj že dvakrat prišlo pred disciplinsko komisijo, celo po trikrat.

Povezava s TOZD in delovnimi skupnostmi je zares potrebna. Kot že rečeno, zahtevek uvedejo oni, poskrbijo pa tudi za vse potrebne podatke o kršitvi: zapisnik o zaslišanju, v primeru zastojev je ocenjena višina škode, ob tatvinah cena prisvojenega materiala; ob izostankih pregledajo tudi dnevne liste, če je potrebno, da prijavijo tudi splošno varnostna služba. Seveda s tem skrb za disciplino v TOZD in DS še ni opravljena. O manjših disciplinskih prekrških verjetno morajo izreči zadnje besedo sami, saj bi to sprostil disciplinsko komisijo. Največja naloga, da do kakršnih koli odstopanj sploh ne bo prišlo, pa je seveda naša, skupna, nas vseh, tudi posameznikov. Čeprav je sebe in tiste, ki so nam bližji, težko soditi. Sicer pa se s tem soočajo tudi člani disciplinske komisije in je njihova naloga zaradi tega včasih še težja in odgovornejša.

V prihodnjih dneh bodo torej člani našega kolektiva, ki smo jim na volitvah zaupali to težko nalogo, spet sedli za mizo in odločali, kakšne ukrepe bodo izrekli svojim sodelavcem – kršilec. Naporno bo, saj potrebujejo za odločitev v enem samem primeru ne samo veliko časa (od 30 minut tja do petih ur), marveč tudi volje, zavesti in odgovornosti. Zato bi bilo tudi prav, da bi njihova prizadevanja cenili in jim omogočili, da jih kar najbolje opravijo.

Sektor novogradenj – OPTIO

Zemljiska dela za novi konti-liv

URESNIČEVANJE LETNEGA IN OPERATIVNEGA PLANA REMONTOV V OKTOBRU IN NOVEMBRU

Z letnim planom remontov je bilo v mesecu oktobru programiranih šestnajst večdnevni remontov in nadaljevanje v septembru začetih remontnih del na štirih napravah. Operativni mesečni plan remontov za oktober pa je predvideval osemnajst večdnevni remontov in nadaljevanje v mesecu septembru začetih del na sedmih napravah.

Za mesec november pa je bilo z letnim planom predvidenih skupno 23 večdnevni remontov in nadaljevanje remontnih del, začetih v prejšnjih mesecih na eni napravi. Operativni plan pa je za ta mesec obsegal šestnajst večdnevni remontov in nadaljevanje del na šestih napravah, začetih v mesecih septembru in oktobru.

Tako je bilo v obeh mesecih programiranih po letnem planu skupno 39 in nadaljevanje del na petih večdnevni remontih. Od skupno programiranih remontov pa smo remonta dela dokončali v oktobru na štirinajstih, v novembru pa na sedemnajstih napravah, v decembru pa bomo nadaljevali remonta dela na šestih. Skupno smo v obeh mesecih operativni plan remontov izpolnili le 79,48%, ta odstotek pa je v odnosu na letni plan remontov še veliko slabši, saj smo od skupno planiranih remontov v obeh mesecih izpolnili plan le 41%, to je, od skupno 44 je bilo izvedenih le 18 večdnevni remontov.

V mesecu oktobru in novembru smo imeli razmeroma velike preokrajitve remontnih rokov na važnejših proizvodnih napravah. Prvo preokrajitev izkazujemo na plavzu II, in sicer kar za deset dni. Na to je vplivalo več dejavnikov kot, na primer, večji obseg del in neizpolnjevanje predvidenih delovnih časov s strani tujih izvajalcev. Vsekakor pa je podaljšanje remonta negativno vplivalo na samo proizvodnjo. Drugo podaljšanje remonta, ki ob manjši okvari na črpalki ali na enem izmed dveh vetril lahko povzroči izpad enega plavza, je bilo na turbu vetrilu GHH. Glavni vzrok je v veliko večjem obsegu del, kot je bilo predvideno, in v odvisnosti od tujega

izvajalca. Remont traja že tretji mesec. Večje preokrajitve smo dosegli tudi pri parnem kotlu št. 4. Tudi ta remont traja že tretji mesec. Podaljšanje je v glavnem zaradi veliko večjega obsega del, kot so jih predvidevali.

V mesecu novembru smo imeli tudi krajše podaljšanje remonta na SM pečeh, kar pa ni bistveno vplivalo na proizvodnjo v jeklarni, ker ta obratuje samo s štirimi pečmi.

Preokrajitev remonta roka smo imeli tudi v aglomeraciji, vendar zaradi preokrajitev remonta roka na plavzu ni bilo večjih posledic v proizvodnji.

Pri vsem tem pa je potrebno poudariti, da bo potrebno posebno takrat, kadar izvajamo remonte z vzdrževalci izven Železarn, postavljati remonte roke čim bolj dosledno in potem tudi zahtevati, da se tudi izpolnjujejo. Drugo pa je to, da kljub novi reorganizaciji ne moremo poleg enega večjega remonta opravljati remontnih del istočasno še na drugih napravah brez posebnih zastojev.

Iz navedenih razlogov imamo v teh dveh mesecih tudi slabše rezultate pri enodnevni remontih. Od programiranih 90 enodnevni remontov smo jih izvedli le 73 ali 81,11%, v programiranih urah pa izkazujemo malenkostno prednost, saj smo porabili le 98,77% predvidenega časa.

V zadnjem mesecu leta večina TOZD poveča napore za doseg letnih proizvodnih planov, zato večji del programiranih remontov odpade. Tako lahko računamo v decembru glede letnega remonta še slabše rezultate.

Referent za remonte
Stane Torkar

POŠKODBE V NOVEMBRU

Iz podatkov službe za varstvo pri delu je razvidno, da je bilo v prejšnjem mesecu na delovnih mestih poškodovanih 37 sodelavcev. Zaradi poškodb je bilo izgubljenih 753 delovnih dni. Poleg tega je bilo šest poškodb na poti v službo in 87 izgubljenih delovnih dni.

Pregled poškodb po TOZD in delovnih skupnostih je naslednji:

TOZD	poškodbe na del. mestu	izgubljeni dnevi	poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	2	16	—	23 od prej
Jeklarna	6	152	1	5
Livarna	—	23	—	—
Valjarna bluming-štel	5	70	2	19
Valjarna žice in prof.	5	63	—	—
Valjarna debele pločevine	—	38	—	—
Hladna valjarna Bela	3	46	—	1 od prej
Hladna valjarna Jesenice	—	46	—	—
Žičarna	1	6	—	—
Profilarna	1	20	—	—
Vratni podboji	—	—	—	—
Jeklovlek	—	32	—	23 od prej
Elektrode	3	21	—	—
Žebjarna	—	—	1	6
Strojne delavnice	3	11	1	1
Remontne delavnice	1	68	—	—
Vzdrževanje	3	92	—	—
Energetika	1	8	—	—
Transport	3	18	—	—
Družbena prehrana	—	—	1	9
DS za komercialne in finančne zadeve	—	—	—	—
DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje	—	23	—	—
DS za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje	—	—	—	—

IZVRŠEVANJE PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V NOVEMBRU

TOZD	Skupna proizvodnja			Gotova proizv.-tuja			Odprema novemb.
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	13.300	12.716,6	95,6				
Jeklarna	44.780	39.495,3	88,2				
- SM jeklo	28.100	25.986,6	92,5				
- El jeklo	16.680	13.508,7	81,0				
Livarna	145	147,0	101,4	50	67,8	135,6	67,8
Valj. Bela	38.120	38.230,4	100,3	6.040	6.582,3	109,0	6.060,3
- bluming	22.940	24.183,9	105,4	250	498,8	199,5	417,5
- štekel	12.480	11.161,0	89,4	3.090	3.203,0	103,7	2.870,3
- term. obd.	2.700	2.885,5	106,9	2.700	2.880,5	106,7	2.772,5
Valj. žice in profilov	11.050	11.476,5	103,9	3.370	4.819,8	143,0	4.831,6
- žice	9.150	9.322,2	101,9	3.350	4.584,5	136,9	4.417,4
- profili	1.900	2.154,3	113,4	20	235,3		414,2
Valj. deb. ploč.	7.590	7.789,4	102,6	7.540	7.739,5	102,6	7.601,0
Hl. valj. Bela	7.500	4.648,3	62,0	7.500	4.495,3	59,9	4.770,8
Hl. valj. Jes.	2.320	2.430,1	104,7	2.030	2.359,0	116,2	2.264,1
Žičarna	5.450	5.314,6	97,3	3.910	3.760,6	96,2	3.681,9
Profilarna	1.650	1.328,9	80,5	1.520	1.152,3	75,8	1.291,4
Vratni podboji	40	47,6	119,0	40	47,5	118,8	41,5
Jeklovlek	1.450	1.531,2	105,6	1.450	1.525,4	105,2	1.575,2
Elektrodni	1.460	1.481,5	101,5	1.455	1.476,2	101,5	1.443,2
Šamotna masa	350	443,6	126,7	180	200,6	111,4	200,7
Masa za Emono	150	102,0	68,0	150	102,0	68,0	102,0
Želblarna	880	881,4	100,2	880	881,3	100,1	890,8
Cestna ograja		325,8			325,8		325,8
Skupaj	136.235	128.390,2	94,2	36.115	35.535,4	98,4	35.148,1
Emona iz Zagr.				400	361,2	90,3	361,2
VSE SKUPAJ	136.235	128.390,2	94,2	36.515	35.896,6	98,3	35.509,3

PROIZVODNJA V NOVEMBRU ...

(Nadaljevanje s 1. strani) TOZD JEKLARNA

Družbeni plan martinarne za november je predvideval obratovanje s petimi SM pečmi. Ker za to ni bilo potrebe, je bila proizvodnja nižja.

Elektro jeklarna ni dosegla s planom predvidene proizvodnje predvsem zaradi okvare transformatorja Lectromelt peči, ki zaradi tega šest dni ni obratovala. Nekaj težav je bilo tudi zaradi zahtevnega kvaliteta proizvodnega programa.

Izpolnjevanje kvaliteta asortimenta je bilo v novembru boljše kot v oktobru. Od skupno 677 sarž je bilo 186 ali 27,5 % menjav, rezervnih in zgrešenih sarž. V oktobru je bilo teh sarž 34,1 %.

Sarž kvalitete dinamov je bilo narocenih v novembru 82 (oktobra 74) in izdelanih 56 ali 68,3 % (v oktobru 68 ali 91,8 %). Podatki kažejo, da je bila situacija v novembru precej slabša kot v oktobru.

TOZD LIVARNA

Jeklolivarna in kovinolivarna sta z družbenim planom predvideno skupno in blagovno proizvodnjo presegli. Zunanji naročnikom je bilo v novembru prodanih 67,8 tone jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V novembru je bilo skupnih zastojev 28,02 % na obratovalni čas. To je sicer za 1,14 % več kot v oktobru, vendar je bil družbeni plan skupne proizvodnje dosežen. Planirane skupne proizvodnje ni dosegla valjarna štekel, medtem ko je bila planirana gotova proizvodnja presežena.

Potisna peč je obratovala od 1. do 10. in od 19. do konca novembra. V tem času je bilo prevaljanih skupno 6.987 ton domačih in tujih slabov. Nenamenskih slabov je bilo izvaljanih 950 ton, kar je za 1.680 ton manj kot v oktobru.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V novembru je bilo v valjarni žice 37,44 % zastojev na obratovalni čas, oziroma enak odstotek kot v oktobru. Dosežena skupna proizvodnja pa je ob upoštevanju, da valjarna 29.

in 30. novembra zaradi popravila ni obratovala na štiri izmene, po rekonstrukciji najboljša.

Valjarna profilov je planirano skupno proizvodnjo močno presežila in kot prva v Železarni 14. novembra tudi dosegla letni družbeni plan.

Predvideni kvaliteten asortiment je bil tako v valjarni žice kakor tudi v valjarni profilov izpolnjen.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je z družbenim planom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo presežila. Kakor v oktobru je tudi v novembru na dobri proizvodni rezultat v določeni meri vplivalo obratovanje na eno dnino ob prostih sobotah. Za to se je kolektiv odločil v okviru akcije za izboljšanje poslovnega rezultata v tem letu. Kvalitetni asortiment se je gibal v okviru naročil.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Skupna proizvodnja, dosežena v novembru, je bila močno pod planirano in tudi nižja, kot je bila dosežena v oktobru. Nekaj težav je bilo zaradi okvare na regeneraciji, tehnoloških zastojev na Sendzimir ogradi in zaradi pomanjkanja delavcev v adjustaži.

Tudi pri izpolnjevanju kvaliteta asortimenta je bila situacija precej slabša kot v oktobru. Trakov dinamov kvalitete je bilo proizvedenih 1.659 ton, kar je za 266 ton manj kot v oktobru. Tudi pri kvaliteti gl. vlek planirana količina ni bila dosežena, medtem ko je bila proizvodnja nerjavne kvalitete minimalna.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

V tej TOZD so enako kot prejšnje mesece tudi v novembru dosegli dobro proizvodnjo. Pri kvalitetnem asortimentu je bilo proizvedenih 505 ton dinamov HVT (oktobra 490 ton) in 250 ton jekel trdih kvalitet (oktobra 209 ton).

TOZD ŽIČARNA

Družbeni plan in operativni program pri skupni in gotovi proizvodnji nista bila dosežena. Vzrok za to je bil v večji bolezenski odsotnosti. V novembru so v žičarni pričeli s po-

skusnim obratovanjem novih naprav za proizvodnjo VAC žice po tehnologiji ESAB.

Pri kvalitetnem asortimentu so bili pri patentirani in VAC žici doseženi rezultati slabši kot v oktobru. Proizvedenih je bilo 890 ton patentirane žice (oktobra 1.246 ton), 254 ton VAC žice (oktobra 287 ton) in 130 ton EPP žice (oktobra 77 ton).

TOZD PROFILARNA

Operativni program za november je bil postavljen nižje kot družbeni zaradi prestavitve letnega glavnega remonta proge Rossi I z meseca avgusta na november. Vendar tudi operativni program ni bil dosežen. Glavni vzrok je bil, da je 220 ton izdelanih profilov za cestno ograjo na zalogi in bodo upoštevani v proizvodnji šele kasneje, ko bodo kompletirani. Nekaj težav je bilo tudi z občasnim pomanjkanjem ustreznega vložka, kar je povzročilo večje število menjav oblikovalnih valjev na posameznih strojih.

TOZD VRATNI PODBOJI

Operativni program je bil zaradi pomanjkanja naročil postavljen nižje kot družbeni in je bil presežen. Bile so tudi težave zaradi slabše kvalitete vložka, zato je bilo tudi nekaj več zastojev zaradi prebiranja.

TOZD JEKLOVLEK

Družbeni plan skupne proizvodnje je bil presežen za 22 ton pri povprečni dimenziji izdelkov 23 mm (oktobra 25,27 mm). Vlačilnica je proizvedla 1.274 ton ali 104,45 %, luščilnica 104 tone ali 116,55 %, brusilnica 66 ton ali 110,16 % in žarilnica 85 ton ali 107,25 % na plan.

TOZD ELEKTRODE

Z družbenim planom predvidena skupna proizvodnja je bila presežena. Delno je k temu pripomoglo tudi dodatno obratovanje ob prostih sobotah. Pri varilnih praških planirana proizvodnja ni bila dosežena zaradi mehanskih in elektro zastojev.

TOZD ŽELBLARNA

Operativni program za november je bil postavljen nižje kot družbeni, ker ni naročil za bodočo žico, in je bil tudi dosežen.

Avugst Karba

IZVRŠEVANJE DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V MESECU NOVEMBRU

TOZD	Plan. količ.	Plan. prod. cena neto	Dosež. količ.	Dosež. prod. cena neto	Indeks količ. prod. c.	
Livarna	50	20.910	- 7,5			
Valj. bluming-štekel	5.970	8.845	6.060,3	9.950	101,5	112,5
Valj. žice in prof.	2.310	6.483	4.831,6	6.424	209,2	99,1
Valj. deb. ploč.	7.490	8.131	7.601,1	8.811	101,5	108,4
Hlad. valj. Bela	8.000	12.475	4.770,7	9.714	59,6	77,9
Hlad. valj. Jes.	2.220	9.921	2.264,2	10.903	102,0	109,9
Žičarna	4.170	9.937	3.671,1	11.488	88,0	115,6
Profilarna	1.760	8.332	1.617,2	11.133	91,9	133,6
Vratni podboji	60	25.866	41,5	23.939	69,2	92,5
Jeklovlek	1.450	14.394	1.575,2	16.808	108,6	116,8
Elektrode	1.795	11.507	1.887,8	9.857	105,2	85,7
Želblarna	960	7.579	871,2	7.212	90,7	95,2
- šamotna masa			200,6	576		
Osnovna realizacija	36.235	(9.880)	35.385	(9.664)	97,6	97,8

V novembru smo prodali 35.385 ton naših izdelkov po povprečni prodajni ceni 9.664 din za tono. S tem smo izpolnili 97,6 % količinskega plana.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 19. 12.	ISKRA BRANE	NOVAK FRANC
TOREK - 20. 12.	BURJA ANTON, st.	VEHAR JANEZ
SREDA - 21. 12.	PIKON JANEZ	REKAR VINKO
ČETRTEK - 22. 12.	MENCINGER STANE	SLAMNIK IVAN
PETEK - 23. 12.	SITAR ANTON	MARKEŽ VALENTIN
SOBOTA - 24. 12.	LEBAN IVO	PRAPROTNIK NIKO
NEDELJA - 25. 12.	TORKAR STANE	ZIDAR JOŽE

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 19. do 24. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
Dopoldan: III. obratna ambulanta - dr. med. Želimir Cesarec, in IV. obratna ambulanta - dr. med. Lidija Nakovska.

Popoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh, in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 24. decembra, samo dopoldan I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh, in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej,

popoldan: I. zobna ambulanta - v den. Viktor Stražišar.

V soboto, 24. decembra, samo dopoldan I. zobna ambulanta - v den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Komisija za oceno in prodajo osnovnih sredstev Železarne Jesenice

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih pisalnih in računskih strojev.

Licitacija bo 21. decembra ob 9. uri v prostorih sektorja novogradenj (stavba biveš UOS) - 1. nadstropje. Ogled strojev bo mogoč na dan licitacije od 6.15 do 8.30 v prostorih splošne administracije (glavna pisarna). Vsak udeleženec javne licitacije mora pred licitacijo položiti 20 % kavcije od izklicne cene v blagajni Železarne Jesenice.

Prometni davek v kupoprodajni ceni ni vračunan in ga bo vsak kupec plačal posebej.

Komisija za oceno in prodajo osnovnih sredstev

Na osnovi samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev na delu v TOZD Družbena prehrana dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosta delovna opravila v TOZD Družbena prehrana:

9524 D-2 razvažalec hrane

1 oseba

Pogoji:

Za opravljanje navedenih delovnih opravil se zahteva najmanj šest razredov osnovne šole in starost 18 let. Delovna opravila so primerna tudi za mlajše upokojence.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti naj kandidati pošljejo na kadrovske sektor v roku 8 dni.

DRUGO CEPLJENJE PROTI GRIPI

V dneh 19., 20. in 21. decembra bodo zdravstveni delavci obratne ambulante železarne Jesenice izvedli drugo zaščitno cepljenje proti gripi.

Zaščitno cepljenje se izvaja z mrtvim cepivom v presledku enega meseca, da dosežemo popolno odpornost. Zato pozivamo vse delavce, ki so se udeležili prvega cepljenja, da se cepijo tudi drugič, če želijo obdržati svojo odpornost proti gripi.

V obvestilih ob prvem cepljenju (okrožnici, objave v Železarni) smo vas že seznanili z namenom cepljenja pri čuvanju zdravja delavcev. Omenjene so bile tudi približne zdravstvene in ekonomske posledice v primeru, če gripa napade tak kolektiv, kot je železarna Jesenice.

Kljub temu se je cepljenju odzvalo vključno z ŽIC in TOZD Kovinoservis le 2105 delavcev, kar predstavlja slabo tretjino zaposlenih in ne zagotavlja varnosti kolektiva pred gripo.

Zato pozivamo vse delavce, da se drugega cepljenja številneje udeležijo. Se vedno je biti bolje cepljen enkrat kot nobenkrat. Kdor se bo hotel kasneje ponovno cepiti, mu bo to obratna ambulanta železarne Jesenice omogočila.

Razpored bo potekal po naslednjem razporedu:

Mesto cepljenja	Datum		
	19. 12.	20. 12.	21. 12.
Fizioterapija	5.- 8. ure	5.- 9. ure	5.- 8. ure
(pri glavnem vhodu)	13.- 16. ure	13.- 16. ure	13.- 15. ure
Reš. postaja II.	5.- 7. ure	5.- 8. ure	5.- 7. ure
Javornik	13.- 15. ure	13.- 16. ure	13.- 15. ure
Reš. postaja V.	5.- 8. ure	5.- 8. ure	5.- 8. ure
Valjarna Bela	13.- 16. ure	13.- 16. ure	13.- 15. ure
Reš. postaja IV.	5.- 7. ure	5.- 8. ure	5.- 7. ure
Predelovalni obrati	13.- 15. ure	13.- 16. ure	13.- 15. ure

Kadrovske sektor Železarne, dispanzer za medicino dela, obratna ambulanta Železarne

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

5. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik delavskega sveta Železarne Jože Ulčar je sklical 5. sejo za petek, 9. decembra, z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje, samoupravni sporazumi za javno razpravo, ugotovitve, sprejem samoupravnega sporazuma o osnovah plana delovne organizacije, sprejem samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje nalog ljudske obrambe, informacije, poročilo odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, poročilo o izvajanju sanacijskega programa hladne valjarne Bela in imenovanja.

Na pričetku seje so člani delavskega sveta Železarne sklenili, da tov. Francu Leskošku-Luki, častnemu članu delavskega sveta železarne Jesenice, ob 80-letnici rojstva pošljejo telegram z najboljšimi željami ob visokem jubileju.

Zatem so prešli na obravnavo točk dnevnega reda in najprej sprejeli poročilo podpredsednika poslovnega odbora, kako so bili izpolnjeni sklepi zadnje seje.

V nadaljevanju seje so sprejeli poročilo predsednika odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu. Na predlog odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu pa so sklenili, da posredujejo v razpravo TOZD in delovnim skupnostim naslednje samoupravne sporazume:

- o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen,

- o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka,

- o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in

- o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe.

Razprava bo trajala do 31. decembra 1977.

Na predlog odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu so dali v razpravo temeljni organizacijski in delovni skupnostni naslednje samoupravne sporazume o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovno skupnostjo:

- a) za komercialno-finančne zadeve,

- b) za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje in

- c) za ekonomiko, tehnično kontrolo in razvoj ter novogradnje.

Razprava bo trajala od 15. decembra 1977 do 15. januarja 1978.

Sprejeli so informacijo vodje oddelka za informiranje o rezultatih razprave in odločitvah TOZD v zvezi s sprejetjem:

- samoupravnega sporazuma o združitvi v temeljno banko Gorenjske — Ljubljansko banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Jugobanko — temeljno banko Ljubljana in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

- samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko — združeno banko in

zuma o združitvi v SOZD še naknadna dopolnitev XII. poglavja »Medsebojna delovna razmerja«. Sprejeli so tudi informacijo vodje centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje o predlogu samoupravnega sporazuma o združitvi v interno banko Slovenskih železar in sklenili, da sporazum posredujejo v javno razpravo TOZD in delovnim skupnostim. Razprava traja do 31. decembra 1977.

Poročilo predsednika odbora za gospodarstvo, o delu odbora med 4. in 5. sejo delavskega sveta Železarne, so sprejeli in potrdili sklepe odbora za gospodarstvo v zvezi s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih med SIS za varstvo pred požarom in Železarno, z imenovanjem centralne inventurne komisije za leto 1977, s cenami električne energije v letu 1978, z analizo finančnega rezultata za oktober in kumulativno za 10 mesecev, najemno pogodbo med Železarno in Železarskim izobraževalnim centrom, problematiko prenosa dejavnosti iz delovne skupnosti v TOZD in informacijo o predvidenih skupnih projektih na nivoju SOZD Slovenske železarne (projekt skupne pripravljavnice starega železa in projekt procesnega računalnika za potrebe jeklarne).

Tudi na tej seji delavskega sveta Železarne so obravnavali poročilo o izvajanju sanacijskega programa hladne valjarne Bela in na osnovi obširne razprave ugotovili, da se sanacijski program hladne valjarne Bela ne izvaja v celoti po sprejetem programu. Zato so zadolžili poslovni odbor, da sprejme ustrezne ukrepe, s katerimi bo zagotovil izpolnitev sklepov, sprejetih na prejšnjih sejah delavskega sveta Železarne v zvezi s sanacijo te temeljne organizacije. O ukrepih je treba poročati na naslednji seji delavskega sveta.

7. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo Vitomir Gričar je sklical 7. sejo odbora za sredo, 7. decembra. Na dnevnem redu so bili informacija o novem elektronskem računalniku, analiza finančnega rezultata za oktober in kumulativno za 10 mesecev, koriščenje sredstev AZ in IV, najemna pogodba med Železarno in Železarskim izobraževalnim centrom, problematika prenosa dejavnosti iz delovne skupnosti v TOZD, informacija o predvidenih skupnih projektih na nivoju SOZD Slovenske železarne in odpisi razlik.

Najprej so obravnavali informacijo o novem elektronskem računalniku v Železarni in sklenili, da je treba pospešeno delati pri investicijskem laboratoriju novega računalnika. Poslovni odbor pa so zadolžili, da dopolni delovno skupino za izdelavo investicijskega programa za računalnik ter da imenuje komisijo za razpis ponudbe in izbiro računalnika.

Sprejeli so analizo finančnega rezultata za oktober in kumulativno za 10 mesecev, z vsemi zaključki v analizi. Med drugim so ugotovili, da je v 10 mesecih TOZD Valjarna bluming-štekel dosegla 41 milij. din zvišanja stroškov v primerjavi s planiranimi. Zato so zahtevali od vodstva TOZD, da na naslednji seji poda podrobnejšo obrazložitev tega zvišanja.

Ob razpravi o rezultatih v drugem polletju letošnjega leta pa so ugotovili, da so bili doseženi ugodnejši rezultati, nasprotno temu pa so osebni dohodki v precejšnjem zaostajanju, posebno še v odnosu do negospodarstva. Zato so menili, da je potrebno izdelati analizo, z namenom, da se na osnovi rezultatov leta 1977 izboljša nivo osebnih dohodkov, kar bo neposredno vplivalo na boljše delo tudi ob startu izvajanja družbenega načrta za leto 1978, ki je po svojih nalogah še veliko zahtevnejši kot za tekoče leto.

V nadaljevanju seje je odbor za gospodarstvo obravnaval oceno koriščenja sredstev AZ v IV. kvartalu 1977 in začasni plan porabe v letu 1978. Z oceno koriščenja sredstev AZ v IV. kvartalu 77 in z začasnim planom porabe v letu 1978 so se strinjali, s pripombo, da je treba najkasneje do konca prvega kvartala 1978 izdelati dokončni plan za TOZD, s pregledom, koliko imajo TOZD na razpolago sredstev in koliko teh sredstev je združenih. Do konca januarja 1978. leta pa bo finančni računski sektor predložil rebalans plana IV. Na osnovi razprave k tej točki dnevnega reda so se sklenili, da bodo v prihodnje eno leto po zaključku

sveta Železarne. Poslovodnemu odboru so naročili, da imenuje strokovno komisijo, ki bo ugotovila stanje, oziroma uporabnost regeneracijske naprave v hladni valjarni Bela, ki jo je dobavila firma Ruthner Avstrija. O tem, ali je naprava uporabna ali ne, je treba poročati na naslednji seji delavskega sveta Železarne.

Na predlog razpisne komisije za vodje sektorjev so imenovali:

- za vodjo sektorja novogradenj Emila Ažmana, dipl. inž. elektrotehnike,

- za vodjo sektorja za ekonomiko in organizacijo Martina Šketa, dipl. inž. metalurgije,

- za vodjo sektorja tehnične kontrole in raziskav dr. Marina Gabrovskega, dipl. inž. metalurgije, in

- za vodjo splošnega sektorja Dušana Stareta, pravnik.

Na predlog IO konference osnovnih organizacij sindikata so imenovali za predstavnik Železarne v komisiji za oceno realnosti normativov EGS Jožeta Starca iz TOZD Energetika, za delegata v svetu visoke šole za organizacijo dela v Kranju pa so imenovali Franca Belčiča in Marjana Žitnika s kadrovskega sektorja.

Na predlog odbora za LO in družbeno samozaščito so imenovali za člana štaba civilne zaščite Železarne in komandirja sanitetne enote Slavka Tarmana.

Ob koncu seje so sprejeli informacijo predsednika IO konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, o sklepih sestanka metalurgov, kemikov, tehnikov in tehnologov Železarne Jesenice, v zvezi z vrednotenjem njihovega dela v odnosu do drugih podobnih delovnih mest v železarni Jesenice. Komisiji za kategorizacijo delovnih mest in kadrovskemu sektorju so naročili, da na osnovi sklepov izdelata analizo problematike tega kadra, vrednotenja njihovega dela ter da o ugotovitvah poročata delavskemu svetu Železarne na naslednji seji.

Strinjali so se s predlogom odbora za LO in družbeno samozaščito, da se protiletalska enota železarne Jesenice, ob praznovanju dneva JLA, 22. decembra, javno pohvali v Železarni, za zelo uspešno vajo v streljanju na zemeljske cilje v Krmi, ki je bila 22. oktobra 1977.

J.Š.

Vratni podboji na poti v lakirnico

računalnika za potrebe jeklarne. V zvezi s projektom skupne pripravljavnice starega železa so sprejeli naslednja sklepa, ki bosta veljala, če ju bo v enakem besedilu sprejel tudi delavski svet TOZD Jeklarne:

- Železarna Jesenice pristopi k izvedbi pripravljavnih del za centralno pripravljavnico starega železa slovenskih železar.

- Iz sredstev, namenjenih za projekte v letu 1977 (konto 032-2/978-14), se rezervira 230.000 din namensko za pripravljavnice starega železa SZ.

V zvezi s projektom procesnega

računalnika za potrebe jeklarne pa so se strinjali, da se za izdelavo naloge »prenos aplikacij računalnika v jeklarnah iz železarne Ravne na železarno Jesenice« namenijo 120.000 din. Poslovodnemu odboru pa so priporočili, da imenuje delovno skupino iz železarne Jesenice, ki bo sodelovala v pripravi programa procesnega računalnika. Nosilec naloge naj bo TOZD Jeklarne.

Ob koncu seje pa so na predlog nabavnega sektorja — uvoza potrdili v enem primeru odpis razlike in v drugem pripis razlike, ki sta nastali v poslovanju s firmo Ferimport Zagreb.

J.Š.

3. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE ŽELEZARNE

Podpredsednik Jože Lenar je 2. decembra sklical 3. sejo odbora samoupravne delavske kontrole ter predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov, kadrovska problematika hladne valjarne Bela, devetmesečno poslovno poročilo, zapisnik SDK Kranj o plačanih investicijah, poraba sredstev za reprezentanco, pismo IS SRS sekretariata za notranje zadeve IS skupščine občine o nepravilnostih poslovanja, nevestno opravljanje dela ter razno.

Najprej so bili seznanjeni s pregledom sklepov zadnje seje in ugotovili, da so izvršeni. V zvezi s prikazanimi nadurami v posameznih temeljnih organizacijah so ugotovili, da so le-te v upadanju, vendar se še vedno kažejo nepravilnosti pri opravljanju, priznavanju in pisanju. Zato priporočajo odborom samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah, da pregledajo, kako poteka opravljanje nadur, predvsem kdo dela nadure in zakaj. Odbori v temeljnih organizacijah naj si ta nadzor vpišejo v svoj program dela kot reden in sistematski.

Pri obravnavi kadrovske problematike hladne valjarne Bela so ugotovili, da se stanje izboljšuje, in naročajo kadrovskemu sektorju, naj poskrbi, da bodo temeljne organizacije preskrbljene z ustreznim kadrom. Obsojajo tudi prevzemanje kadra v občini in menijo, da je potrebno pri tem dosledno spoštovati družbeni dogovor o kadrovski politiki občine Jesenice. Pri tem pričakujejo tudi vso pomoč družbenopolitičnih organizacij Železarne in občine.

Na znanje so prejeli devetmesečno poslovno poročilo, s pripombo, da je treba na vseh nivojih reševati probleme, ki nastopijo, da se bo proizvodnja izboljšala. V prihodnjem letu si je treba zastaviti cilj, da bo proizvodnja enakomerno razdeljena po vseh mesecih in da bo odprema potekala bolj enakomerno skozi ves mesec.

Seznani so se tudi z zapisnikom službe družbenega knjigovodstva

Kranj o pregledu zagotovitve sredstev in plačil za investicije pri uporabi družbenih sredstev in ugotavljajo, da ni bilo nobenih nepravilnosti.

Sekretar Železarne je seznanil člane s poročilom o porabi sredstev za reprezentanco od 1. 7. — 30. 9. 1977. Poročilo so sprejeli na znanje brez pripomb.

Pri obravnavi pisma izvršnega sveta SRS sekretariata za notranje zadeve izvršnemu svetu skupščine občine o nepravilnostih poslovanja so na podlagi razprave zadolžili odgovorne v temeljnih organizacijah, naj zaostrojo kontrolo povsod tam, kjer so bile ugotovljene nepravilnosti in so bile že obravnavane, na katere pa nas javno tožilstvo ponovno opominja. Ob polletjih bodo ugotavljali, kako se izvajajo sprejeti ukrepi za odpravo nepravilnosti, oziroma pomanjkljivosti.

Seznani so se z informacijo pravne službe o nevestnem opravljanju dela ter se s sistemom dela pravne službe strinjali. Sklepi v zvezi z nevestnim opravljanjem dela nekaterih posameznikov pa bodo sprejeti na eni naslednjih sej, ko bo posamezen prekršek nevestnega dela že sodno zaključen.

Ob koncu seje so v zvezi z vprašanjem delegata v odbor samoupravne delavske kontrole naročili poslovodnemu odboru, da do naslednje seje poroča, kako je jeklovlek preskrbljen z vložkom iz železarne Store, kakor je bilo dogovorjeno, da bi lahko opustili zastarele in nerentabilne obrate valjarne profilov na Javorniku.

R.M.

3. SEJA ODBORA ZA INFORMIRANJE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik Franc Novak je 12. decembra sklical 3. sejo odbora za informiranje pri delavskem svetu Železarne ter predlagal naslednji dnevni red: stališča o prilogah Železarja (LISTI in JE-SE-NI-CE), kriteriji za določanje avtorskih honorarjev v Železarni ter samoupravni sporazumi (pravilnik o ocenjevanju delovnega prispevka).

Najprej so bili seznanjeni s problematiko LISTOV in JESENIC ter sklenili, da se naprej izhajata kot priloge Železarja.

Na vlogo hokejskega društva Jesenice, da v bodoče tudi Je-se-ni-ce financirajo delavci temeljnih organizacij, so sklenili predlagati delavskemu svetu Železarne, da se glede financiranja obe priloge izenačita. Ob enem predlagajo uredniškemu odboru Jesenic, da skupno s telesnokulturno skupnostjo postopoma v list vključijo problematiko še ostalih športov na Jesenicah in naj bi bil naš prispevek torej podpora celotnemu športu na Jesenicah. Tehnične usluge za obe priloge naj se še naprej opravljajo v Železarni (prepis gradiv za Je-se-ni-ce, opravila v tiskarni, razdeljevanje), vendar je treba gradiva uredništvu Železarja poslati štiri dni pred izidom. Usluge za priloge se opravljajo ob četrtkih in petkih, ko delavci niso toliko obre-

menjeni s pripravami na izid Železarja.

Pri obravnavi kriterijev za določanje avtorskih honorarjev v Železarni so sklenili, da se honorarji letno povečujejo skladno s povprečnim povečanjem osebnih dohodkov v preteklem letu. Uredniški odbor naj skupaj z glavnim in odgovornim urednikom Železarja pred obračunom enkrat mesečno pregleda vrednotenje posameznih člankov v Železarni. Za sam postopek naj se odloči uredniški odbor.

Ko so obravnavali postopek sprejema pravilnika o ocenjevanju delovnega prispevka, so sklenili, da ga pred sprejemom na delavskih svetih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti obravnavajo samoupravne delovne skupine. Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje so zadolžili, naj predhodno organizira tolmačenje pravilnika.

R.M.

KRITIČNA SEJA SVETA ZSMS SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V petek, 9. decembra, je bila v Štoreh seja sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne. Delegati mladinskih organizacij iz posameznih delovnih organizacij so na seji sprejeli oceno nedavnega seminarja, obravnavali so poročilo sveta v preteklem mandatsnem obdobju, sprejeli nove smernice za delo in izvolili novega predsednika sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne.

Pri oceni nedavnega seminarja so bili navzoči mnogi, da so bile nekatere teme dobro pripravljene in so tudi pritegnile udeležence seminarja. Nekaj tem pa je bilo preveč splošnih, saj se z njihovo vsebino mladi aktivisti pogosto srečujejo v političnih šolah. Člani so kritično ocenili zamude pri posameznih predavanjih na seminarju in ob tem opozorili, da bo na prihodnjih podobnih izobraževalnih oblikah treba organizacijski plati nameniti večjo skrb.

Poročilo sveta v preteklem mandatsnem obdobju je zateklo podal predsednik sveta ZSMS Mitja Komar iz Verige Lesce. Kot je dejal, sta bili v tem obdobju osrednji akciji majsko srečanje mladih slovenskih železarjev v Ljubljani in nedavni seminar za člane OO ZSMS iz SOZD Slovenske železarne. Ostale akcije so bile manjšega obsega, največkrat pa je izvedba slonela le na predsedniku. Nadalje je postavil problem, ki je prisoten že od ustanovitve sveta pred sedmimi leti. Organiziranost mladih na nivoju SOZD Slovenske železarne še vedno ni prave vsebine dela. Manjka povezanosti z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami na tem nivoju, kjer bi mladi slovenski železarji prav tako morali kreativno sodelovati. Nemalokrat člani sveta celo podvomijo, ali je ta organ potreben ali ne. Ima svoj poslovnik, dela po programu, koordinira delo mladih slovenskih železarjev in predelovalcev, dvomi pa po tem nastajajo ob ugotovitvah, da je svet ZSMS osamljen praktično sredi najpomembnejših političnih in gospodarskih dogajanj v sestavljeni organizaciji. Za njegov obstoj tudi ni pozitivnih besed iz republiške konference ZSMS, kjer bi napovedali tudi že morali rešiti vprašanje svetov ZSMS

v velikih sestavljenih organizacijah. V kasnejši razpravi je bilo med drugim poudarjeno, da mlade železarje čaka veliko dela v obdobju pred kongresom ZSMS, kjer bo svet moral odigrati svojo vlogo. Odločno več pozornosti bo treba nameniti političnemu delu, ki je bilo dosedaj večkrat zanemarjeno. Nadalje bo svet ZSMS Slovenskih železarov treba razširiti s komisijami za posamezna področja dela. V prihodnji program bo potrebno vnesti več skupnih akcij v interesu povezovanja mladih iz posameznih kolekti-

vov, svet ZSMS pa bo moral tudi bolj pogosto obravnavati delo in probleme osnovnih organizacij ZSMS.

Na petkovi seji so člani tudi že formalizirali komisijo za idejno politično delo, ki jo sestavljajo delegati iz Verige Lesce in železarne Jesenice. Komisija, ki se bo v prihodnje še razširila, bo najprej pripravila smernice političnega dela in osnovo za akcijski program, ki bo sprejet na naslednji seji v mesecu januarju prihodnjega leta. Na koncu seje so zatem delegati izvolili še novega predsednika sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne, in sicer Draga Simoniča iz železarne Štore.

J. R.

KRATKE VESTI

Člani osnovne organizacije ZSMS TOZD Hladna valjarna Bela so po nedavni volilni konferenci sprejeli več pomembnih sklepov. Med drugim se bodo v novem programskem obdobju predvsem zavzemali za večjo družbenopolitično aktivnost na vseh področjih, za aktivno sodelovanje pri oblikovanju plana proizvodnje in samoupravnih sporazumov, za izboljšanje delovnih rezultatov mladih ter za usposabljanje in izobraževanje mladih na delovnem mestu.

Občinska konferenca ZSMS Jesenice je za najaktivnejše mladince v OO ZSMS skupaj z delavsko univerzo Jesenice organizirala mladinsko politično šolo, ki jo obiskuje okrog petdeset slušateljev, med njimi člani vodstev osnovnih organizacij ZSMS, mladi delegati v samoupravnih organih in evidentirani mladinci za možne kandidate na volitvah prihodnje leto.

Iz zadnjega zapisnika predsedstva OO ZSMS Kovinoservis med drugim povzemamo, da v tej temeljni organizaciji še vedno ni formiran koordinacijski odbor za evidentiranje kandidatov za volitve prihodnje leto, kljub temu, da so člani predsedstva OO ZSMS večkrat dali pobudo, da se odbor ustanovi. Tako so na zadnji

seji sami evidentirali deset mladincev, ki aktivno delujejo v OO ZSMS.

Pri občinski konferenci ZSMS Jesenice potekajo priprave za ustanovitev koordinacijskega odbora za družbene organizacije in društva. Takšno organiziranost narekujejo dokumenti X. kongresa ZSMS, kajti družbene organizacije in društva (zveza tabornikov, RK, gasilska zveza, planinska društva in drugi) so po novem kolektivni člani ZSMS. Precejšnjo kasnitev ustanovitve tega odbora pogojujejo problemi v društvih ter neusklajenost akcij na obeh straneh.

OBVESTILO

Koordinacijski svet ZSMS Železarne obvešča vse mladince, da bo pri današnjem izplačilu osebnega dohodka odtrgana mladinska članarina v višini 24 din. Kolikor kdo ne želi plačati članarine, bo znesek dobil vrnjen v pisarni koordinacijskega sveta ZSMS v Delavskem domu pri Jelenu na Jesenicah.

SODELOVANJE MED OO ZSMS RATEČE IN VOJAKI

Mladinci iz osnovne organizacije ZSMS Rateče so se domenili, da praznujejo 29. november — dan republike, skupaj z vojaki. 29. novembra so se odpravili na karavlo Slatina. Tam so jih prisrčno sprejeli graničarji.

Najprej so bila na vrsti športna srečanja. Pomerili so se v malem nogometu, šahu in v streljanju z zračno puško. V malem nogometu in šahu so slavili vojaki, v streljanju z zračno puško pa so se bolj odrezali mladinci iz vasi. Po tekmovalstvu so zakurili kres in se ob njem poveselili.

Makovec Damjana

S tovariškega srečanja mladih železarjev, ki so sodelovali na delovnih akcijah v Posočju (Foto: J. Rabič)

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

VELIKE IZGUBE BRITANSKE ŽELEZARSKÉ DRUŽBE BRITISH STEEL CO.

Britanska državna železarska družba British Steel Co. (BSC) ima letos izredno velike gospodarske težave. Njene izgube so tako velike, da je predstavnik vodstva pred nedavnim izjavil, da bi bilo vsako drugo podjetje s takšnimi izgubami že zdavnaj v likvidaciji.

Danes ustvarjajo njene železarne vsak teden okoli deset milij. funtov šterlingov izgube. Zato predvidevajo, da se bo skupna izguba v tekočem poslovnem letu povzpela na dobrih 500 milij. funtov šterlingov. Ob teh številkah je videti celo avtomobilski koncern British Leyland, ki ima prav tako velike gospodarske težave, skoraj uspešen. S takšnim vzemirljivim razvojem gospodarske situacije v BSC so se izkazale napovedi ob polletju, da bodo izgube za okoli 250 milij. funtov šterlingov, kot nerealne. Pri tem imajo lahko za majhno tolažbo to, da so glede na izgube v dobri mednarodni družbi. Tako je imela privatna železarska družba iz ZDA Bethlehem Steel Co. v tretjem četrtletju tega leta tudi izgubo, preračunano na funte šterlingov, v višini 265 milij. Gospodarska recesija v industrijsko razvitih državah zahodnega sveta še vedno kaže svoje zobe.

Kljub težki krizi, ki ima svoj delež pri slabem gospodarskem položaju BSC, pa vplivajo nanj tudi razni problemi znotraj same hiše. Te bo treba nujno čimprej rešiti, da ne bo potrebna tudi v bodoče tako obilna državna finančna podpora, ki predstavlja danes 10 % deficita britanskega proračuna.

Zaenkrat so desetletni načrt rekonstrukcije podaljšali na 15 let, da bi na daljše obdobje porazdelili potrebne finančne obremenitve. Vendar še zdaleč ne zadostuje, da bi postala BSC konkurenčna in finančno bolj stabilna. V zadnjih desetih letih se je zaradi nesolidnih dobav, nezadostne kvalitete, pomanjkljive servisne dejavnosti in podobnega zmanjšal njen delež na britanskem tržišču s prejšnjih 90 % na 60 %. Kasnitve pri nadomeščanju starih, nerentabilnih naprav so imele za posledico močno povečanje proizvodnih stroškov. Na željo britanske

vlade, oziroma zaradi pritiska sindikatov so ustavitve obratovanja nerentabilnih obratov vedno znova prestavljali na kasnejši termin. Velik problem predstavlja tudi preveliko število delavcev. Najnovejša študija evropske gospodarske skupnosti prikazuje, da so v preteklem letu porabili britanske železarne 30 delovnih ur za proizvodnjo ene tone jekla, medtem ko so v železarnah Zvezne republike Nemčije porabili 18 delovnih ur in v japonskih samo štiri. Ali drugače povedano: BSC bi morala v letih 1976/77 s 150.000 zaposlenimi, kar je za 60.000 manj, kot je dejansko stanje, proizvesti skoraj 20 milij. ton surovega jekla.

Iz vsega tega izhaja tudi rešitev iz sedanjega stanja. Znižanje števila zaposlenih za 50.000 do 60.000 delavcev in takojšnja ustavitve obratovanja 16 do 20 nerentabilnih naprav. Takšni ukrepi pa so vsaj zaenkrat s politične strani nemogoči. Vodstvo BSC je skušalo v zadnjem obdobju spretno in z uspehom preložiti rešitev tega problema na ministrstvo za industrijo in sindikate. Kaže pa, da vlada nima namena pohiteti s kakršnokoli odločitvijo. In to iz volilno taktičnih razlogov, kajti zastarele naprave, ki bi jih bilo treba ustaviti, ležijo vse na področjih z nadpovprečno brezposelnostjo. Zato do danes tudi še ni bilo nobenih ustavitve teh naprav.

Vendar brez rešitve problema produktivnosti ne bo BSC nikoli konkurenčno sposobna na mednarodnem tržišču. Zato ni možna druga pot kot prilagoditev kadrovskih in tehničnih zmogljivosti gospodarski realnosti. Vprašanje je samo, kako to bolečo operacijo dejansko tudi uspešno izvesti. Glede na izredno kritično gospodarsko situacijo pri BSC pa nimajo niti ministrstvo za gospodarstvo niti sindikati prav veliko časa za ukrepanje.

ZDRUŽEVANJE ŠVEDSKE ŽELEZARSKÉ INDUSTRIJE

Še pred nekaj leti so imele švedske železarne za proizvodnjo masovnih jekel velike načrte za povečanje proizvodnje. Danes skušajo ostati na realnih tleh in k temu naj bi pomagala tudi združitve treh največjih proizvajalcev masovnih jekel v državi.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

ALI SO MOŽNE «METEOROLOŠKE VOJNE»?

Sovjetski delegat v OZN

Jakov Malik je ob neki priložnosti izjavil, da so imeli pri tem »zasluge« tudi Amerikanci, čeprav so ti to odločno zanikali. Dejstvo pa je, da je v avgustu 1972 senat ZDA prepovedal povzročanje umetnega deževja v vojne namene. Omenjena prepoved je veljala tudi za t. i. »ognjene viharje«, ki so jih Amerikanci prav tako povzročali v tem delu sveta. Namen teh operacij, (ki so jih vodili pod zvoničnimi imeni: »Sherwoodski gozd«, »Vroči vrh«, »Rdeča vrtnica«), je bil, da se z umetno zaneženim požarom povzroči z rušilnim delovanjem vetra orkanski vihar.

Samo nekaj mesecev potem, ko je bila odkrita zločina zloraba znanosti na območju jugovzhodne Azije, je svet v septembru 1974 presenetila druga novica...

«KLIMATSKA» AGRESIJA

Ugledni mehiški znanstveniki so obtožili Združene države Amerike za »klimatsko agresijo«, zaradi vrste raziskovanj, katerih namen je, da bi preusmerili pot tropskih ciklonov, z namenom, da bi preprečili njihovo rušilno delovanje na južni in jugovzhodni del Združenih držav. Zato je, so trdili mehiški znanstveniki, prišlo do katastrofalne suše v severnih krajih Mehike, katerim so prav tropski cikloni vselej prinašali padavine, ki so nujno potrebne kmetovalcem teh krajev.

Dejstvo je namreč, da imata povprečno le dva tropska ciklona izmed tistih, ki v teku enega leta pihajo v tem delu sveta, tudi rušilni učinek. Velika količina padavin, ki se ustvarjajo med trajanjem tropskega ciklona, pa je nenadomestljivega pomena za kraje s suhim podnebjem.

Toda to še ni bilo vse. »Kaplja, ki je prekipela čez rob«, je bil primer tropskega ciklona »fify«, ki je povzročil v državah Srednje Amerike, zlasti v Hondurasu, ogromno škodo in veliko človeških žrtev. Mehikiški znanstveniki so trdili, da pot tropskih ciklonov nikdar poprej ni peljala čez obale Hondurasa ter da je torej ciklon »fify« prispel tja prav zaradi tega, ker so na njegovo smer in pot vplivali umetno. Tudi to je mogoče. Omenili smo že, da modifikacije poti tropskih ciklonov še ne dajejo določnejših rezultatov in da še ni mogoče predvideti, kako se bodo iztekale. Zato je treba še kako paziti na to, da ne bi zaradi lastne koristi povzročili, pa četudi nehoti, nesrečo drugim.

To je, na kratko opisano, potek dogodkov, ki so bili povod za sedanje (in tudi prihodnje) veliko zanimanje za vse akcije umetnega delovanja na procese v atmosferi, to pa prav zaradi neslutnih možnosti, da bi lahko s takšnimi akcijami bodisi zavestno, hote, ali pa nehoti povzročili škodo sosedu ali nasprotniku.

Takšne poskuse bodo nadaljevali nadvomno tudi v prihodnosti. Že sedaj porabijo za različne umetne spremembe vremena na svetu na leto približno 150 milijonov dolarjev; v raznih postavkah vojnih proračunov pa porabijo verjetno tudi desetkrat večje zneske, toda za takšne aktivnosti, ki vsekakor niso namenjene blaginji miroljubnega dela človeštva.

Takšne akcije, ki se izvajajo v vojne namene, so zavite v strogo varovano tajnost in jih ni moč kontrolirati. Očitno pa je, da morajo znanstveniki pri vseh bodočih poskusih, ki jih opravljajo legalno, da bi izboljšali vreme in podnebje na našem planetu, ki ga vsak dan prizadevajo, tudi brez človekovega vmešavanja, številne atmosferske katastrofe, upoštevati tudi to, da je treba odpraviti vse nezaželene posledice. K temu bodo vsekakor prispevali tako sedanjí kot bodoči programi za raziskovanje ozračja; ti poskusi pa imajo splošen pomen in brez njih so možnosti za uspešnost vseh poskusov, ki zadevajo spreminjanje vremena in podnebja, znatno manjše. Vse te poskuse bi morali predvsem simulirati (posnemati) na teoretičnih modelih atmosferskih procesov in jih elektronsko obdelati pod različnimi domnevami, ki bi se utegnile pojavljati ob različnih vremenskih razmerah v naravi.

Zato je posebnega pomena preizkušnja vremenskih razmer na manjših območjih, v mejah posameznih držav, ker ni enotne rešitve za vse priložnosti in za vsa območja, saj vsako med njimi vpliva na svoj način na atmosferske procese.

S 1. januarjem 1978 bo nastal nov železarski koncern z imenom Svenkrst Staal AB (SSAB). Sestavljale ga bodo dosedanje samostojne železarske družbe, državna Normbottens Järnverk (NJA) in privatni Domnarwets Järnwerke ter Oxelösunds Järnwerk. Oba privatna partnerja prinašata v novi ustanovljeni koncern tudi rudnike železove rude.

Vse tri železarske družbe, ki se združujejo, poslujejo z izgubo. Samo pri NJA predvidevajo letos okoli 500 milij. švedskih kron izgube. S pomočjo različnih ukrepov za bolj ekonomsko proizvodnjo in z večjo stopnjo predelave računajo, da bodo postali bolj konkurenčni na mednarodnem tržišču, predvsem v Severni Evropi, kjer so po letu 1975 prišlo do izraza velike dobave iz drugih dežel.

Kot optimalno količino proizvodnje surovega jekla predvidevajo okoli štiri milij. ton surovega jekla letno, količino, kakršno je švedska proizvodnja, kot svoj vrhunec, dosegla v letu 1974. Do leta 1976 je nazadovala za 14 % in v prvem polletju 1977 se je znižala še za 25 % v primerjavi s istim obdobjem v letu 1976.

Švedske železarne nimajo težav samo zaradi slabe situacije na mednarodnem tržišču. Njihove proizvodne naprave so v primerjavi z inozemskimi manj učinkovite proizvodne naprave in stroški za zaposlene so zelo visoki. Zato predvidevajo znižanje zaposlenih za 4.000, tako da bo koncern zaposloval okoli 14.000 delavcev in uslužbencev. Vendar bodo konkretni ukrepi, povezani z izboljšanim poslovanjem koncerna, znani šele v sredini leta 1978. Do dokončnega saniranja bo pri kritju izgub pomagala državna blagajna.

Minister za industrijo, ki je vodil trda in dolgotrajna pogajanja o združitvi, je ob njihovem zaključku povedal, da je država prispevala svoj delež k izboljšanju situacije železarn, ki proizvajajo masovna jekla. Mnenja je bil, da je dobil koncept SSAB ugoden izhoden položaj. Nadaljnje izboljšanje situacije pa je v njegovih rokah.

Medtem ko je problem proizvajalcev masovnega jekla bliže svoji rešitvi, je vprašanje železarn za proizvodnjo plemenitih jekel še vedno odprto. Pogajanja so v teku, vendar je do odločitve še precej daleč.

TOZD Hladna valjarna Bela

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Na deveti seji odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Hladna valjarna Bela, ki jo je predsednik Anton Ravnik sklical 2. decembra, so obravnavali: pregled sklepov zadnje seje, operativni plan za mesec december, pogodbo o izdelavi kataloga rezervnih delov za HVB, dopis operativne priprave dela o regulativih za optimalni način obratovanja v primeru zastojev zaradi višje sile.

Člani odbora s predlogom operativnega plana za mesec december, ki znaša 7.500 ton, niso soglašali, ker menijo, da ga ne bo mogoče doseči zaradi problemov, ki se pojavljajo v TOZD (pomanjkanje delavcev v ad-justaži in okvara regeneracije). Vendar odbor za gospodarstvo potrjuje operativni plan, ki je postavljen v sanacijskem programu, ki ga ni mogoče spreminjati, in sicer:

- globoki vlek 4.800 ton TVT,
- dinam 2.500 ton TVT,
- nerj. in ost. jeklo 200 ton TVT.

Odbor je razpravljal o operativnem planu za leto 1978 in zahteval, da se plan za leto 1978 planira v količini, kakršno bo mogoče tudi doseči. O planu za leto 1978 morajo raz-

pravljati tudi samoupravne delovne skupine in družbenopolitične organizacije TOZD ter dati svoje mnenje.

Odbor je potrdil pogodbo o izdelavi kataloga rezervnih delov v dokončni obliki, pri čemer ne priznava nikakršnega dodatnega dela in nadur.

V nadaljevanju se je odbor razpravljal o regulativih za optimalni način obratovanja v primeru zastojev zaradi višje sile in o kratki problematiki zastojev in predobav v Železarni.

Potrdili so predlog vodje TOZD o nujni nabavi brusilnice stroja za brušenje valjev in škarij za prečni razred.

M. K.

2. SEJA ODBORA ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

Predsednik odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito Aleksander Jezeršek je sklical drugo redno sejo 24. novembra. Na njej so obravnavali odgovor splošne varnostne službe železarne Jesenice na pismo javnega tožilstva Radovljica, dopis oddelka splošne ljudske obrambe o podelitvi priznanj, dopis sektorja novogradenj o izvajanju zasteklitve zaslonov iz kleti, realizacijo sklepov, sprejetih na in-struktaži 2. avgusta v Kazini, in samoupravni sporazum o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti in sprejeli naslednje ukrepe:

- Odbor soglaša z odgovorom splošne varnostne službe železarne Jesenice na pismo javnega tožilstva Radovljica, pri tem pa so dodali, da v TOZD HVB vse škodne pojave, ki izhajajo iz malomarnosti pri delu, prijavljajo disciplinski komisiji.

- Odbor meni, da v tem trenutku ni nobenega predloga iz TOZD za podelitev priznanja s področja ljud-

ske obrambe in družbene samozaščite.

- Odbor je sprejel na znanje stanje o izvajanju zasteklitve zaslonov iz kleti. Po podatkih sektorja novogradenj bodo izhodi zastekleni, ko bodo prišla naročena securit stekla iz Pančeva.

- Glede realizacije sklepov, sprejetih na instruktaži 2. avgusta v Kazini, je stanje naslednje:

- izdelani sta varnostna ocena, oziroma ocena stanja in družbenopolitična ocena,

- varnostni načrt je v izdelavi in ga zaradi pomanjkanja strokovnega kadra in znanja težko izdelujejo,

- načrt o zatemnitvi je v končni izdelavi.

- Odbor soglaša s predlaganim osnutkom samoupravnega sporazuma o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, pri tem pa pripominja, da bo treba imenovati pomočnike načelniku narodne zaščite, katere naj bi imenoval DS TOZD HVB na sestanku v decembru 1977. M. K.

TOZD Jeklarna

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Stanko Pfajfar je sklical sedmo sejo DS TOZD Jeklarna. Na seji so obravnavali devetmesečno osnovno poročilo, pritožbo Saida Sarhatliča in potrditev delovnih mest TOZD Jeklarna.

Pri obravnavi devetmesečnega poslovnega poročila, ki ga je podal Lojze Kalan, vodja TOZD Jeklarna, je bilo navedeno, da v tem letu TOZD Jeklarna ne dosega planirane proizvodnje, saj je v devetih mesecih dosegla namesto 75 % le 69,4 % planirane proizvodnje. SM - peči so proizvedle le 68,7, električne peči pa le 70,6 % planirane proizvodnje, namesto 75 %. Proizvodnja TOZD Jeklarna v letošnjem devetmesečnem obdobju znaša le 96,7 % proizvodnje v enakem obdobju lani. Vzroki za nižjo proizvodnjo surovega jekla od planirane in tudi nižjo, kot je bila dosežena v lanskem devetmesečnem obdobju, so v velikih zalogah surovega jekla v začetku leta, zaradi česar so v martinarni obratovali le s štirimi SM - pečmi, planirano pa je bilo večmesečno obratovanje s petimi pečmi.

V elektro jeklarni je zaradi močnega premika v kvaliteten smer prišlo do podaljšanja šaržnih časov in povečanja števila remontov peči, kar ima za posledico padec proizvodnosti in s tem zaostajanje za proizvodnim planom. Spriči doseženih rezultatov ob devetmesečnem obdobju in navedenih proizvodnih ovir TOZD Jeklarna nima nobenih možnosti, da letos doseže planirano proizvodnjo jekla. V poročilu je bilo povedano, da tudi DO Železarna ni dosegla s planom začrtane proizvodnje.

Poleg kritične obravnave devetmesečnih proizvodnih dosežkov je bilo poudarjeno, da je tudi odsotnost v tem obdobju višja kot v enakem obdobju lani, kar povzroča seveda dodatne težave pri vsakdanjem delu.

Ob koncu obrazložitve devetmesečnih poslovnih rezultatov je vodja TOZD Jeklarna razložil delegatom, da je kazalce uspešnosti poslovanja. Povedal je, da se ti kazalci obravnavajo sedaj prvič, zato so manj razumljivi. Čez čas, ko se bodo uveljavili, bo pa možna primerjava obdobja za nazaj, pa bodo kazalci postali bolj razumljivi.

Ob koncu obrazložitve devetmesečnih poslovnih rezultatov je vodja TOZD Jeklarna razložil delegatom, da je kazalce uspešnosti poslovanja. Povedal je, da se ti kazalci obravnavajo sedaj prvič, zato so manj razumljivi. Čez čas, ko se bodo uveljavili, bo pa možna primerjava obdobja za nazaj, pa bodo kazalci postali bolj razumljivi.

Montaža ciklona za prašno vrečo na plavžu

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja je imel 11. sejo 24. novembra. Na njej so obravnavali izvrševanje sklepov zadnje seje in kadrovske politike.

Iz poročila o gibanju zaposlenih je bilo razvidno, da je bilo v mesecu oktobru na novo sprejetih devet delavcev, obračunanih pa sedem delavcev.

Pri pregledu odsotnosti z dela so člani ugotovili, da se je povečala bolezenska odsotnost, znižala pa se je odsotnost zaradi rednih letnih dopustov, izredno plačanih dopustov in nezgode. Skupaj so se povečali izostanki z dela za 0,74 %.

V nadaljevanju seje so člani razpravljali o premetitvah in razporeditvah ter o prošnjah delavcev. Soglašali so in potrdili sedem premetitev. Soglašali so tudi s predlogom vodje TOZD in kadrovskega, da se zaradi pomanjkanja delavcev, predvsem v adjustaži, na novo sprejeti delavci razporedijo na delovno mesto adjuster.

Odbor je obravnaval prošnje za pridobitev lastnosti delavcev in prekinitev lastnosti delavcev v TOZD HVB in premetitev na delovno mesto I. žarilec linije CRNO.

Odbor je ugodno rešil dve prošnji, šest prošenj pa je zavrnil.

Člani odbora so obravnavali prijave štirih kandidatov za delovno mesto vodja regeneracije in enoglasno sprejeli in potrdili za vodjo regeneracije Ljubena Ivanova, ki izpolnjuje vse v objavi zahtevane pogoje.

Sklénili so tudi, da se objavi v Železarni razpis za izpraznjeni delovni mesti: vodilni pripravilec kolobarjev, 1 oseba, in vodilni žarilec linije, 1 oseba. M. K.

TOZD Profilaria

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Ivan Klokočevnik je za deveto sejo delavskega sveta TOZD Profilaria, ki je bila 8. decembra, predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov zadnje seje, izvrševanje operativnega plana v novembru in operativni plan za december, zaostanki in predobave v letošnjem letu, predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva, spremembe financiranja kontiliva, obravnava pisma milice Jesenice, potrditev inventurnih komisij in razno.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da sklep prejšnje seje, ki se nanaša na kategorijo, ni v skladu s samoupravnim sporazumom o delitvi osebnih dohodkov, po katerem ne usklajenost stališč med DS TOZD in službo rešuje DS Železarne. Zato so ta sklep spremenili.

Ko so obravnavali doseženo proizvodnjo v mesecu novembru, so ugotovili, da močno zaostaja za družbenim in operativnim planom. Zato so sklenili, da se v bodoče morajo popravila strojev organizirati ob dnevih mirovanja, izboljšati se mora priprava oblikovanja orodja, operativna priprava proizvodnje pa mora sestavljati program tako, da bo čim manj zastojev, ter zagotoviti zadostne količine kvalitetnega vložka.

Zaostanka tudi v decembru ne bodo mogli v celoti odpraviti, ker na zaostanke vpliva več faktorjev, in sicer: pomanjkanje ustreznega vložka, predvsem ozkih dimenzij in kvalitete trakov, slab izplen pri nekaterih dimenzijah, peskanje profilov, luženje.

Predobave nastopajo zaradi tega, ker delajo izključno po naročilih in pri dobrem izplenu je izdelanih več profilov, kot je naročenih, in kolikor kupci pristane, mu jih odpremo. IBM pa registrira vsak kilogram predobavljenega materiala. V bodoče bodo za take primere s pristankom kupca zahtevali spremembo naročila.

Na predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva so imeli pripombe za predvideno participacijo za zdravniške usluge, ker bodo z njo prizadeali najbolj tisti, ki so zdravniške pomoči najbolj potrebni.

Potrdili so tudi spremembo financiranja kontiliva in hladne valjarne Bela.

Ko so obravnavali pismo postaje milice Jesenice, naslovljeno na DS Železarne, v katerem obravnavajo nepravilnosti v TOZD - Profilaria, ki jih je ugotovil njihov organ, so kritično ocenili, da ne more trpeti ugled kolektiva zaradi posameznikov.

Zato so tudi potrdili sklepe samoupravne delavske kontrole TOZD, da se gardrobe zaklepa, kršitelji pa se prijavijo v obravnavo disciplinski komisiji.

Na seji so potrdili še člane inventurne komisije.

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Franc Logar je za deveto sejo, ki je bila 9. decembra, predlagal v obravnavo: pregled sklepov zadnje seje, izpolnitev plana v mesecu novembru, operativni plan za december, osnove plana za 1978 in razno.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da plan za mesec oktober ni bil izpolnjen zaradi pomanjkanja vložka in delavcev, zaradi širokega asortimenta (pogoste menjave) in slabo pripravljenega oblikovnega orodja. Potrebna pa bo tudi še bolj podrobna analiza o vzrokih.

Operativni plan tudi v mesecu novembru ni bil dosežen. Vzrok za neizpolnjevanje plana v mesecu oktobru so se pridružile še manjše težave po remontu na liniji Rossi 1 in to, da so ob koncu meseca oblikovali še 268 ton profilov za cestne

ograje, ki jih niso mogli predelati in odpremiti.

Operativni plan za mesec december je enak družbenemu planu in znaša 2.210 ton. Računajo, da ga bodo dosegli le z zmanjšanjem obravnavanih vzrokov za nedoseganje plana, saj ima december le 23 delovnih dni. Opozorili so tudi na kvaliteto vložka.

Ko so ponovno obravnavali osnove plana za leto 1978, so ugotovili, da bo z dobrim delom, z zadostno oskrbo s kvalitetnim vložkom in s planiranim številom zaposlenih možno doseči 26.000 ton proizvodnje.

Odbor je odobril tudi pranje delovnih oblek na stroške TOZD Profilaria, kar ima večina TOZD v Železarni že organizirano. G.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VRATNI PODBOJI

V torek, 6. decembra, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Dogovorjeno je bilo, da bo letna konferenca osnovne organizacije sindikata 16. decembra v delavskem domu na Javorniku. Na delovno konferenco bodo vabili vodja TOZD, predsednika delavskega sveta, sekretarja OO ZK, predsednika OO ZSMS in iz obeh delovnih skupin po tri delegate.

Sodelavcu Maksu Noču bodo zaradi daljše bolezenske odsotnosti odobrili denarno pomoč in izvršnemu odboru sindikata železarne priporočili, da mu pomoč prav tako dodeli.

Za konferenco osnovnih organizacij sindikata Železarne so predlagali delegata Pavla Dimitrova in Marijo Kolenc.

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

V četrtek, 8. decembra, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Določili so zadnje področnosti v zvezi s pripravi na delovno konferenco, ki bo v petek, 16. decembra.

Na seji denarne pomoči niso dodeljevali, pač pa so se dogovorili, da bodo sodelavcem, ki so zaradi bolezni dalj časa odsotni, niso pa socialno ogroženi, dodelili enkratno denarno pomoč šele po treh mesecih.

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata je bila posredovana še informacija o okvirnih programih izletov. Aktualen je izlet, združen z ogledom svetovnega prvenstva v smučanju v januarju.

JEKLARNA

Šesta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v četrtek, 8. decembra. Ob pregledu sklepov, sprejetih na peti seji, so ugotovili, da sklep o volitvah delegatov v IO osnovne organizacije sindikata še ni realizirala samoupravna delovna skupina tretje izmene starega železa in na tretji izmeni v livni jami. Ugotavljajo tudi, da se člani SDK jeklarn niso sestali s člani SDK vzdrževanja, da bi ugotovili vzroke velikega števila nadur dela vzdrževalcev. Prav tako se še niso sestali člani vodstva TOZD Jeklarna z vodstvom TOZD Vzdrževanje zaradi počasnega in nestrokovnega dela na vzdrževalnih napravah.

V drugi točki dnevnega reda je predsednik Martin Sovič informiral izvršni odbor o delovni konferenci osnovne organizacije sindikata. Izvršni odbor je bil tudi seznanjen z reorganizacijo jeklarn, v zvezi s tem pa je zaželeno, da bi sedanjemu izvršnemu odboru mandatno dobo podaljšali za nadaljnja štiri leta.

Sprejet je bil sklep, da bo delovna konferenca osnovne organizacije sindikata Jeklarna 21. decembra v Kazini. Strinjali so se tudi s predlaganimi člani za konferenco osnovnih organizacij sindikata Železarne in potrdili predlog članov za izvršni odbor sindikata Železarne.

V naslednji točki dnevnega reda so določili organe delovne konference osnovne organizacije sindikata, za tem pa so spregovorili o samoupravni delavski kontroli. Predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je navzoče seznanil z vsebino dopisa predsednika SDK, ki izvršni odbor osnovne organizacije sindikata obvešča, da zaradi premajhne udeležbe ne morejo imeti sej SDK. Prav tako so na seji spregovorili o pomenu delegatskega sistema in ugotovili, da v jeklarni delegati še vedno ne odigrajo osnovne vloge, ki sta jim jo zaupala kolektiv in socialistična samoupravna družba.

Predsednik Martin Sovič je povedal, da bodo Delavsko enotnost prejemali: predsednik, tajnik, blagajnik ter vodja TOZD Jeklarna in sekretar OO ZKS.

Dvema sodelavcema so odobrili denarno pomoč, potrebna sredstva pa so odobrili tudi sodelavcem tretje

izmene pri pečeh za izvedbo izleta z osebnimi avtomobili, vendar le v primeru, ko bodo ugotovili, če jim dodeljena vsota še pripada.

Sodelavec Drago Dokl je povedal, da Železarna organizira prvenstvo v sankanju pri Savskih jamah, ki se ga bodo udeležili tudi jeklarji.

Tov. Martin Sovič, predsednik osnovne organizacije sindikata, je poudaril, da morajo z delegati obvezno seznanjati SDS z delom izvršnega odbora.

Ob sklepu seje so se dogovorili, da bodo pisno opozorili vse člane samoupravne delovne kontrole in delegate, ki so neupravičeno odsotni, da se seji bolj redno udeležujejo. Sprejeli so še sklep, da bodo uredili oglasne deske.

DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE

V četrtek, 8. decembra, je bila osma seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Na seji je bila obravnavana problematika delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve in s tem v zvezi tudi nekatera kadrovska vprašanja. Predsednik osnovne organizacije sindikata Vinko Mežnarc je povedal, da bo delovna konferenca 23. decembra v Kazini. Na seji so imenovali organe delovne, oziroma volilne konference. Za konferenco osnovnih organizacij sindikata Železarne so predlagali Marico Simon, Majdo Rozman in Alojza Sodja. Članom nadzornega odbora so naročili, da opravijo pregled finančnega poslovanja, pravočasno pa morajo prijaviti poročila predsednik, blagajnik ter referenti za šport, izlete in odihne ter kulturne dejavnosti.

V tretji točki dnevnega reda so spregovorili še o začetku javne razprave o štirih osnutkih. Predlagajo, naj bi javno razpravo opravili za vse delovne skupine skupaj. Dogovorjeno je bilo, da bo Delavsko enotnost prejelo sedem članov sindikata.

Trem članom sindikata so odobrili denarno pomoč, medtem ko bo komisija za dodeljevanje denarne pomoči posredovala ustrezno vlogo izvršnemu odboru sindikata Železarne za Huseina Fatkiča, ki je vzoren delavec in pomoči tudi potreben.

Ob sklepu seje so obravnavali še nekatere tekoče zadeve. Metka Urbanc, referent za odihne in izlete, je izvršni odbor seznanila s predlogi za izvedbo izletov v letu 1978.

ČESTITKA

Sodelavka IVICA KOMIC iz sektorja za ekonomiko in organizacijo je s študijem ob delu diplomirala na visoki šoli za organizacijo dela v Kranju in si pridobila višjo strokovno izobrazbo in naziv: organizator dela.

K uspehu ji iskreno čestitamo in želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Železarski globus

ŠVEDSKA

Belgijske železarne in švedska rudarska družba LKAB sta sklenili pogodbo o dobavi nadaljnjih treh milij. ton švedske železove rude za obdobje 1978 do 1980. To je še dodatna količina k že obstoječi pogodbi za 5-6 milij. ton v istem obdobju. Družba LKAB se nahaja v precejšnji krizi, ker bo letno zaradi pomanjkanja naročil nakopala samo okoli 20 milij. ton te železarske surovine. Njena dejanska zmogljivost pa je 28 milij. ton.

PREDLOG ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH – BISTVENE RAZLIKE GLEDE NA OSNUTEK ZAKONA

(Nadaljevanje s 1. strani). določbe hkrati z določbami ustave in zakona o združenem delu podlaga za urejanje posebnosti delovnih razmerij na določenih področjih;

– da je podlaga za sprejemanje in razlago družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih splošnih aktov, s katerimi delavci urejajo delovna razmerja;

– da zakon omogoča in zagotavlja ter spodbuja čimširše samoupravno urejanje medsebojnih delovnih delovnih razmerij o združenem delu, glede na to, da ves sistem delovnih razmerij temelji na samoupravni regulativi, družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju.

Predlog zakona ima sedem delov.

V prvem delu predlog zakona obravnava temeljne določbe. V tem delu na novo uvaja predlog zakona urejanje delovnih razmerij delavcev v delovnih organizacijah, oziroma v delovnih skupnostih z majhnim številom delavcev (do pet delavcev). Pooblaščen organi ustanovitelja takih organizacij, oziroma delovnih skupnosti in delavci v teh organizacijah in skupnostih naj bi sprejeli samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih, ki bi bil sprejet, ko ga podpisajo delavci in pooblaščen organi ustanovitelja teh organizacij, oziroma delovnih skupnosti.

Glede urejanja delovnih razmerij delavcev v delovnih skupnostih društev pa predlog zakona na novo predvideva, naj bi delovna razmerja urejala posebna pravila, ki naj bi jih sprejeli pristojni organ društev ter delavci v delovnih skupnostih in sindikat. Taka pravila bi bila sprejeta, ko jih podpisajo delavci in pooblaščen organi društev ter sindikat. Osnutek zakona je predvideval, naj bi delovna razmerja delavcev v delovnih skupnostih organov družbenopolitične skupnosti urejal poseben zakon, medtem ko predlog zakona predvideva, naj bi se tudi za taka delovna razmerja smiselno uporabljal zakon o delovnih razmerjih, če poseben zakon ne bo določal drugače. Zakon o delovnih razmerjih naj bi torej smiselno veljal tudi za delovna razmerja delavcev v delovnih skupnostih organov družbenopolitičnih skupnosti, javnih tožilstev, družbenega pravobranilstva samoupravljanja, javnega pravobranilstva, sodišč, kazensko-popoljševalnih zavodov, organov za prekrške, služb pravne pomoči, službe družbenega knjigovodstva in samoupravnih organizacij, ki po predpisih opravljajo zadeve, ki so pomembne za uresničevanje funkcij družbenopolitičnih skupnosti.

V drugem delu obravnava predlog zakona medsebojna delovna razmerja delavcev v združenem delu in obsega devet poglavij.

V prvem poglavju so določbe, ki se nanašajo na sklenitev delovnega razmerja. Predlog zakona je predvidel novo redakcijo določbe o razvidu del, oziroma nalog, s katero so bile odpravljene nekatere nejasnosti in dileme, na katere je opozorila javna razprava. Iz predloga zakona sedaj povsem jasno izhaja, da delavci sprejmejo razvid del, oziroma nalog v obliki samoupravnega splošnega akta (pravilnika).

Uvedena je v predlogu zakona enotna definicija o strokovni izobrazbi, oziroma z delom pridobljeni delovni zmogljivosti.

V predlogu zakona je predviden najmanjši, 15-dnevni rok za prijavo na oglas, oziroma javni razpis temeljne organizacije za opravljanje določenih del, oziroma nalog. Oglas, oziroma javni razpis pa je treba poslati pristojni skupnosti za zaposlovanje najpozneje v roku osmih dni (v osnutku pet dni) od dneva, ko je bil sprejet sklep pristojnega organa v temeljni organizaciji združenega dela, da je treba v delovnem procesu, oziroma v proizvodnji povečati število delavcev za opravljanje določenih del, oziroma nalog ali nadomestiti delavce, ki so prenehali z delom.

Ker v osnutku zakona niso bili dosledno uporabljani izrazi »objava«, »razpis« in »javni razpis«, kar bi v praksi lahko povzročilo nejasnosti, se v predlogu zakona uporabljata enotna izraza za »oglas«, ki naj se uporablja za vsa dela, oziroma naloge, za katere delavci v temeljni organizaciji sklenejo, da jih zasedejo z novimi delavci, in za »javni razpis«, ki naj se uporablja za dela, oziroma naloge s posebnimi pooblastili, oziroma odgovornostmi.

Dopolnjen je predlog zakona, da mora tudi občan, ki naj bi združeval v temeljni organizaciji svoja denarna sredstva zaradi razširjanja materialne osnove dela in za ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti, izpolnjevati za sklenitev delovnega razmerja brez oglasa, oziroma javnega razpisa vse zahtevane delovne

pogoje, to je, da bo imel enake pravice, obveznosti in odgovornosti kot vsak drug delavec. Predlog zakona tudi predvideva, naj bi se izjemoma podaljšala sklenitev delovnega razmerja brez oglasa, oziroma javnega razpisa za opravljanje del, oziroma nalog, ki bi po svoji naravi trajale največ 60 dni (v osnutku: največ en mesec), ker to narekujejo praktični razlogi.

V predlogu zakona je spremenjena določba o pripravnikih. Delovno razmerje sklene za dela svoje stroke kot pripravnik tista oseba, ki prvič začne opravljati dela, oziroma naloge, pa v okviru programa izobraževanja za poklic ni imela programa praktičnega pouka, proizvodnega dela ali proizvodne prakse v takem obsegu, da bi lahko samostojno opravljala delo v svoji stroki. Lastnost pripravnika je s tem razširjena na vse kategorije izobrazbe, hkrati pa omejeno na primere, da si delavec ni pridobil potrebnih delovnih izkušenj v takšni vzgojnoizobraževalni organizaciji, ki vključuje v sistem izobraževanja program praktičnega pouka, proizvodnega dela ali proizvodne prakse. V osnutku zakona pa je bilo predvideno, da sklene delovno razmerje svoje stroke kot pripravnik, kdor po končani visoki, višji ali srednji šoli prvič začne opravljati dela, oziroma naloge, za katere je predpisano pripravništvo s strokovnim izpitom itd. Predlog zakona ima novo določbo, da se lahko pripravniku pod določenimi pogoji skrajša pripravniška doba in da lahko v določenem roku ponovi strokovni izpit, ki ga pripravi ni opravil.

V drugem poglavju ureja predlog zakona pravice obveznosti in odgovornosti ter ima pet podpoglavij.

Prvo podpoglavje, ki obravnava »samoupravno združevanje dela ter določanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v delovnem razmerju«, dopolnjuje vsebino samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji in izhaja iz načela, da to vsebino določajo delavci v zvezi z naravo dejavnosti temeljne organizacije in iz njenih značilnosti in posebnosti s področja delovnih razmerij. Ustrezna določba o samoupravnem sporazumu podrobneje navaja in opredeljuje, kaj je treba v tem sporazumu urediti, da bi delavec, ko pristopa k temu samoupravnemu sporazumu, spoznal vse bistvene elemente za svoj družbenoekonomski položaj in za urejanje svoje delovnega razmerja. Dopolnjevanje je v predlogu zakona določba o zadevah, o katerih lahko odločajo delavci v delovnih enotah (skupinah), delovnih ali proizvodnih oddelkih, izmenah in drugih oblikah opravljanja dela. Iz tega odločanja predlog zakona izrecno izvzema odločanje o sklepanju in prenehanju delovnega razmerja, o razporejanju delavcev izven delovne enote ter o ugotavljanju odgovornosti in izrekanju ukrepov zaradi kršitve delovnih obveznosti ali drugih kršitev delovne discipline. Predlog zakona je dopolnjen z določbo zakona o združenem delu o delavcih, ki iz določenih razlogov ne delajo določen čas v temeljni organizaciji (začasna odsotnost z dela), vendar pa ohranjajo položaj delavca v delovnem razmerju, pravice pri delu in iz dela pa mu v tem času mirujejo. Ne glede na mirovanje pravic in obveznosti, se nadaljuje postopek pred disciplinsko komisijo zoper delavca, ki je bil že zaslišan pred disciplinsko komisijo in mu je bila omogočena obramba.

Drugo poglavje ureja pravice, odgovornosti in obveznosti delavca v zvezi z delovnim časom.

V zvezi z razporeditvijo delovnega časa je predlog zakona dopolnjen s tem, da delavci podrobneje razporedijo delovni čas v planu izrabe letnega delovnega časa, ki ga morajo delavci temeljne organizacije poslati pristojnemu organu skupščine občine. Če ta upravni organ morebiti ugotovi, da plan izrabe ni v skladu z zakonom o delovnih razmerjih, pozove temeljno organizacijo, da ga uskladi.

Predlog zakona je dopolnjen z določbo, da sme izjemoma trajati delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo) tudi za delavce tistih temeljnih organizacij, ki jih sicer ne zadenejo elementarne nesreče, vendar lahko glede na svojo dejavnost prispevajo k hitrejšemu in učinkovitejšemu odpravljanju posledic teh nesreč.

Nadurno delo se lahko tudi uvede v primerih pomanjkanja energije in v primeru vojaških potreb, ne pa tudi v primeru pomanjkanja surovin in reprovornih materialov, kot je bilo predvideno v osnutku zakona, kajti v tem primeru bi se lahko nadurno delo izrabljalo iz subjektivnih razlogov.

Predlog zakona na novo uvaja »dežurstvo«, ki bi bilo možno samo v

primerih, ko bi splošni družbeni interes in narava dejavnosti terjala, da se nepretrgoma opravljajo določena dela, oziroma naloge, vendar ob pogoju, da tega ni mogoče zagotoviti z ustrezno racionalno organizacijo in delitvijo dela ter razporeditvijo delovnega časa. Takšna dela pa bi morala biti določena v samoupravnem splošnem aktu v skladu s posebnimi zakoni, ki urejajo ustrezne dejavnosti.

Tretje podpoglavje ureja odmori, počitnice in dopuste.

Na novo predlog zakona predvideva, da se polurni ali enurni odmori med delom lahko deli tudi na več delov, če je glede na vpliv dela na delavčovo zdravje in sposobnost dela delitev dela primernejša. Odmor pa mora biti organiziran tako, da se delo ne prekinja v času, ki je v naprej določen za nepretrgano delo s strankami.

Polnoletni delavec, ki opravlja sezonska dela, ima med dvema zaporednima dnevnima samo pravico do nepretrganega dnevnega počitka najmanj 10 ur (nova določba), medtem ko imajo drugi delavci, ki ne opravljajo sezonskega dela, pravico do nepretrganega dnevnega počitka najmanj 12 ur.

Glede izrabe letnega dopusta predlog zakona predvideva, da mora en del dopusta trajati najmanj 12 delovnih dni, medtem ko preostali del dopusta lahko delavec izrabi tudi v več delih, vendar le v primerih, ki morajo biti vnaprej določeni v samoupravnem splošnem aktu (novi), s čimer je omiljeno sedanje preveč togo pravilo, po katerem se lahko letni dopust izrabi največ v dveh delih.

Nova določba v predlogu zakona je povečanje letnega dopusta še za sedem delovnih dni delavcem, ki imajo najmanj 50 let starosti, to je, ne glede na spol, medtem ko je bilo v osnutku zakona predvideno, da imajo pravico do povečanja letnega dopusta delavci, ki imajo najmanj 30 let pokojninske dobe ali 55 let starosti, oziroma delavke, ki imajo najmanj 25 let pokojninske dobe ali 50 let starosti. Predvidena starost 50 let je namreč že taka doba, ko se je delavec v delovnem razmerju že deloma izčrpal.

Četrto podpoglavje ureja osebne dohodke delavcev. Predlog zakona na novo opisno opredeljuje pojma »osnove« in »merila« za delitev sredstev za osebne dohodke.

Peto poglavje ima samo dve značilni določbi o zajamčenem osebnem dohodku. Višino z zakonom zajamčenega osebnega dohodka bo določil poseben zakon, medtem ko je bilo v osnutku zakona predvideno, da zakon o delovnih razmerjih v celoti uredi zajamčeni osebni dohodek.

Šesto podpoglavje na novo ureja izobraževanje delavcev v tem smislu, naj zakon o delovnih razmerjih uveljavlja samo pravice in obveznosti delavcev, da se izobražujejo ob delu in da izpopolnjujejo svoje znanje in z delom pridobljene delovne zmogljivosti v skladu z delovnimi potrebami in potrebami razvoja temeljne organizacije združenega dela, delavci v temeljni organizaciji pa so dolžni v sporazumu z izobraževalnimi organizacijami in skupnostmi za izobraževanje omogočiti uresničevati to pravico, oziroma obveznost. Zakon o delovnih razmerjih naj bi torej imel le načelne določbe, ker je izobraževanje delavcev sestavni del sistema usmerjenega izobraževanja.

Tretje poglavje ureja med drugim tudi varstvo materinstva in pravice delavcev, ki skrbijo za otroke. Nova je določba, da je treba zagotoviti ustrezno varstvo materinstva tudi v primerih, ko delavka rodi dvojčke ali hkrati več živo rojenih otrok in sicer, da ima taka delavka daljši porodniški dopust, kot bo določen z zakonom o delovnih razmerjih. Delavci v temeljni organizaciji s samoupravnim splošnim aktom v skladu s samoupravnim sporazumom, ki ga sklenejo skupnosti otroškega varstva, določijo daljši porodniški dopust. Pri varstvu materinstva je tudi uveljavljeno pravilo, da je pravic, ki jih ima delavka – mati, deležen tudi oče otroka, če se rodi tako sporazumeta, oziroma če mati umre ali zapusti otroka.

Nova je tudi določba, da kadar terjajo koristi otroka, lahko delavka sklene delovno razmerje s krajšim delovnim časom od polnega, vendar ne manj od polovice polnega delovnega časa. Izvajanje te pravice določijo delavci s samoupravnim splošnim aktom. V osnutku zakona pa je bilo samo predvideno, da naj bi bili taki primeri določeni v samoupravnem splošnem aktu v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno, oziroma sestavljeno organizacijo združenega dela. Tudi v tem primeru se predvideva, da je delavec – oče glede te pravice izenačen s pravico delavke – matere.

Pri varstvu invalidnih oseb ima predlog zakona novo določbo, po kateri imajo delavci v temeljni organizaciji pravico in dolžnost, da v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji, z zakonom, družbenim dogovorom in s samoupravnimi sporazumi zagotovijo varstvo delovnih invalidov in drugih invalidnih oseb s tem, da se jim zagotovijo prekvalifikacija, oziroma dokvalifikacija ter dela, oziroma naloge, pri katerih bodo lahko delali po prekvalifikaciji, oziroma dokvalifikaciji.

Predlog zakona ne predvideva več posebnega varstva starejših delavcev, kot ga je predvideval osnutek, ker taka določba ne sodi v zakon.

Četrto poglavje ureja odgovornosti za delovne obveznosti. V pregledu so odpadale določbe o odgovornosti za opravljanje samoupravljaljskih funkcij, kar ne spada v ta zakon. Ureditev te odgovornosti ureja zakon o združenem delu (566. do 572. člen).

Nova je določba, da ima vsak delavec, ki zve za kršitev delovne obveznosti ali drugo kršitev delovne discipline, pravico, da ga pismeno pobudo za uvedbo disciplinskega postopka.

V predlogu je natančneje opredeljen disciplinski ukrep razporeditve na druga dela, oziroma naloge za določen čas. Predvideno je namreč, da se ta ukrep izreče, kadar je potrebno, da se prepreči disciplinski ukrep.

Med hujše kršitve delovne obveznosti, za katere se lahko izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, spada neupravičeno izostajanje z dela najmanj pet delovnih dni v razdobju treh mesecev (v osnutku samo najmanj 30 zaporednih delovnih dni). Izkazalo se je namreč, da razdobje 30 zaporednih delovnih dni odpira možnosti za izigravanje.

Nova je določba, da delavec pri procesualni ureditvi postopka uveljavljanja odškodninske odgovornosti lahko uveljavlja odškodninsko odgovornost neposredno pred sodiščem združenega dela brez poprejšnjega postopka v temeljni organizaciji združenega dela, s čimer je dana možnost, da se postopek ne bi po nepotrebnem zavlačeval.

Peto poglavje ureja prenehanje delovnega razmerja.

Predlog zakona ima novo določbo o prenehanju delovnega razmerja delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za polno osebno pokojnino. Predvideva se namreč, da v primeru, ko delavec izpolni pogoje za polno osebno pokojnino, pristojni organ temeljne organizacije s sklepom ugotovi, da sta temeljna organizacija in delavec soglasna, da tak delavec nadaljuje delovno razmerje, kar pa ne pride v poštev v dejavnostih in poklicih, za katere je s posebnim zakonom drugače določeno.

V javni razpravi je prevladalo stališče, da takemu delavcu ne bi prenehalo delovno razmerje po samem zakonu, ker tak avtomatizem iz kadrovskih in humanih razlogov ne bi bil primeren.

Glede prenehanja delovnega razmerja pripravniku, ki je sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, predlog zakona predvideva, da pripravniku preneha delovno razmerje, če po preteku pripravniške dobe tudi po ponovitvi ne napravi strokovnega izpita. V osnutku zakona pa je bilo predvideno, da je takemu pripravniku prenehalo delovno razmerje, če že prvič ni opravil strokovnega izpita, kar je bila preveč stroga določba.

Šesto poglavje obravnava varstvo pravic. V tem poglavju je dopolnjena določba, da je treba pri odločanju o delavčevi pravici, obveznosti, oziroma odgovornosti zagotoviti načelo neprizadetosti in nepristranosti, zato pri takem odločanju ne smejo sodelovati tisti delavci, ki so s prizadetim delavcem v ožjem sorodstvu ali z njim v kakšnem drugem razmerju.

Sedmo poglavje obravnava delo na domu. Določbo dela na domu so dopolnjene v tem smislu, da delavci v temeljni organizaciji določijo v samoupravnem splošnem aktu poleg vrste del na domu zlasti še osnove in merila za ugotavljanje rezultatov ter osnove za udeležbo v delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, oblike in način sodelovanja pri samoupravljanju ter primere in pogoje, ko sme delavec uporabiti tudi svoja delovna sredstva ter način obračunavanja nadomestila za uporabo teh sredstev.

Osmo poglavje je dopolnjeno v tem smislu, da ima pravico, biti v svojstvu delegata za določen čas odsoten z dela ne samo delavec, ki je izbran za delegata ali člana delegacije skupščine družbenopolitične skupnosti, temveč tudi delavec, ki je izbran za delegata ali člana delegacije samoupravne interesne skupnosti. V predlogu zakona pa ni bila sprejeta določba v osnutku zakona, po kateri se je predvidelo, da ima

temeljna organizacija pravico do povračila sredstev za osebne dohodke od družbenopolitične skupnosti, oziroma samoupravne skupnosti za čas, ko je delavec, kot delegat ali član delegacije, delal v njenem telesu, po sporazumu, ki ga skleneta skupnost in temeljna organizacija. Taka določba ne bi bila v skladu z našim delegatskim sistemom.

Tretji del ureja delovna razmerja delavcev z delovnimi ljudmi, ki samostojno opravljajo dejavnost s osebnim delom s sredstvi v lasti občanov, oziroma civilnopravnimi in fizičnimi osebami (delodajalec). V tem delu je dopolnjena določba, po kateri je treba v kolektivni pogodbi urediti tudi regres za letni dopust in za prehrano med delom, nagrade ob delovnih jubilejih in ob odhodu v pokoj. Bolj natančno je tudi določeno, da se s kolektivno pogodbo določijo osnove in merila za osebne dohodke delavcev po opravljenem delu in po doseženem delovnem učinku.

Dopolnjena je določba osnutka, ki določa razloge, zaradi katerih lahko delavcem odpove delovno razmerje nosilec samostojnega osebnega dela (delodajalec). Kot odgovorni razlog velja tudi primer, če je delavec pri sklepanju delovnega razmerja zamolčal ali dal neresnične bistvene podatke v zvezi z delovnimi pogoji. Poleg tega lahko odpove »delodajalec« delavcu delovno razmerje tudi v primeru, če se za šest mesecev ali več zmanjša obseg dela, oziroma poslovanja, med tem ko je osnutek zakona predvideval, da se delavcu lahko odpove delovno razmerje tudi v primeru če bi se trajneje bistveno zmanjšal obseg dela, oziroma poslovanja, kar pa bi v praksi lahko povzročalo nejasnosti, oziroma različne razlage.

Četrto del obravnava začasno ali občasno delo.

Predlog zakona predvideva podaljšanje občasnih ali začasnih del praviloma na največ 60 dni v posameznem koledarskem letu, v osnutku pa je bilo predvidenih največ 30 dni. Predvideni 60-dnevni rok v posameznem koledarskem letu pa se lahko podaljša na 90 dni, če gre za opravljanje posameznih začasnih ali občasnih del, ki so potrebna pri delovanju raznih občasnih ali stalnih kolegijskih teles, industrijskega oblikovanja, nalog pedagoške, andrargoške, oziroma kulturno-umetniške narave, pri prirejanju iger na srečo, za opravljanje raznih začasnih ali občasnih del raziskovalne ali analitične narave. Pogodbe o delu pa ni mogoče skleniti za navedena časovna ali občasna dela, če gre za dela, oziroma naloge, za katere je treba skleniti delovno razmerje za določen čas ali za delovni čas, krajši od polnega delovnega časa, ali če gre za avtorska dela po posebnem zakonu.

V predlogu zakona je predvideno, da lahko začasno ali občasno delo izjemoma sklene delavec, ki s pogodbo o delu prevzame obveznost, da bo sam ali skupaj s člani svoje družine prodajal posamezne proizvode določene vrste, oziroma opravljal določeno delo v času sezone, npr. prodaja periodičnega tiska, živil. itd, vendar največ za 90 dni v posameznem koledarskem letu, pod pogojem, da se takšno delo opravlja na začasnih prodajnih mestih; ali če gre za opravila, ki se po svoji naravi, oziroma glede na potek, vsakodnevno ne morejo opravljati. Predvidene določbe pa ne izključujejo, da se v posameznih dejavnostih s posebnim zakonom ne določijo drugačni pogoji in drugačne možnosti za opravljanje določenih del, ne glede na trajanje (npr., zakon o blagovnem prometu).

Peti del obravnava nadzorstvo. V predlogu zakona ni sprejeta v osnutku zakona predvidena določba o nalogah organov samoupravne delavske kontrole pri nadziranju izvajanja določb zakona o delovnih razmerjih in samoupravnih splošnih aktov o delovnih razmerjih, ker takšna določba ne sodi v zakon o delovnih razmerjih, in je predmet posebnega zakona, oziroma samoupravne regulative.

V šestem delu (kazenske določbe) in v sedmem delu (prehodne in končne določbe) pa ni bistvenih razlik v primerjavi z osnutkom zakona.

Redakcijsko in pravno tehnično je predlog zakona izpopolnjen glede na konkretne pripombe in predloge, ki so bili dani k osnutku zakona.

Edvard Gale
(Gospodarski vestnik št. 49, z dne 8. decembra 1977)

Dopisujte v Železaro

ŽELEZAR 7

KAKO IN V KAKŠNI MERI SO LAHKO OSEBNI DOHODKI ODVISNI OD REZULTATOV DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na osnovi razporeditve prihodka zaključujemo, da je možnost povečanja fonda osebnih dohodkov do cela izčrpana. Tako ne bo mogoče v bodočnosti dvigati osebnih dohodkov brez ustreznih premikov k bolj-

šemu gospodarjenju, poslovanju in izkoristku notranjih rezerv za povečanje produktivnosti.

V kakšni meri so bili v preteklosti oblikovani osebni dohodki odvisni od proizvodnje, naj ponazori tale tabela:

dela, ponazorjeni z višino blagovne proizvodnje, vpliv le s pomično produktivnostjo, ki je nadomestila stimulacijo na izpolnjevanje operativnega plana proizvodnje, in z merljivimi kriteriji uspešnosti, ki se izračunavajo z doseganji v normnih in premijskih sistemih. Ta vpliv je izražen v povprečju 17,59 % na bruto osebni dohodek.

KAKO LAHKO NAPRAVIMO OSEBNE DOHODKE V CELOTI ODVISNE OD DELOVNIH REZULTATOV ŽELEZARNE

Če izhajamo s stališč, da ne bomo v strukturi osebnih dohodkov ničesar spreminjali, ker so nekateri dodatki opredeljeni s sindikalno listo in specifičnimi delovnimi razmerami v Železarni - občasna otežkočena dela, stimulacijski dodatki, deficitar- nost poklicev, in da smo dosegli zgornjo mejo možnosti prisvajanja osebnih dohodkov iz celotnega pri- hodka, lahko razdelimo vse deleže v bruto osebnih dohodkih v kon- stantne in gibljive. Gibljiva deleža sta samo pomična produktivnost in uspešnost, izražena z doseganjem norm in premij.

V tem modelu predlagamo, da za mesečne akontacije sprejmemo cen- nik, po katerem bi oblikovali fond bruto osebnih dohodkov na ravni TOZD in delovnih skupnosti v od- visnosti od proizvodnih rezultatov. Če ta cenik oblikujemo na ravni devetmesečnih proizvodnih rezul- tatov in izplačanih bruto osebnih dohodkov, kaže:

mesec	poprečni neto OD/ delavca	štev. delavcev	fond neto OD	fond bruto OD/t	proizvodnja
1973-0	2.389	6.139,6	14.667.504	31.366,6	669,2
1974-0	2.952	6.341,4	18.719.812	32.367,8	827,7
1975-0	3.677	6.451	23.720.327	33.145,3	1.024,2
1976-0	4.227	6.484	27.407.868	32.430,8	1.209,5
1977-1	4.518	6.506	29.394.108	28.772,3	1.462,1
-2	4.522	6.514,2	29.457.212	32.429,1	1.300,1
-3	4.690	6.496,5	30.468.585	32.638,6	1.336,1
-4	4.683	6.509,2	30.482.584	33.829,8	1.289,7
-5	4.716	6.507,2	30.687.955	32.589,1	1.347,8
-6	4.537	6.518,2	29.560.037	35.152,6	1.203,5
-7	4.778	6.544,3	31.268.665	29.129,6	1.536,3
-8	4.767	6.560,5	31.273.904	32.361,2	1.383,1
-9	4.680	6.577,7	30.783.636	34.878,5	1.263,2
-9					1.340,95

Vir podatkov so materiali, ki jih mesečno izdaja oddelek za nagraje- vanje pri sektorju za ekonomiko in organizacijo.

Neto osebni dohodki so od leta 1973 do leta 1977 imeli trend naraščanja:

$y = 14.957.455,2 \text{ din} + 4.010.342 \times$,
kar da prirastek 26,81 % na leto. S to stopnjo smo bili usklajeni s pora- stom produktivnosti in inflacijskimi težnjami. V devetih mesecih leta 1977 pa lahko govorimo le še o stag- naciji osebnih dohodkov. To doka- zuje trend:

$y = 29.596.134 \text{ din} + 194.762 \times$,
ki predstavlja porast 0,66 % neto osebnih dohodkov na mesec.

Skupni fond bruto osebnih dohod- kov je bremenil tono blagovne proiz- vodnje s približno enakim trendom naraščanja:

$y = 669,4 \text{ din/t} + 172,5 \times$,

kar predstavlja med leti 1973 in 1977 25,76 % prirastek na leto. V devetih mesecih tega leta bremenijo bruto osebni dohodki tono blagovne proiz- vodnje s trendom:

$y = 1.331,3 \text{ din/t} - 3,87 \times$,

kar predstavlja zniževanje 0,29 % na mesec in ni pomembna vrednost.

To pomeni, da smo letos prišli v fazo zelo stabilnega oblikovanja osebnega dohodka v odvisnosti od proizvodnje. Stopnjevanjem podra- žitvam in višjim življenjskim stroš- kom pa z osebnimi dohodki več ne sledimo.

Mesečna nihanja preiskovanih ka- zalcev so razvidna v diagramih: Gi- banje fonda osebnih dohodkov v Že- lezarni v letu 1977.

Poprečne bruto osebne dohodke v Železarni sestavljajo:

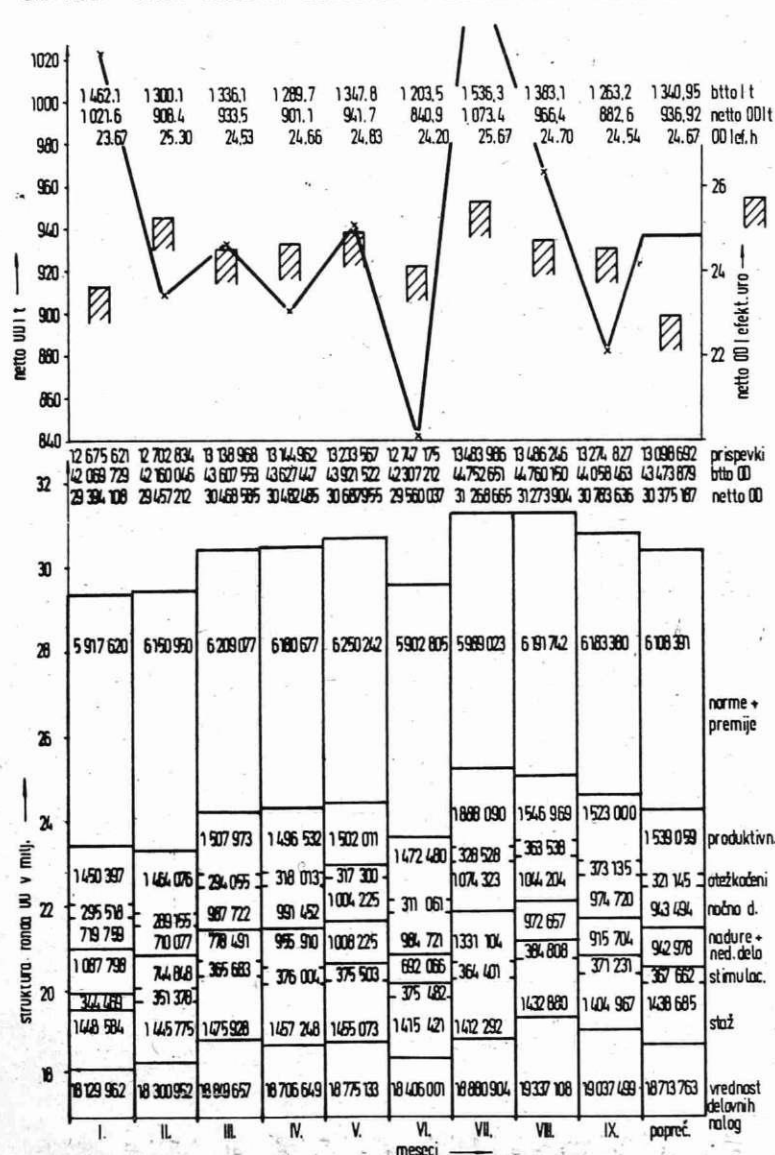
prispevki samoupravnim interesnim skupnostim: 30,13 %
neto osebni dohodki: 69,87 %
od tega:

vrednost delovnih nalog (kategorije): 43,05 %
dodatki za stimulacije: 0,85 %
dodatek za staž: 3,31 %
nadure in nedeljsko delo: 2,17 %
dodatek za nočno delo: 2,17 %
dodatek za otežkočena dela: 0,74 %
produktivnost, oz. stimulacija na proizvodnjo: 3,54 %
merljivi kriteriji uspešnosti: 14,05 %

Iz strukture fonda bruto osebnih dohodkov vidimo, da imajo rezultati

TOZD	cenik (din/t)	kriterij
Plavž	135,02	proizvodnja grodlja
Jeklarna	105,50	proizvodnja jekla
Livarna	4.106,94	proizvodnja odlitkov
Valjarna bl.-št.	72,06	GP valjarne Bela
Valjarna žice in prof.	192,80	GP ZVB in prof. valjarne
Valjarna deb. ploč.	154,56	GP debele pločevine
Hladna valj. Bela	437,20	GP Železarne
HV Jesenice	561,47	GP hladno valj. trakov
Žičarna	342,75	GP žice
Profilarna	277,47	GP profilov
Vratni podboji	4.229,47	GP podbojev
Jeklovlek	637,43	GP vleč. bruš. lušč. jekla
Elektrode	900,22	GP elektrod
Žebeljarna	522,79	GP žebelj
Strojne delavnice	67,64	GP Železarne
Remontne delavnice	111,94	GP Železarne
Vzdrževanje	119,14	GP Železarne
Energetika	51,97	GP Železarne
Transport	72,32	GP Železarne
Družbena prehrana	33,39	GP Železarne
DS za komerc. in fin. zadeve	55,65	GP Železarne
DS za kadrovske in splošne zadeve ter inform.	72,09	GP Železarne
DS za ekonomiko, tehn. kontr. in novogradnje	120,19	GP Železarne

GIBANJE FONDA OSEBNIH DOHODKOV V ŽELEZARNI V LETU 1977

Z uvedenim cenikom bi postavili oblikovanje bruto osebnih dohodkov v neposredno odvisnost od rezul- tatov dela. Fond BOD se oblikuje s produktom cenika in višine proiz- vodnje.

Iz tako oblikovanega fonda bruto osebnih dohodkov bi morali pokriva- ti družbene obveznosti - prispevke SIS, vrednosti delovnih nalog (kate- gorije, osnovne postavke), stimula- cijske dodatke, dodatke na staž, nadure in nedeljsko delo, dodatke za nočno delo in dodatke za otežkočena dela. Preostali del do oblikovanega fonda BOD lahko delimo kot gibljivi del (sedanji delež za pomično pro- duktivnost ter doseganja norm in premij). Kriterije za delitev gibljivega dela lahko merimo kot prispe- vek posameznika ali skupine po ustaljenih metodah, izoblikovanih v normativnih delih. Za vzdrževanje, remontne delavnice, transport, ener- getiko in delovne skupnosti bi te kri- terije morali še oblikovati. Norma- tive dela bi v tem modelu uporabili kot primerjalno vrednost. Pri tem razumemo naslednje. Gibljivi del fonda BOD omogoča delitev, npr.: 38 %, izračunano na fond osnovnih postavk. Normativni dela (norme, premije) so doseženi v TOZD povprečno, npr. 32 %. Preostalih 6 % se dodaja vsem udeležencem v delovnem procesu v enaki višini.

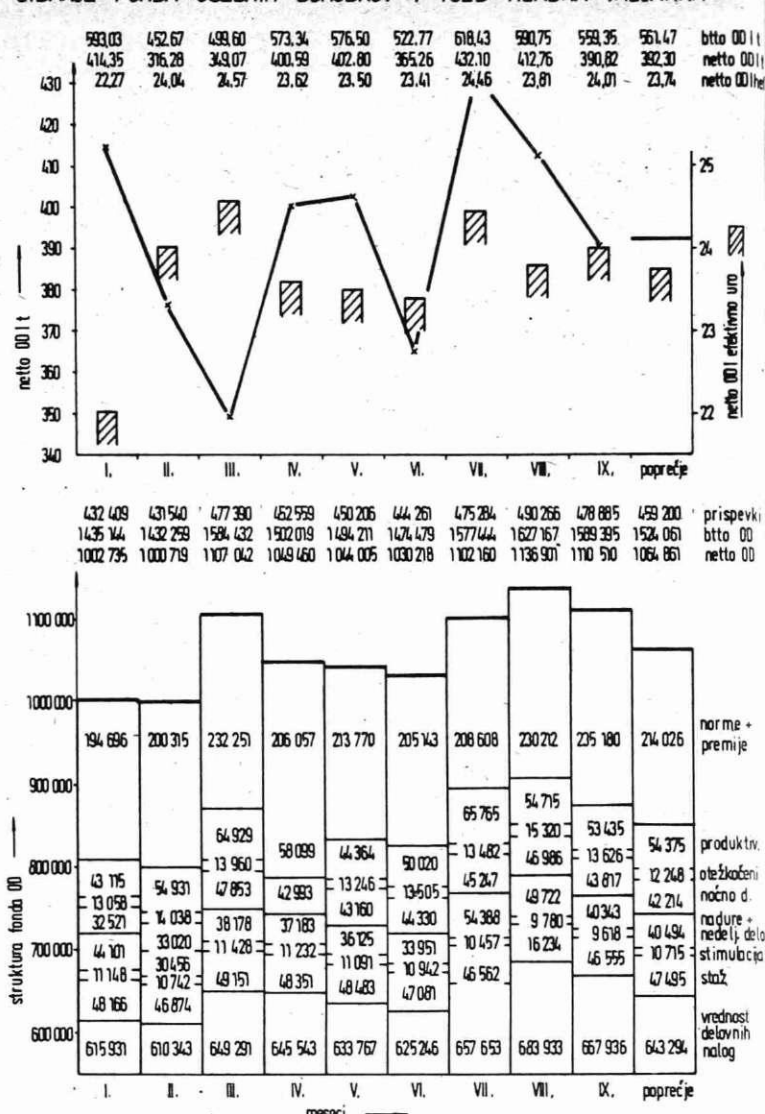
KAJ DOSEŽEMO S TEM MODELOM?

1. Fond akontacije BOD postane v celoti odvisen od rezultatov dela. Neposredno za TOZD, posebno za pomožne dejavnosti. Posredno obli- kovanje fonda BOF v teh dejavnostih bi obdržali do izdelanih modelov obračunavanja po svobodni menjavi dela.

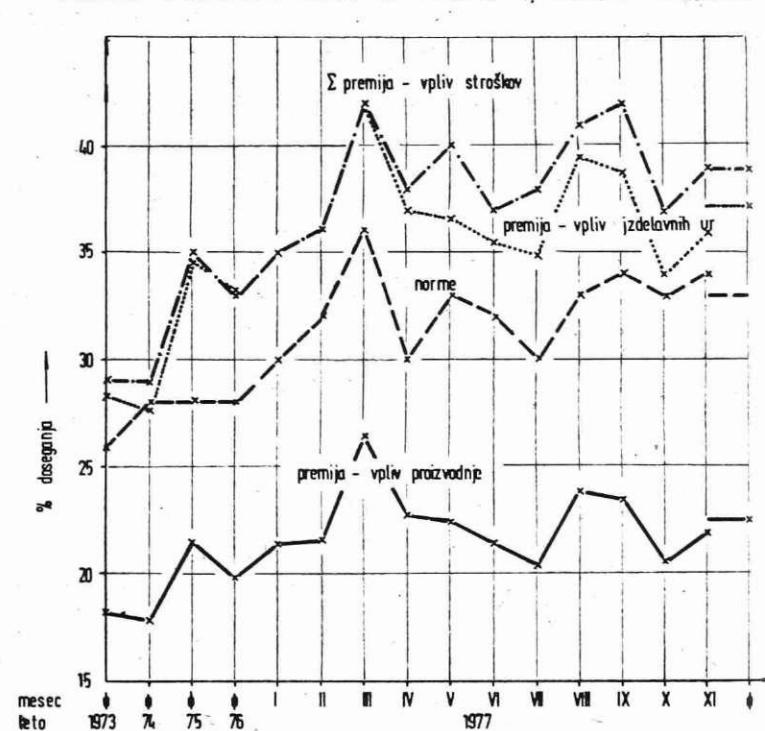
2. Sedanje normative dela (nor- me, premije) izločamo iz sistema na- grajevanja kot neposredno merilo uspešnosti in jih uporabljamo kot primerjalni podatek. S tem jih lahko prevedemo na planska merila, na normalno storilnost, faktor 1,00.

3. Odgovornost za oblikovanje in delitev BOD prenesemo na raven

GIBANJE FONDA OSEBNIH DOHODKOV V TOZD HLADNA VALJARNA

GIBANJE DOSEGANJA NORM IN PREMIJ V HLADNI VALJARNI

TOZD in DS. Pri tem pričakujemo, da bodo odpadle intervencije neka- terih vodij TOZD po korekturi dose- ganj gibljivega dela.

4. Odpiranje novih delovnih mest in povečanje kategorije mora pove- čati uspešnost TOZD ali DS vsaj v meri, kot ta strošek črpa fond BOD. Če se to ne zgodi, se znižuje OD vseh udeležencev delovnega procesa.

5. Dobri normativni dela opre- dljujejo delovni prispevek posamez- nika ali ožje skupine v delovnem procesu. Pričakujemo, da bomo vsi zainteresirani za kvaliteto norma- rnja, če želimo izvesti razlike med uspešnimi in manj uspešnimi delav- ci.

6. Menimo, da v tem modelu ne bi smeli obračunavati normalizirane proizvodnje. Doseganje normalne proizvodnje mora postati predmet operativnega planiranja. Izkušnje nas uče, da v obratih, kjer dosežke ugotavljamo z norma količinami, te rastejo hitreje kot dejanska proiz- vodnja.

7. Navedeni ceniki so izračunani iz dokumentacije, ki jo posreduje oddelek za nagrajevanje. Ugotovlje- na je razlika med fondom BOD v de- vetmesečnem poročilu in po tej dokumentaciji.

8. V različnih TOZD in DS so raz- lične rezerve v izkoriščanju razpo- ložljivih kapacitet strojev in osebja.

V petek, 9. decembra, so se sodelavci oddelka za ekonomske analize in pla- niranje SEO poslovali od Toneta Tomazina, znanega slikarja in ustanovnega člana likovnega kluba DOLIK in tehničnega muzeja, ki od haja v zaslužni pokoj. (Foto: B. Blenkuš)

zbiranje in urejanje dokumentov in predmetov z name- nom ohranjanja tradicije delavskega gibanja, Železarne in

lojno skupnostjo za komercialno-finančne zadeve, razen členov

lovno skupnostjo za komercialno-finančne zadeve, razen členov 5., 6., 7. in 30.; 9. člen pa velja samo za delovno skupnost za komercialno-finančne zadeve.

5. člen

Delovna skupnost se glede na področja opravljanja del in nalog deli na:

- kadrovske sektor,
- splošni sektor,
- center za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

6. člen

Sektorji in center opravljajo v okviru delovne skupnosti naslednja dela in naloge:

KADROVSKI SEKTOR

- analiziranje in sistemiziranje del in nalog za izdelavo katalogov del in nalog (v sodelovanju s SEO),
- izdelovanje profilov in nomenklature poklicev,
- sodelovanje pri oblikovanju poslovne politike Železarne, politike samoupravljanja in kadrovske politike,
- planiranje kadrov (tekoče, srednjeročno in dolgoročno),
- urejanje delovnih razmerij,
- evidentiranje, statistična obdelava in hranjenje kadrovske podatkov,
- poklicna orientacija in selekcija študentov ter študentov ob delu,
- urejanje štipendiranja in študija ob delu, organiziranje počitniške prakse in ekskurzij ter izobraževalnih akcij,
- sodelovanje in povezovanje s šolstvom,
- urejanje delovno-pravnih razmerij,
- proučevanje javnega mnenja (v sodelovanju s CPSI),
- analiziranje fluktuacije, absentizma, mobilnosti in drugih kadrovske pojave,
- psihološki pregledi za najrazličnejše kadrovske potrebe,
- klinično-psihološka diagnostika ter svetovanje,
- razvijanje in uporaba inženirske psihologije in psihologije trženja,
- ocenjevanje delovne uspešnosti,
- sodelovanje pri uvajanju nove izobraževalne tehnologije,
- zdravstveno varstvo v različnih oblikah (fiziološki in medicinski pregledi, prva pomoč, fizioterapija in inhalacija, pomoč bolnikom in onesrečencem, higiena dela ipd.),
- socialno varstvo v različnih oblikah (nudenje nasvetov in pomoči v obliki socialnega dela, urejanje pravic zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja, beneficirane delovne dčbe, bolniške odsotnosti ipd.),
- varstvo pri delu in varstvo okolja v različnih oblikah (organizacija in sodelovanje pri zagotavljanju predpisov s področja tehničnega varstva, analiziranje nevarnosti pri delu, sodelovanje in izvajanje izobraževanja s tega področja, zasledovanje ekoloških pogojev, preprečevanje onesnaževanja okolja ipd.),
- načrtovanje in izvajanje politike družbenega standarda (stanovanjska problematika, prevozov in regresov, otroškega varstva, rekreacije, letovanja, izletov, športnih tekmovanj, proslav in zabav, animacije kulturne dejavnosti ipd.).

SPLOŠNI SEKTOR

- nudenje strokovne pomoči pri sestavi samoupravnih aktov s področja pravnih vprašanj,
- sodelovanje in pomoč pri pripravi pravnih opravil in dejanj,
- zastopanje in predstavljanje temeljnih organizacij in Železarne pred rednimi sodišči, sodiščem časti, posebnimi sodišči, upravnimi organi, gospodarsko zbornico, carino, inspektorati, javnimi tožilstvi in pravobranilstvi, družbenimi pravobranilci samoupravljanja in arbitražami,
- sodelovanje na raznih posvetovanjih, dajanje razlage in nudenje pravne pomoči,
- opravljanje nalog, ki so splošnega pomena za Železarno,
- prevzemanje in obračunavanje PTT storitev,
- razmnoževanje, tiskanje, kopiranje, fotografiranje, arhiviranje in hranjenje arhivskega gradiva. Nabava pisarniškega materiala in opreme,
- opravljanje dejavnosti gostinsko-komunalnega značaja (čajnica, vrtnar in čistilke),
- opravljanje dejavnosti požarne varnosti in reševanja v operativnem in preventivnem smislu,
- nudenje strokovne pomoči v Železarni in občini po sporazumu s SIS za požarno varnost,
- izvajanje opravil in nalog po planu varovanja,
- sodelovanje in pomoč delavcem uprave javne varnosti pri odkrivanju storilcev protipravnih dejanj,
- kontroliranje prihoda in odhoda delavcev Železarne ter tujih oseb in uvoza ter izvoza surovin in drugega materiala,
- sodelovanje z vodji temeljnih organizacij glede reda, discipline in varovanja,
- izvajanje varnostnih ukrepov v cilju varovanja družbenega premoženja in delavcev,

— zbiranje in urejanje dokumentov in predmetov z namenom ohranjanja tradicije delavskega gibanja, Železarne in NOB ter samoupravnega in gospodarsko tehničnega razvoja Železarne,

— prirejanje razstav in sodelovanje z drugimi institucijami s področja dejavnosti muzeja,

— vodenje evidence vseh zaposlenih in materialnih sredstev za opravljanje administrativno tehničnih opravil za obrambne namene,

— upravljanje z vojnimi načrti, nabava in obramba opreme za enote, vzgoja pripadnikov enot in vseh zaposlenih ter nudenje strokovne pomoči odboru za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,

— opravljanje poslov v zvezi s sprotnim seznanjanjem o vseh dogajanjih s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,

— v pisarni splošnega sektorja se opravljajo zadeve splošnega značaja za temeljne organizacije, in to priprava proslav, jubilejev, sprejemov, inozemskih in tuzemskih potovanj, prevozov, poročil in analiz, daje soglasje za telefone, izdaja stalnih propustnic in vstopnih dovoljenj za poslovne goste, priprava gradiva za odbor za splošne zadeve in druga občasna opravila.

CENTER ZA PROUČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA IN INFORMIRANJE

— izdelovanje kratkoročnih in letnih programov za razvoj samoupravljanja v temeljnih organizacijah, delovnih skupnostih in v delovni organizaciji,

— ugotavljanje in nakazovanje potreb za družbenopolitično izobraževanje članov samoupravnih organov, delegatov in drugih delavcev v sodelovanju s klubom samoupravljalcev,

— spremljanje in analiziranje delovanja samoupravnih organov, delegacij in delegatov ter delovnih skupin,

— redno, racionalno in popolno informiranje samoupravnih organov, delegacij in delegatov, delovnih skupin in vseh delavcev temeljnih organizacij ter delovnih skupnosti. Skrb za sklenjen tok informacij,

— posredovanje samoupravnih informacij zunanjim sredstvom javnega obveščanja in organiziranje javnih tribun, okroglih miz ter tiskovnih konferenc,

— sodelovanje pri pripravljanju osnutkov samoupravnih sporazumov in samoupravnih splošnih aktov temeljnih organizacij, delovnih skupnosti in delovne organizacije, njihovo usklajevanje z zakoni ter nudenje pomoči samoupravnim organom za njihovo zakonito delovanje,

— urejanje in izdajanje lista »Železara«.

7. člen

Za smotno opravljanje del in nalog v členu 6 imajo posamezni sektorji in center naslednje oddelke in odseke:

KADROVSKI SEKTOR

- oddelek za kadre,
- oddelek za industrijsko psihologijo,
- oddelek za varstvo pri delu in varstvo okolja,
- oddelek za zdravstvo in socialno varstvo,
- oddelek za družbeni standard.

SPLOŠNI SEKTOR

- pravni oddelek,
- oddelek splošne administracije,
- referat za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
- oddelek splošne varnosti,
- poklicna gasilska in reševalna četa,
- tehnični muzej.

CENTER ZA PROUČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA IN INFORMIRANJE

- odsek za proučevanje samoupravljanja,
- odsek za informiranje,
- odsek za urejanje in izhajanje lista Železara.

30. člen

Na osnovi prejšnjega člena iz točke 2 so kriteriji za združevanje sredstev temeljnih organizacij za pokrivanje stroškov delovne skupnosti, oziroma za pridobivanje celotnega prihodka naslednji:

— za kadrovske sektor — sorazmerno načrtovanemu številu delavcev,

— za splošni sektor — sorazmerno načrtovanemu številu delavcev, razen za poklicno gasilsko četo, za katero velja sorazmerno vrednosti osnovnih sredstev,

— za center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — stroški glasila Železara sorazmerno načrtovanemu številu delavcev,

— ostali stroški centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje — 70 % združujejo temeljne organizacije v enakem znesku; 30 % pa sorazmerno načrtovanemu številu delavcev.

PREDLOG ZA JAVNO RAZPRAVO

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH PRAVICAH, OBVEZNOSTIH IN ODGOVORNOSTIH MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNO SKUPNOSTJO ZA KOMERCIALNO FINANČNE ZADEVE

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH PRAVICAH, OBVEZNOSTIH IN ODGOVORNOSTIH MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNO SKUPNOSTJO ZA EKONOMIKO TEHNIČNO KONTROLO IN RAZISKAVE TER NOVOGRADNJE

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH PRAVICAH, OBVEZNOSTIH IN ODGOVORNOSTIH MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNO SKUPNOSTJO ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

- sodelovanje pri izbiri opreme glede na tehnološke možnosti in usklajevanje tehnologije v Železarni,
- izdajanje proizvodnih regulativov in internih tehnoloških standardov,
- izdajanje predpisov kemičnih sestav jekla,
- osvajanje proizvodnje novih metalurških artiklov in uvažanje le-teh v redno proizvodnjo,
- sodelovanje s potencialnimi potrošniki novih proizvodov in sodelovanje pri reševanju kvalitetne problematike,
- sodelovanje z zunanjimi instituti na področju raziskovalne dejavnosti,
- priprava in sodelovanje pri sprejemanju JUS standardov,
- kontrola izvajanja tehnoloških predpisov v procesu proizvodnje,
- opravljanje vseh preiskav metalurškega značaja s porušitvijo in brez nje,
- opravljanje vseh vrst kemičnih analiz,
- atestiranje materiala in izdajanje ustrezne dokumentacije,
- reševanje reklamacij,
- vhodna kontrola surovin za metalurško proizvodnjo,
- kolavdiranje materiala v medfazni proizvodnji in pri odpremi naročniku,
- kvalitetna kontrola v medfazni proizvodnji,
- reševanje problematike proizvodnje tehnološkega značaja v temeljnih organizacijah in spremljanje kvalitetnih kazalcev,
- izdelovanje statističnih analiz in s tem v zvezi korekture proizvodnih procesov,
- sodelovanje pri pripravi programov in planov potrošnje posameznih energetskega medijev,
- sodelovanje pri uvažanju novih energetskega medijev v Železarni in ostale proizvodne agregate,
- reševanje problematike ogrevanja s tehnološkega in energetskega vidika,
- sodelovanje pri rekonstrukciji obstoječih energetskega naprav in objektov,
- opravljanje raziskovalnih nalog toplotnih bilanc s področja energetike,
- sodelovanje pri urejanju problematike zaščitne atmosfere v posameznih agregatih in Železarni kot celoti,
- izdelovanje kvartalnih, polletnih in letnih poročil s področja kvalitete, reklamacij, energije itd.,
- sodelovanje pri reševanju problematike klimatizacije in ekologije,
- programiranje nabave in nabava strokovne literature, priprava jezikovnih prevodov, arhiviranje, strokovna obdelava, posredovanje in izmenjava strokovne literature v Železarni in z drugimi tehničnimi knjižnicami in interesi.

SEKTOR NOVOGRADENJ

- spremljanje tehnoloških in tehničnih dosežkov pri izdelavi in predelavi jekla pri nas in v svetu,
- priprava predlogov za smotrno uporabo teh dosežkov v obstoječih in novih temeljnih organizacijah,
- priprava predlogov razvojnih načrtov,
- sodelovanje pri obdelavi predlogov razvoja na pobudo temeljnih organizacij in nudenje strokovne pomoči za pripravljala dela in investicijske programe,
- izdelava investicijske dokumentacije za pripravljala dela in investicijske programe za realizacijo razvojnih načrtov,
- obdelava predlogov za razvoj novih proizvodov,
- izdelava tehnične dokumentacije za potrebe temeljnih organizacij in delovnih skupnosti,
- hranjenje, razmnoževanje in urejevanje tehnične dokumentacije,
- skupno s finančnim sektorjem pripravlja predloge finančne konstrukcije,
- izdeluje tehnične zahteve pri naročanju izvedbene dokumentacije in za izvedbo investicijskih del,
- sodeluje v komisijah, ki odločajo o izbiri izvajalcev del ter dobavo investicijske opreme in dokumentacije,
- izvaja pripravljala dela na terenu,
- opravlja nadzor nad izvajanjem investicij, na področju stroškov, kvalitete in terminov,
- v sodelovanju s temeljnimi organizacijami, investitorjem in z ostalimi skupnostmi organizira poizkusno obratovanje,
- organizira tehnične preglede na novo zgrajenih naprav in preskrbi potrebno dokumentacijo za obratovanje,
- skladiščenje investicijske opreme,
- organiziranje in izvajanje transporta investicijske opreme na mesto vgradnje,
- vodenje evidence osnovnih sredstev,
- izvajanje vseh administrativnih poslov za opravljanje navedenih nalog.

SAMOSTOJNI ODDELEK ZA OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE

- operativno planiranje faznega pretoka vložka,
- izdelava mesečne bilance lastnega in tujega vložka,

- izdelava mesečnega operativnega plana,
- zasledovanje poteka nekaterih posebnih in zahtevnejših naročil,
- priprava in evidenca zaloge polproizvodov zahtevnejših kvalitete,
- evidenca zalog vložka,
- evidenca in odpravljanje zaostankov,
- okvirno vodenje obremenitev naročil v posameznih temeljnih organizacijah,
- evidenca predobave naročil,
- izdelava časovnih terminov za pripravo vložka v posameznih fazah proizvodnje,
- evidenca o zakladanju blokov v globinske peči, ki so bili iz tehnoloških razlogov predhodno ohlajeni,
- nadomestitev večjih reklamiranih količin materiala,
- dnevno in kumulativno vodenje evidence podatkov, potrebnih za delovanje oddelka,
- priprava prenosa obdelave nekaterih podatkov na elektronski računalnik,
- sodelovanje pri postavljanju terminov večjih remontov,
- usklajevanje, regulativno optimalno obratovanje v času pomanjkanja surovin in energije.

7. člen

Za smotrno opravljanje v členu 6. navedenih del in nalog imajo posamezni sektorji naslednje oddelke:

SEKTOR ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO

- oddelk za ekonomske analize in planiranje,
- oddelk za organizacijo dela,
- oddelk za ekonomske sisteme,
- oddelk za avtomatsko obdelavo podatkov,
- oddelk za študij dela in časa,
- oddelk za nagrajevanje,
- oddelk za zaščito industrijske lastnine.

SEKTOR ZA TEHNIČNO KONTROLO IN RAZISKAVE

- oddelk za raziskave,
 - oddelk tehnične kontrole,
 - oddelk energetskega gospodarstva.
- V okviru oddelka za raziskave so naslednji oddelki in laboratoriji:
- strokovna knjižnica,
 - raziskovalci in strokovni sodelavci,
 - laboratoriji raziskovalnega oddelka,
 - fizikalni laboratorij,
 - tehnološka dokumentacija.
- V okviru oddelka za tehnično kontrolo so naslednji oddelki:
- oddelk za kontrolo kvalitete,
 - oddelk za prevzeme,
 - oddelk za kemijske preiskave.

SEKTOR NOVOGRADENJ

- oddelk za dolgoročni razvoj metalurških naprav,
- oddelk za projektiranje tehnologije in investicijske opreme,
- oddelk operativne izgradnje,
- oddelk za materialno skladiščno poslovanje in evidenca osnovnih sredstev.

30. člen

Na osnovi prejšnjega člena iz točke 2 so kriteriji za združevanje sredstev temeljnih organizacij za pokrivanje stroškov delovne skupnosti, oziroma za ustvarjanje celotnega prihodka naslednji:

- Sektor za ekonomiko in organizacijo - sorazmerno ustvarjenem dohodku vseh temeljnih organizacij.
- Sektor tehnične kontrole in raziskav - del sektorja, ki neposredno sodeluje v proizvodnji - sorazmerno z opravljenim delom, neposredno za posamezne temeljne organizacije na osnovi vrednotenja posameznih uslug.
- Za raziskovalno delo - sorazmerno ustvarjenem dohodku temeljnih organizacij metalurške proizvodnje in proizvajalcev končnih izdelkov.
- Sektor novogradenj - sorazmerno deležem vrednosti naložb v osnovna sredstva.
- Samostojni oddelk za operativno planiranje - sorazmerno ustvarjenemu dohodku temeljnih organizacij metalurške proizvodnje in proizvajalcev končnih izdelkov.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovno skupnostjo za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje

Za ta samoupravni sporazum veljajo vsi členi iz samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in de-

V primeru, da je potrebno spremeniti sprejeti letni program dela, zaradi nujne potrebe, se le-ta izvede po enakem postopku, kot se sprejema program dela.

53. člen

Odgovornost delovne skupnosti za kršitve skupnih interesov:

- za izvršitev z letnim delovnim programom dogovorjenih nalog,
- za izvrševanje delovnih obveznosti, ki izhajajo iz tega in drugih samoupravnih sporazumov ter samoupravnih splošnih aktov,
- za točno informiranje organov temeljnih organizacij in delovne organizacije o svojem poslovanju,
- za sklepanje škodljivih pogodb,
- za prekoračitve pooblastil,
- za pravočasno informiranje delavcev v temeljnih organizacijah o vseh vprašanih samoupravnega odločanja s področja skupnih opravil.

54. člen

Obveznost temeljnih organizacij je:

- pravočasno dostavljanje delovni skupnosti, oziroma njenim sektorjem potrebnih podatkov, poročil in zapisnikov,
- redno izpolnjevanje potrebnih materialnih in finančnih pogojev za delo delovne skupnosti, oziroma posameznih sektorjev,
- pošiljanje statističnih podatkov in drugih informacij s področja poslovanja temeljne organizacije,
- pošiljanje podatkov s področja samoupravnih informacij-skega sistema.

55. člen

Za zakonitost dela v delovni skupnosti so odgovorni:

- poslovodni odbor Železarne,
- član poslovodnega odbora, ki zastopa in podpisuje delovno skupnost v pravnem prometu z drugimi,
- vodje sektorjev in vodje posameznih oddelkov za svoje področje dela.

X. IZVAJANJE TEGA SPORAZUMA IN NAČIN REŠEVANJA MEDSEBOJNIH SPOROV

56. člen

Samoupravni organi Železarne in samoupravni organi temeljnih organizacij imajo pravico in dolžnost nadzirati opravljanje nalog delovne skupnosti, ki izhajajo iz zadev, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije.

Delovna skupnost je dolžna periodično ali na zahtevo poročati skupnim samoupravnim organom Železarne, oziroma posamezne temeljne organizacije o uspešnosti opravljenih nalog.

57. člen

Temeljne organizacije in delovna skupnost so sporazumne, da bodo vse spore iz medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti reševale na nesporen način in neposredno.

58. člen

Kolikor temeljne organizacije in delovna skupnost sporov iz medsebojnih razmerij ne bodo mogle rešiti sporazumno, se temeljne organizacije in delovna skupnost obvezujejo, da jih bodo reševale prek notranje arbitražne komisije.

59. člen

Delovanje notranje arbitražne komisije določa samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarno Jesenice in statut Železarne.

60. člen

Kolikor je delovna skupnost mnenja, da je s sklepom arbitražne komisije kršena neka njena samoupravna pravica, lahko sproži spor pred pristojnim sodiščem združenega dela.

XI. DRUGA VPRAŠANJA SKUPNEGA POMENA

61. člen

Delavski svet Železarne daje soglasje:

- k predlogu statuta,
- k predlogu smernic za letni program dela delovne skupnosti in pri sprejemanju ukrepov za izvajanje poslovne politike,
- k predlogom sistemizaciji del in nalog,
- k določanju števil delavcev, ki jih je potrebno zaposliti zaradi spremenjenega obsega del, za opravljanje nalog in zadev, ki so jim poverjene.

XII. SPREJEMANJE IN SPREMINJANJE TEGA SPORAZUMA

62. člen

Ta samoupravni sporazum sprejmejo zbori delavcev v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti.

Usklajevanje pripomb med temeljnimi organizacijami pa izvede delavski svet Železarne.

63. člen

Ta sporazum se sprejema za nedoločen čas.

64. člen

Zahtevo za spremembo in dopolnitev tega sporazuma lahko da:

- delavski svet Železarne,
- vsaka temeljna organizacija,
- delovna skupnost.

65. člen

Sprememba ali dopolnitev tega sporazuma se izvede po enakem postopku, kot je bil sprejet.

XIII. KONČNE DOLOČBE

66. člen

Sporazum prične veljati osem dni po tem, ko ga podpišejo predsedniki delavskih svetov temeljnih organizacij in predsednik delavskega sveta delovne skupnosti.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovno skupnostjo za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

Za ta samoupravni sporazum veljajo vsi členi iz samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovno skupnostjo za komercialno-finančne zadeve, razen členov: 5., 6., 7. in 30; 9. člen pa velja samo za delovno skupnost za komercialno-finančne zadeve.

5. člen

Delovna skupnost se glede na področje opravljanja del in nalog deli na:

- sektor za ekonomiko in organizacijo,
- sektor tehnične kontrole in raziskav,
- sektor novogradenj,
- samostojni oddelek za operativno planiranje proizvodnje.

6. člen

Sektorji opravljajo v okviru delovne skupnosti naslednja dela in naloge:

SEKTOR ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO

- opravila pri pripravi in izdelavi letnega in srednjeročnega plana temeljnih organizacij in Železarne ter zasledovanje in analiziranje njunega izvajanja,
- dnevna, mesečna, kvartalna in letna statistična obdelava izvrševanja gospodarskega načrta,
- ekonomske analize uspešnosti poslovanja in obdelave investicijskih elaboratov,
- izdelava organizacijskih predpisov in postopkov za poslovanje, organizacijskih dopolnitev in sprememb pri delitvi dela za temeljne organizacije in delovne skupnosti,
- organizacija prehoda in ročne obdelave podatkov na računalniško obdelavo,
- izdelava in ažuriranje šifrantov, katalogov in analiz obstoječega stanja,
- izdelava normativov, ki so osnova za nagrajevanje,
- zasledovanje in analiziranje normativov dela in produktivnosti,
- izdelava različnih analiz in študij, vezanih na študij dela in časa,
- avtomatska obdelava podatkov,
- izračunavanje faktorjev učinka in stimulacije, kot parameter za nagrajevanje,
- analiziranje gibanja osebnih dohodkov,
- sistemizacija del s predhodnim urejanjem opisov del delovnih nalog,
- planirani osebni dohodek in zasledovanje njegovega izvrševanja,
- postavljanje informacijskih sistemov s področja finančnega poslovanja,
- uvajanje spremljanja in zasledovanja proizvodnje z avtomatsko obdelavo podatkov,
- tehnično in ekonomsko vrednotenje prijavljenih inovacij.

SEKTOR TEHNIČNE KONTROLE IN RAZISKAV

- programiranje raziskovalnih nalog s področja pridobivanja železa in jekla, vroče in hladne predelave, toplotne obdelave, specialnih jekel, tehnologije varjenja in dodatnih materialov ter fizike kovin,
- programiranje razvoja tehnologij in nivoja kvalitete izdelkov,
- programiranje razvoja novih proizvodov,
- opravljanje fundamentalnih in aplikativnih raziskav za potrebe temeljnih organizacij, organizacij združenega dela in znanje naročnike v primeru, da so poslovni partnerji Železarne,
- opravljanje arbitražnih preiskav in analiz,
- programiranje tehnologije pri projektih v zvezi z novimi investicijami,

Na podlagi 29. člena ustave SFRJ, 31. člena ustave SRS, 404. člena zakona o združenem delu ter 185. člena samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarno Jesenice sklepajo delavci vseh temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti za komercialno-finančne zadeve Jesenice

SAMOUPRAVNI SPORAZUM o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovno skupnostjo za komercialno-finančne zadeve

I. TEMELJNE DOLOČBE:

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom se urejajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti temeljnih organizacij združenega dela (v nadaljnjem besedilu: temeljnih organizacij) za dela in naloge, ki jih kot strokovna administrativna, pomožna in podobna dela, ki so skupnega pomena za temeljne organizacije, opravlja glede na specifičnost, ki izhaja iz narave samega dela in večje ekonomičnosti, delovna skupnost za komercialno-finančne zadeve.

2. člen

Urejanje medsebojnih razmerij med delavci združenih temeljnih organizacij in delavci delovne skupnosti temelji na določilih samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarno Jesenice, kjer so se delavci v temeljnih organizacijah odločili, da ustanovijo za uresničevanje skupnih ciljev delovno skupnost za komercialno-finančne zadeve (v nadaljnjem besedilu: delovna skupnost).

3. člen

Temeljna obveznost delovne skupnosti je kvalitetno in pravočasno izvrševanje dogovorjenih del, oziroma skupnih nalog, ki so dogovorjene med temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo. Temeljne organizacije pa morajo zagotoviti potrebna sredstva in druge pogoje za nemoteno in redno izvrševanje nalog delovne skupnosti.

II. DELA IN NALOGE DELOVNE SKUPNOSTI

4. člen

Delovna skupnost opravlja za temeljne organizacije administrativno-strokovna, pomožna in tem podobna dela, ki izhajajo iz samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno, srednjeročnih in letnih planov Železarne, letnega programa dela delovne skupnosti in dogovorov s temeljnimi organizacijami, ki jih posebej sklepa.

5. člen

Delovna skupnost se glede na področja opravljanja del in nalog deli na:

- nabavni sektor,
- prodajni sektor,
- finančno-računovodski sektor.

6. člen

Sektorji opravljajo v okviru delovne skupnosti naslednja dela in naloge:

NABAVNI SEKTOR:

- pripravljanje, organiziranje ali sodelovanje pri skupnih nastopih pri samoupravnem dogovarjanju o cenah proizvodov, ki jih nabavlja za temeljne organizacije,
- sodelovanje in pripravljanje osnutkov kratkoročnih in dolgoročnih planov nabave,
- oblikovanje nabavne politike in pogojev nabave,
- pripravljanje in sklepanje okvirnih in dolgoročnih pogodb o oskrbi z repromaterialom in surovinami,
- izvajanje operativnih poslov na domačem in na tujih tržiščih,
- pripravljanje in izvajanje administrativnih poslov za izvršitev navedenih nalog, kot so korespondenca, opravila za carinjenje za zvezne in republiške organe,
- opravljanje špediterskih poslov,
- izvajanje optimizacije zalog, rezervnih delov, repromateriala in surovin,
- opravljanje materialno skladiščnih nalog in poslovanje preko svojih centralno mejnih skladišč,
- sodelovanje z ostalimi sektorji znotraj delovne skupnosti in z ostalimi pri izvajanju skupnih opravil in nalog.

PRODAJNI SEKTOR:

- raziskovanje tržišča prodaje izdelkov in uslug Železarne, izdelava kratkoročnih in srednjeročnih prognoz porabe izdelkov Železarne,
- proučevanje gibanja prodajnih cen in priprava gradiva in predlogov za oblikovanje prodajnih cen,
- pripravljanje, organiziranje in sodelovanje v skupnih nastopih pri samoupravnem dogovarjanju o cenah s potrošniki in drugimi asociacijami,

- pripravljanje ustreznih del pri izdelavi osnutkov kratkoročnih in srednjeročnih proizvodnih planov (po količini in vrednosti),

- oblikovanje predlogov za razvoj novih proizvodov ter kooperantskih in novih poslovnih povezovanj,
- oblikovanje enotne prodajne politike na domačem in tujih tržiščih in prodajnih pogojev,
- pripravljanje in sklepanje okvirnih pogodb ter sporazumov,
- pripravljanje, oblikovanje in izvajanje ekonomske propagande ter servisne dejavnosti,
- izvajanje tekočih poslov prodaje na domačem in tujih tržiščih,
- izvajanje vseh administrativnih poslov za izvrševanje navedenih nalog (kodiranje naročil, evidenca, korespondenca, fakturiranje),
- izvajanje obveznih opravil za republiške in zvezne organe ter druge asociacije,
- spremljanje izvrševanja naročil.

FINANČNO-RAČUNOVODSKI SEKTOR

- ažurno spremljanje in ugotavljanje bilance stanja z vsami elementi gibanja premoženja,
 - ugotavljanje in obračunavanje skupnega prihodka in vseh elementov poslovnega uspeha,
 - razdelitev skupnega prihodka po njegovih elementih, v skladu s samoupravnimi sporazumi in zakonskimi določili,
 - izdelava mesečnih in periodičnih obračunov z zaključnim računom in vsami elaborati, ki so po zakonu predpisani,
 - izdelava vseh poročil v zvezi s prej omenjenimi obračuni za strokovne, družbenopolitične in samoupravne organe v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih,
 - izdelava obveznih poročil za banke, statistične zavode ter organe družbenopolitičnih skupnosti,
 - sodelovanje pri izdelavi kratkoročnih in dolgoročnih planov,
 - tekoče inventiranje surovin in materiala.
- Področje financ pa je zadolženo predvsem za naslednja opravila in naloge:
- skrb za ohranjanje likvidnosti, ki zajema tekoče plačevanje vseh obveznosti do dobaviteljev, banke, dalje poravnava družbenih obveznosti v obliki davkov, prispevkov ter obveznosti do samoupravno sklenjenih sporazumov in drugo,
 - tekoče spremljanje vseh terjatev,
 - izvajanje vseh poslov v zvezi s plačilnimi instrumenti,
 - ažurna likvidacija vseh prispelih računov,
 - izvajanje vseh tekočih poslov v zvezi z izplačevanjem osebnih dohodkov in ostalimi gotovinskimi plačili,
 - sodelovanje z bankami in ostalimi denarnimi institucijami,
 - izvajanje ustrezne finančne politike, tako na področju kratkoročnega kot dolgoročnega finansiranja (investicije, naložbe).

7. člen

Za smotno opravljanje v 6. členu navedenih del in nalog imajo posamezni sektorji naslednje oddelke:

NABAVNI SEKTOR:

- oddelek za uvoz,
- oddelek za nabavo surovin na domačem tržišču,
- oddelek za nabavo repromateriala in investicije na domačem tržišču,
- oddelek za materialno-skladiščno poslovanje,
- oddelek za špedicijo.

PRODAJNI SEKTOR:

- oddelek za raziskovanje tržišča in cen ter za ekonomsko propagando,
- oddelek za razvoj novih proizvodov in za servisno službo,
- oddelek za metalurško menjavo in kooperacijo,
- oddelki operativne prodaje na domačem tržišču – štiri (4),
- oddelek za izvoz,
- oddelek za fakturiranje.

FINANČNO-RAČUNOVODSKI SEKTOR:

- Oddelek za finance,
 - Oddelek za računovodstvo.
- V okviru oddelka za finance so še naslednji oddelki:
- kratkoročne finance s posebno finančno službo,
 - dolgoročne finance.
- V okviru oddelka za računovodstvo so še naslednji oddelki:
- knjigovodstvo glavne knjige,
 - računovodstvo stroškov in uspeha,
 - računovodstvo osnovnih sredstev,
 - računovodstvo osebnih dohodkov.
- Posebej so še:
- štabni organi finančne inšpekcije, analize ter razvoj računovodskih in finančnih sistemov.

8. člen

Podrobneje se dela in naloge po posameznih sektorjih iz 6. člena tega sporazuma določijo vsako leto z letnim programom delovne skupnosti.

9. člen

Oddelek za finance opravlja naloge za posebno finančno službo.

S samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih se določijo razmerja med temeljnimi organizacijami in posebno finančno službo.

10. člen

Delovna skupnost lahko opravlja na podlagi posebnega pooblastila ali na zahteve posameznih temeljnih organizacij tudi druga dela in naloge, ki niso zajete v 6. členu ter opredeljene z letnimi programi dela, če izvrševanje teh del in nalog ne ovira rednega dela delovne skupnosti.

11. člen

Delovna skupnost opravlja naloge za vse temeljne organizacije pod enakimi pogoji.

Delovna skupnost je dolžna skrbeti, da se v okviru rednih nalog, določenih v letnem programu dela, enakomerno zadovolji potrebe vseh temeljnih organizacij, če ni s tem sporazumom drugače določeno.

III. OSNOVE IN MERILA ZA PRIDOBIVANJE DOHODKA DELOVNE SKUPNOSTI

12. člen

Delavci delovne skupnosti pridobivajo dohodek delovne skupnosti iz celotnega prihodka, ki ga ustvarijo:

1. s svobodno menjavo dela z delavci v temeljnih organizacijah,
2. s prodajo storitev izven Železarn.

13. člen

Dohodek delavcev delovne skupnosti, ki ga pridobivajo s svobodno menjavo dela iz prve točke prejšnjega člena, je odvisen od:

- vrste, obsega in kakovosti dela, potrebnega za opravljanje dogovorjenih nalog,
- prispevka k izboljševanju poslovanja temeljne organizacije,
- ustvarjenega dohodka posameznih temeljnih organizacij.

14. člen

Vsaokletni program dela delovne skupnosti, ki ga le-ta uskladi skupaj s temeljnimi organizacijami, mora vsebovati predvsem:

- vrsto in obseg del in nalog, ki jih bodo sektorji v delovni skupnosti opravljali za temeljne organizacije,
- kalkulacijo standardnih stroškov, ki vrednotijo vrsto in obseg del in nalog za temeljne organizacije,
- sredstva za osebne dohodke in skupno porabo,
- organizacijske in kadrovske pogoje, ki so potrebni za izvršitev planiranih opravil in nalog,
- potrebna sredstva za financiranje novih osnovnih sredstev za delo delovne skupnosti.

15. člen

Letni program dela delovne skupnosti sprejme delavski svet Železarn po opravljeni javni razpravi v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti.

16. člen

Na osnovi sprejetega letnega programa dela delovne skupnosti zagotavljajo temeljne organizacije po načelu svobodne menjave dela potrebna sredstva za delo delovne skupnosti.

Vrsta in obseg del in nalog, ki jih bodo sektorji v delovni skupnosti opravljali za temeljne organizacije

17. člen

Posamezni sektorji v okviru delovne skupnosti v letnem programu dela določijo vrsto in obseg del in nalog tako, da so dela in naloge razvrščene na redna, oziroma ponavljajoča se dela in tista, ki se za vsako leto posebej programirajo.

18. člen

Pri rednih, oziroma ponavljajočih se delih se v letnem programu del določi kvantitativni obseg nalog. Opravila, ki so za ta obseg nalog potrebna, pa so določena v katalogu opravil in nalog.

19. člen

Naloge, ki se vsako leto posebej programirajo, morajo izhajati iz posebej dogovorjenih ciljev, zato se vrsta, obseg in roki teh nalog v letnem programu dela podrobneje določijo.

Kulucija standardnih stroškov, ki vrednoti vrsto in obseg del in nalog za temeljne organizacije

20. člen

Stroške delovne skupnosti, ki nastajajo na podlagi del in nalog, določenih v letnem programu dela, sestavljajo:

1. materialni stroški,
2. amortizacija,
3. davki in prispevki iz dohodka,
4. osebni dohodki,
5. prispevek za sklad skupne porabe.

21. člen

Znesek materialnih stroškov delovne skupnosti je odvisen od dogovorjenih del in nalog.

Materialni stroški se razporejajo in spremljajo po grupah, določenih z zakoni in samoupravnimi akti.

Odstopanja v višini materialnih stroškov v posameznih grupah za isti obseg del so možna, vendar ne sme biti prekoračen celotni znesek.

22. člen

Delovna skupnost v letnem programu posebej predvidi sredstva za:

- varstvo pri delu,
- strokovno izobraževanje,
- razvojne naloge,
- reklamo,
- reprezentanco,
- službeno potovanje v tujino,
- druge podobne materialne stroške.

To vrsto stroškov, ki bremenijo materialne stroške, temeljne organizacije združujejo na posebnem kontu združenih sredstev. Ta sredstva se ne vključujejo v celotni prihodek delovne skupnosti.

23. člen

Temeljne organizacije soglašajo, da uporablja delovna skupnost amortizacijo osnovnih sredstev, za katere vodi evidenco, da bi lahko s to amortizacijo obnavljala in nadomeščala ta osnovna sredstva.

Delovna skupnost obračuna amortizacijo osnovnih sredstev po skupinah osnovnih sredstev, po predpisanih stopnjah, določenih z zakonom.

Osnove za obračun amortizacije nad predpisanimi stopnjami pa se letno določijo v samoupravnem sporazumu o osnovah plana Železarn in precizirajo v samoupravnem planu Železarn.

24. člen

O konkretni uporabi sredstev amortizacije za nadomestitev in obnovo osnovnih sredstev, ki so v uporabi delovne skupnosti, odloča delavski svet delovne skupnosti.

25. člen

Davki in prispevki iz dohodka delovne skupnosti se obračunavajo v skladu z zakonskimi predpisi in samoupravnimi sporazumi.

26. člen

Z letnim programom dela se določi višina sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, v skladu s samoupravnim sporazumom o osnovah plana Železarn.

Organizacijski in kadrovske pogoji, ki so potrebni za izvršitev planiranih del in nalog

27. člen

Organizacijski in kadrovske pogoji, ki so potrebni za izvršitev planiranih del in nalog, se določijo na osnovi obsega in planskih ciljev, ki so sprejeti z letnim programom dela.

Poseben samoupraven splošen akt ureja vrednotenje del in nalog ter določa število potrebnih delavcev.

Potrebna sredstva za financiranje novih osnovnih sredstev za delo delovne skupnosti

28. člen

Delovna skupnost z letnim programom dela predvidi tudi razširitev materialne osnove svojega dela, in sicer v skladu z naravo del, ki jih opravlja, in s skupnimi interesi, zaradi katerih je ustanovljena.

Razširitev materialne osnove svojega dela mora delovna skupnost podrobneje utemeljiti.

O novih investicijskih naložbah za razširitev materialne osnove temeljne organizacije posebej združujejo sredstva.

IV. NAČIN ZAGOTAVLJANJA SREDSTEV ZA DELO DELOVNE SKUPNOSTI

29. člen

Temeljne organizacije združujejo del dohodka za celotni prihodek delovne skupnosti na podlagi vrednotenja posameznih del:

1. Skladno z zanje neposredno opravljenimi storitvami.
2. Sorazmerno z opravljenim delom.

30. člen

Na osnovi prejšnjega člena iz točke 2 so kriteriji za združevanje sredstev temeljnih organizacij za pokrivanje stroškov delovne skupnosti, oziroma za ustvarjanje celotnega prihodka naslednji:

- za prodajni sektor — sorazmerno deležu vrednosti prodanih izdelkov, razen stroškov reklame, za katero se uporabljata oba kriterija iz prejšnjega člena,
- za nabavni sektor — sorazmerno po letnem planu Železarn določeni vrednosti nabavnih surovin, reprodukcijskega materiala, pomožnega materiala in storitev,
- za finančno-računovodski sektor — sorazmerno višini vseh sredstev.

31. člen

Podroben izračun potrebnih sredstev, ki jih združi posamezna temeljna organizacija za delo delovne skupnosti, je vsebovan v letnem programu dela.

32. člen

Delovna skupnost med letom dobiva akontacijo prihodka, ki je praviloma, kolikor ne pride do večjih odstopanj v uspehu temeljne organizacije, delu ali stroških delovne skupnosti, enaka ustreznemu delu planiranega prihodka.

Delavski svet Železarn obravnava stroške poslovanja delovne skupnosti ob periodičnih obračunih in ob zaključku poslovnega leta in potrdi dokončen obračun.

33. člen

V primerih nesorazmerne prekoračitve stroškov, ki jih delovna skupnost ne more utemeljiti, je delovna skupnost dolžna predložiti program ukrepov. Delavski svet Železarn pa mora razpravljati o odgovornosti za prekoračitev planiranih stroškov in določiti načine pokrivanja teh stroškov.

34. člen

Kolikor delavci delovne skupnosti, oziroma sektorja ne izpolnjujejo z letnim programom dogovorjenih del in nalog po lastni krivdi, se jim lahko zmanjšajo sredstva za osebne dohodke in skupno porabo.

35. člen

Delovna skupnost svoje občasno proste zmogljivosti koristi tudi za opravljanje storitev drugim organizacijam združenega dela izven Železarn s področja njihove dejavnosti, pod pogoji:

- da je delovna skupnost strokovno in v celoti izvršila dogovorjene naloge za temeljne organizacije in Železarno,
- da mora biti dejavnost registrirana pri pristojnem gospodarskem sodišču, če je tako predpisano,
- da storitev prodaja po tržnih cenah,
- skleniti mora pogodbo, iz katere so razvidni vrsta in obseg dela, z roki, in tržna cena.

36. člen

Pri opravljanju storitev za druge se delovni skupnosti, oziroma sektorju zmanjšajo stroški v višini dejanskih stroškov kot dobropis. Razliko med ceno storitev in višino dejanskih stroškov delovna skupnost lahko porabi za amortizacijo in sklad skupne porabe.

37. člen

Temeljna organizacija Monter Dravograd združuje del dohodka za celotni prihodek delovne skupnosti na podlagi ovrednotenja posameznih del za okvir dejavnosti iz 156. člena samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice.

38. člen

Delovna skupnost mora za temeljno organizacijo Monter Dravograd v letnem programu dela posebej ovrednotiti dela in naloge, ki jih bo zanj opravila.

V. PRAVICA DELAVCEV DELOVNE SKUPNOSTI DO SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE IN SKUPNO PORABO

39. člen

Delavci delovne skupnosti ugotavljajo in razporejajo čisti dohodek v skladu s posameznimi in skupnimi rezultati dela temeljnih organizacij, svojim prispevkom k doseženim rezultatom s pravilnikom za razporejanje čistega dohodka, v skladu s samoupravnim sporazumom o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe.

40. člen

Delovna skupnost ima sklad skupne porabe, iz katerega se krijejo potrebe stanovanja, prehrane, počitka, rekreacije, kulture, ustvarjalnosti in druge potrebe skupne porabe.

Delovna skupnost združuje sredstva skupne porabe za namene, določene v 48. členu samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice.

41. člen

V primerih hujših motenj pri delu delovne skupnosti ter v primerih, določenih z zakonom in pravilnikom o koriščenju rezervnega sklada temeljnih organizacij, ima delovna skupnost enake pravice in dolžnosti glede tistih sredstev, ki jih temeljne organizacije združujejo za skupne solidarnostne namene.

VI. SAMOUPRAVLJANJE V DELOVNI SKUPNOSTI

42. člen

Delavci delovne skupnosti s svojimi samoupravnimi akti organizacijsko in samoupravno oblikujejo delovno skupnost.

Delavci v delovni skupnosti imajo pod pogoji določil tega samoupravnega sporazuma enak samoupravni položaj kot delavci v temeljnih organizacijah.

43. člen

Delavci uresničujejo samoupravljanje v delovni skupnosti tako kot delavci v temeljnih organizacijah, imajo svoj delavski svet in druge samoupravne organe.

44. člen

Delavci delovne skupnosti samoupravno urejajo svoja medsebojna razmerja v združenem delu. Odločajo o uresničevanju svojih pravic in pod pogoji, ki veljajo za temeljne organizacije, in v skladu z določili tega sporazuma.

VII. VODENJE IN ZASTOPANJE DELOVNE SKUPNOSTI

45. člen

Poslovodni odbor Železarn vodi delo delovne skupnosti, koordinira proces dela v njih, izvaja sklepe delavskega sveta delovne skupnosti, delavskega sveta Železarn in njihovih izvršilnih organov.

Naloge poslovodnega odbora so opredeljene v statutu Železarn.

Delovna skupnost zastopa in podpisuje v pravnem prometu z drugimi član poslovodnega odbora v skladu s statutom Železarn, vendar le v zadevah, ki izhajajo iz potreb njenega dela ali opravljanja nalog, ki jih je delovna skupnost prevzela za druge izven Železarn.

46. člen

Kadar delovna skupnost stopa v pravno razmerje z drugimi, nastopa v imenu Železarn in s svojim imenom ter za račun temeljnih organizacij.

V notranjem prometu delovna skupnost nastopa z lastnim imenom.

47. člen

Kadar delovna skupnost stopa v pravna razmerja z drugimi, ki izhajajo iz potreb njenega dela ali iz opravljanja nalog za druge, nastopa delovna skupnost v lastnem imenu in za svoj račun, s firmo Železarn in lastnim imenom.

Za obveznosti iz pravnih razmerij iz prvega odstavka tega člena delovna skupnost odgovarja z vsemi svojimi sredstvi.

VIII. TEMELJNI POGOJI GLEDE OPRAVIL IN NALOG TER KVALIFIKACIJSKE STRUKTURE KADROV V DELOVNI SKUPNOSTI

48. člen

Merilo za določanje kadrovske sestave delovne skupnosti je obseg nalog, ki jih temeljne organizacije prenesejo nanje s samoupravnim sporazumom o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice.

49. člen

Za doseganje racionalnosti pri kadrovski sestavi je treba opraviti tako delitev dela, da se enake vrste del združujejo v sektorje in oddelke. Temeljni pogoji glede opravil in nalog ter kvalifikacijske strukture kadrov v delovni skupnosti se urejajo po določilih samoupravnega splošnega akta, ki ureja vrednotenje opravil in nalog ter določa število potrebnih delavcev.

IX. ODGOVORNOST DELOVNE SKUPNOSTI ZA OPRAVLJANJE DEL

50. člen

Delovna skupnost je dolžna obveščati temeljne organizacije o načinu in rezultatih opravljanja nalog.

Temeljne organizacije so dolžne delovni skupnosti, oziroma sektorju pravočasno zagotavljati vse podatke in drugo dokumentacijo, od katere je odvisno pravočasno opravljanje del in nalog.

Za uresničevanje del in nalog sodeluje delovna skupnost z drugimi organizacijami in skupnostmi ter z organi družbeno-političnih skupnosti in družbenopolitičnimi organizacijami ter jim daje podatke in obvestila, ki so potrebna za opravljanje njihovih funkcij in pooblastil.

51. člen

Delavci v delovni skupnosti so za pravilno in pravočasno izvrševanje nalog, ki so skupnega pomena za temeljne organizacije, odgovorni temeljnim organizacijam in delavskemu svetu Železarn s sprejetim letnim programom dela.

52. člen

V primeru izredne potrebe se o vrstnem redu izvrševanja posameznih nalog neposredno dogovorijo vodje zainteresiranih temeljnih organizacij s poslovodnim odborom.

OB PROBLEMATIKI DELA HLADNE VALJARNE BELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih trakov. Dosedanja proizvodnja v količini 6.000 ton letno v hladni valjarni na Jesenicah je prav gotovo omogočila, da smo svoje znanje na tem področju stalno dopolnjevali v vseh fazah proizvodnje in da smo zasledovali tudi potrebe, predvsem pa kvalitete zahteve tržišča.

Odkup znanja (know-how) nam pa daje sposobnost, da do sedaj pridobljene praktične izkušnje firme ARMCO na tem področju proizvodnje, to je, znanje in sposobnost za proizvodnjo glede kvalitete in tehnologije, takoj vgradimo v proizvodnjo naših silicijevih in nerjavnih hladno valjanih trakov.

Na drugi strani je bil odkup tehnološkega znanja v oporo in vodilo pri izbiri tehnološkega procesa in s tem povezane opreme, kar je glede na kombinirani proizvodni program v hladni valjarni na Beli nadvse pomembno.

Odkup tehnološkega znanja pa pomeni tudi večjo možnost plasiranja naših izdelkov tako na domačem kakor tudi tujem tržišču. Še več, uporaba teh izdelkov, oziroma njihovo vgrajevanje v električne stroje in opremo pomeni, da so tudi izdelki naše elektro in kovinske predelovalne industrije tudi glede kvalitete surovin na svetovnem nivoju.

Tehnologija, katero smo odkupili od firme ARMCO, pa nam je dala vpogled tudi v tiste tehnološke in fizikalne parametre elektro pločevin, ki so bili do sedaj manj znani, so pa odločilni za kvaliteto, predvsem pa predelavo v finalni proizvod pri naših kupcih. To pomeni, da smo danes sposobni izdelovati hladno valjane trakove dinamo jekla določenih kvalitet za najzahtevnejše potrošnike.

Iz tega lahko povzamemo, da je bil odkup tehnološkega znanja know-how vsestransko koristen tako za nas kot proizvajalce kakor tudi

potrošnike naših proizvodov. Stroški za plačilo tega znanja so vezani na količino proizvodnih hladno valjanih trakov in ne predstavljajo bistvene postavke v ceni finalnih izdelkov.

Mišljenja sem, da so popolnoma zgrešene misli, da zagotavlja odkup znanja, to je, know-how, avtomatsko že v vseh fazah ustrezno proizvodnjo. Pridobljena licenčna dokumentacija je vsekakor vodilo pri izbiri tehnološkega procesa in s tem povezane opreme. Pri tem se pa premalo zavedamo, da tega tehničnega znanja, predvsem v metalurgiji, ni mogoče vedno dosledno prenesti v naše okolje, temveč je potrebno tehnologijo prilagoditi razmeram, v kakršne jo presajamo.

Tega dejstva smo se sodelavci sektorja tehnične kontrole in raziskav zavedali od vsega začetka. Zato je bilo tudi delo sektorja TKR od vsega začetka usmerjeno v osvajanje tehnološkega procesa izdelave in predelave jekla, na osnovi licenčne dokumentacije know-how, in to v vseh fazah izdelave in predelave jekla.

Pri tem moram poudariti predvsem napore, ki so bili vloženi v osvajanje valjanja toplovaljanih trakov. Sedanja tehnologija valjanja v valjarni štekel temelji na lastnih tehnoloških izkušnjah, ker ta tehnološka faza, zaradi specifičnosti ogrožja štekel, ni bila vsebovana v licenčni dokumentaciji.

Strokovne delovne skupine, ki so bile imenovane od vsega začetka za osvajanje posameznih faz izdelave in predelave jekla v vseh kvalitetah, so bile sestavljene tako iz sodelavcev sektorja tehnične kontrole in raziskav kakor tudi strokovnih sodelavcev inženirjev metalurgije v posameznih temeljnih organizacijah. Delo teh skupin ni bilo lahko in le tesnemu sodelovanju tega strokovnega kadra v posameznih fazah gre zasluga, da smo tehnološki postopek od izdelave do valjanja različnih kvalitet jekel v toplo valjane trakove uspešno zaključili še pred začetkom obratovanja hladne valjarne.

Seveda se takoj postavlja vprašanje, če je res vse tako, kakor navajam, zakaj potem nezadovoljive ocene o delu naše hladne valjarne na Beli. To vprašanje je še toliko bolj utemeljeno, če vsi, vključno z mojim in že omenjenim člankom o kadrovski problematiki, trdimo, da smo svoje delo v redu opravili.

Mišljenja sem, da se vsi premalo zavedamo, da naše delo ni in ne bo nikoli tako zadovoljivo opravljeno, da bi proizvodnja tekla brez stalnih naporov in prisotnosti v proizvodnji.

Primerjava ocen sedanje stanja v hladni valjarni Bela verjetno ne bo najboljša, pa kljub temu se teh misli ne morem otresti. Tako kakor delo naše hladne valjarne na Beli, tako večkrat ob raznih bilancah kritično ocenjujemo vložene investicije in napredek ter nerešene probleme na področju tehnologije nekaterih novih zgrajenih kapacitet na področju železarstva v državi. Ugotavljamo, da so mnogi ježe več let prisotni naporu za uspešno proizvodnjo, rezultati pa le delni. In če izhajam iz te ugotovitve, se mi nehoti postaviti vprašanje, ali nismo mogoče pri oceni dela hladne valjarne na Beli preveč nestrpni. Ali si nismo zadali pretežke naloge, da bomo v slabem letu na področju proizvodnje mehkega jekla in dinamo jekla ter v treh mesecih na področju proizvodnje nerjavnih hladnovaljanih trakov že uspeli z redno proizvodnjo in da bomo že zadostili kvalitativnim in ekonomskim zahtevam. Priznati moramo, da so postavitev takega cilja zahtevali ekonomski razlogi in stanje na tržišču.

Zakaj take misli?

Vsaka šola, poklicna ali srednja, da človeku določeno izobrazbo in znanje; univerza diplomu, magistrski ali doktorat. To pa še ne pomeni, da je tak človek že usposobljen in kos naporom ter reševanju problemov, katerim je konkretno na področju metalurgije izpostavljen. Misljenja sem, da šele življenje v praksi, življenje s problemi, da ob določenih šolski izobrazbi strokovno usposobljenega človeka.

Metalurški poklic niti praksa nista lahka, zato se nikakor ne morem pomiriti z ugotovitvijo, da smo z zagotovitvijo usposabljanja delu strokovnega kadra v tujini rešili vse kadrovske probleme nove hladne valjarne. Vsak delavec od linije priprave kolobarjev, prek valjavca na sendzimirju pa do adjuvstva finalnega proizvoda je vključen v tehnološko verigo proizvodnje, uspešnost in neuspešnost dela hladne valjarne, torej mora imeti vsak določeno znanje in usposobljenost.

In če analiziram sedanje stanje na področju tehnologije v hladni valjarni Bela, bodisi s stališča eksterne ali interne reklamacije ali s stališča tehnoloških ali organizacijskih problemov, katerih rešitev terja strokovno pomoč, potem trdim, da moramo z usposabljanjem kadra

intenzivno nadaljevati. Strokovno znanje, pridobljeno na tečajih, mora biti izpopolnjeno s poznavanjem problemov kvalitete materiala, predvsem pa problemov predelave; za tako izpopolnjevanje je pa potreben čas. In če smo kadrovali v hladno valjarno mlade ljudi, ki so v glavnem neobremenjeni s preteklim načinom dela, vendar z optimalnimi psihofizičnimi sposobnostmi, potem se zavedajmo, da morajo ti ljudje zaključiti vsak del življenjske šole; prvi letnik je bil uspešen!

Na drugi strani pa moram poudariti, da je našemu »benjaminu«, najmlajši temeljni organizaciji združenega dela v Železarni, potrebna vsestranska pomoč, torej pomoč tudi ostalih temeljnih organizacij. Ne bi želel biti preoster, vendar se ne morem znebiti misli, da imajo temeljne organizacije, ki pripravljajo vložek za hladno valjarno na Beli, premalo razumevanja za sodelovanje pri obravnavi tehnoloških problemov. Premalo je pripravljenosti za reševanje le-teh. Premalo je v vseh nas prisotna zavest, da je neuspeh dela hladne valjarne povezan tudi s slabim delom tako jeklarne kakor valjarne, ki pripravljata vložek za nadaljnjo finalizacijo v hladno valjni trak.

KAKŠNI TEHNOLOŠKI PROBLEMI NAS NAJBOLJ TAREJO

Glede na dosedanje izkušnje pri proizvodnji hladno valjanih trakov za globoki vlek je tržišče dela predvsem na področju osvajanja tehnologije predelave dinamo in nerjavnih jekel. Ker je proizvodnja nerjavnih hladno valjanih trakov šele v začetni fazi uvajanja, bi na tem mestu omenil le nekaj problemov predvsem s področja izdelave in predelave dinamo jekel.

Z odkupom know-how, to je, tehničnega znanja, smo pridobili znanje in sposobnost za izdelavo neorientiranih silicijevih trakov tudi za najzahtevnejše kupce. To pomeni, da so se povečale kvalitete zahteve tovrstnih izdelkov. Če so bile v preteklem obdobju odločujoče za kvaliteto dinamo trakov le vatne izgube, so danes le-te sekundarnega pomena. Danes je težiče kvalitete na spremembi vatnih izgub zaradi staranja, sposobnosti za štancanje, izolacijske upornosti in podobno. Te lastnosti pa dinamo hladno valjani trak dobi le v primeru, če je koncentracija ogljika v končnem proizvodu maksimalna 0,004 %, zaželeno je 0,0035 % C. Upoštevajoč, da je optimalna stopnja razogljčenja pri predelavi jekla v hladni valjarni 90 %, to pomeni, da mora imeti izdelano jeklo v šarži maksimalno 0,04 % ogljika.

Tako koncentracijo ogljika v šarži torej pogojuje sama tehnologija predelave jekla, predvsem pa zahteve, ki se postavljajo za končni proizvod. Vsako odstopanje od predpisane vrednosti pomeni zmanjševanje hitrosti na liniji za razogljčenje, zmanjšanje proizvodnje, predvsem pa kvalitete hladno valjanih trakov, katerih uporaba je pri kupcih vprašljiva. Pripomniti moram, da smo zaradi staranja naših dinamo trakov že dobili reklamacije in se s temi lastnostmi pogojuje nadaljnja uporaba naših hladno valjanih dinamo trakov.

Brez dvoma je izdelava takega jekla v jeklarni povezana z določenimi problemi in zahteva izdelava takega jekla od jeklarjev dodatne napore, tako pri sami izdelavi kakor tudi organizaciji nabave potrebnih surovin. Če se opiramo ob raznih problemih na licenčni dokumentaciji, potem ne moremo uporabljati v proizvodnji neustreznih surovin, ne moremo mimo organiziranja itd., skratka, odstopanje od pomembnih tehnoloških faz, predpisanih v odkupljeni tehnologiji, že v jeklarni pomeni, da smo za del nastalih problemov odgovorni sami.

V valjarni bluming je predpisana tehnologija ogrevanja. Vsako odstopanje od predpisanih temperatur v globinski ali potisni peči, odstopanje od atmosfere in časov ogrevanja, temperature navijanja trakov itd. pomeni odstopanje od predpisane tehnologije, pa čeprav je to pogojeno z objektivnimi ali subjektivnimi faktori na relaciji jeklarna-valjarna. Posledica so večkrat raztrgani slabi ali toplo valjani trakovi in nepotrebno strokovno delo, povezano z dokazovanjem izvora napak.

Prav tako ugotavljamo v valjarni bluming štekel tudi probleme pri obrabzavanju okujne. Ta problem je posebno pereč pri mehkih jeklih, kakor tudi dinamo in nerjavnih jeklih. Slabe površine trakov v naslednjih fazah predelave v hladni valjarni ni mogoče popraviti in se taki trakovi lahko uporabijo le kot toplo valjana pločevina.

Trakovi, izvaljani izven predpisanih toleranc, predvsem pa naviti pri neustreznih temperaturi, predstavljajo zaradi krhkosti dinamo jekla izmeček.

Ta tehnološka problematika je nam vsem znana, torej je naloga nas vseh, da jo ustrezno rešujemo.

O tehnoloških problemih v hladni valjarni na Beli je bilo že pred kratkim pisano v Železarni, zato naj omenim le nekaj problemov.

Mišljenja sem, da v tehnološkem pogledu ni posebnih problemov na posameznih linijah. Osnovni problem je ravnost hladno valjanih trakov. V tem letu nismo uspeli povsem osvojiti valjanja hladno valjanih trakov na sendzimirju v taki meri, da bi bili trakovi povsem ravni. Zato bi bilo nujno, da dobimo v našo sredo strokovnjaka iz inozemstva, ki bi naše dosedanje delo in znanje pri valjanju, tako na sendzimirju kakor dresiranem ogrođu, dopolnil. Probleme površine, kot je to sajavost in podobno, bomo rešili sami.

Nujno je, da se v hladni valjarni izpopolni sedanja organizacija dela in poveča odgovornost neposrednih proizvajalcev na posameznih delovnih mestih. Ni mogoče tolerirati napak pri razrezu, kot je, na primer, pojav igle, zavrtih robov, neizpolnjevanja splošnih zahtev kupcev in podobno. Prav tako je pomankljiva proizvodna dokumentacija, ki je pa potrebna tudi za oceno dela hladne valjarne s stališča kvalitete.

Nerešene imamo probleme na relaciji hladna valjarna-preizkuševalnica OTK, v dokumentaciji naročil in odpreme, kar pa vse zahteva »praktično življenjsko šolo«. Tega pa ne more reševati kupljena licenčna dokumentacija.

Proizvodnja, oziroma osvajanje proizvodnje nerjavnih hladno valjanih trakov ne teče, kakor bi želeli. Ker je lužljiva linija za nerjavna jekla šele začela z obratovanjem, danes ne moremo govoriti o osvojenih tehnologijah predelave. Osvajanje, oziroma uvajanje te tehnologije predstavlja posebno nalogo tudi za sodelavce TKR. Naloga hladne valjarne pa je, da omogoča eksperimentalno delo, to pa pomeni, da bi morala biti nerjavna jekla bolj pogosto v proizvodnem programu.

Na tem mestu ni mogoče zanikati naporov, ki so vloženi in ki se stalno vlagajo v izboljšanje stanja proizvodnje glede kvalitete. Eden izmed takih kazalcev je tudi stanje reklamacij, ki daje naslednjo sliko:

V mesecu juniju je bila vrednost reklamiranih hladno valjanih trakov 2,49 % od prodane vrednosti. V mesecu oktobru ugotavljamo, da je vrednost reklamirane količine v kumulativni padla na 1,42 %. Če pri tem upoštevamo relativno povečanje količine proizvodnje, potem moramo ugotoviti, da se stanje na področju kvalitete iz meseca v mesec izboljšuje.

Karakteristike reklamacij so naslednje:

vrsta napake	junij	oktober
lunker	5,0 %	2,6 %
dimenzijska odstopanja	0,7 %	3,0 %
mehanske lastnosti	16,6 %	7,3 %
površina	69,2 %	53,2 %
napake predelave	8,5 %	33,9 %

Ta pregled nam kaže, da smo z večanjem količine proizvodnje vse bolj osvajali tehnološke faze proizvodnje in da so z rastočo količino vse bolj prisotne napake predelave, kot so igla, neravnost, valovitost itd. Tudi ti problemi niso nerešljivi, zahtevajo pa stalno usposabljanje in odgovornost delavcev v vsaki fazi proizvodnje.

ZAKLJUČEK

S tem prispevkom sem želel prispevati nekaj misli o delu naše hladne valjarne na Beli. Ni bil moj namen odpirati kakršnekoli polemike, ocenjevati uspešnosti dela nas vseh v preteklem obdobju, ki smo bili in smo še zadolženi za uspešno uvajanje proizvodnje v hladni valjarni.

Odkup znanja know-how nam je omogočil hitrejšo usposobitev Železarnice za proizvodnjo kvalitetnih hladno valjanih trakov, saj smo v slabem letu uspeli doseči ustrezno kvaliteto dinamo trakov tudi za najbolj zahtevne naročnike.

Mnogo je še nedorečenega v problematiki izdelave in predelave jekla, namenjenega za predelavo v hladni valjarni na Beli, kakor tudi v delu same hladne valjarne. Sedanja problematika dela v hladni valjarni, ocena kvalitete, ekonomike in količine proizvodnje potrjujejo, da dela še nismo zaključili. Predvsem je zaskrbljujoče stanje glede odstopanja od programirane količinske proizvodnje.

Dolžnost tako strokovnega kadra v sektorjih kakor tudi v temeljnih organizacijah, ki neposredno vplivajo na rezultate dela hladne valjarne, je, da s svojim delom v posameznih fazah proizvodnje, z objektivno oceno kvalitete izdelkov, namenjenih za predelavo v hladni valjarni, zagotovijo kvalitetno neoporečen vložek. To bo pa uspelo le, če se bomo zavedali vsi, da je hladna valjarna na Beli naša in uspeh dela hladne valjarne uspeh dela nas vseh, to je, Železarnice kot celote.

Marin Gabrovšek

NADALJEVANJE Z 8. STRANI

Zato cenikov ne smemo imeti za konstantne količine.

9. Ker morajo biti BOD odvisni v končni fazi od ustvarjenega dohodka, mislimo, da bi uporabili tromesečno ali zaključno letno bilanco in tam ugotavljan dohodek za izravnavo med akontacijo in končnimi osebnimi dohodki. Ključ delitve tega ostanka dohodka je predmet druge študije.

PREVERJANJE MODELA NA PRIMERU TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Vzrok, da smo kot primer za to študijo izbrali TOZD Hladna valjarna Jesenice, je v tem, da samoupravnim organom, družbenopolitičnim organizacijam in vodstvu TOZD dolgujemo odgovor na vprašanje, v kakšni meri sledijo osebni dohodki naraščajoči produktivnosti in intencijam zakona o združenem delu (člen 126 in 136). Pregled podatkov, ki so zajeti v to analizo, je podan v tabeli:

mesec	poprečni neto OD/ delavca	štev. delavcev	fond bruto OD	proizvodnja	fond bruto OD/t	produktivnost
1973-8	2.443	236,6	827.270,7	2.526,8	327,4	10,68
1974-8	2.936	239,6	1.006.821,1	2.635,3	382,1	11,00
1975-8	3.566	238,5	1.217.248,2	2.441,7	498,5	10,24
1976-8	4.062	255,7	1.486.551,9	2.308,0	644,1	9,03
1977-8	4.710	226,1	1.524.061	2.714,4	561,5	12,01
1977-1	4.431	226,3	1.435.144,4	2.420,0	593,0	10,69
1977-2	4.522	221,3	1.432.259,1	2.659,5	538,5	12,02
-3	4.971	222,7	1.584.431,7	3.171,4	499,6	14,24
-4	4.683	224,1	1.502.018,6	2.619,8	573,3	11,69
-5	4.585	227,7	1.494.211,3	2.591,9	576,5	11,38
-6	4.649	221,6	1.474.478,9	2.820,5	522,8	12,73
-7	4.792	230,0	1.577.444,5	2.550,7	618,4	11,09
-8	4.892	232,4	1.627.166,8	2.754,4	590,8	11,85
-9	4.860	228,5	1.589.395,2	2.841,5	559,4	12,44

Fond neto osebnih dohodkov je naraščal v hladni valjarni od leta 1973 do 1977 s trendom:

$y = 585.321 \text{ din} + 130.888 x$,

kar da prirastek 22,36 % na leto. V devetih mesecih tega leta je trend:

$y = 1.064.861 \text{ din} + 13.511 x$,

kar da prirastek 1,27 % na mesec.

Bruto osebni dohodki so bremenili tono blagovne proizvodnje od leta 1973 do leta 1977 s trendom:

$y = 336,7 \text{ din/t} + 73,0 x$,

kar da prirastek 21,68 % na leto. V devetih mesecih tega leta bremenijo bruto osebni dohodki proizvodnjo s trendom:

$y = 560 \text{ din/t} + 3,49 x$,

kar da prirastek 0,62 % na mesec (Železarna - 0,29 %; razlika 0,91 %).

Tehnična produktivnost dela je naraščala v hladni valjarni v obdobju od leta 1973 do 1977 po enačbi:

$y = 10,45 \text{ t/moža, mesec} + 0,069 x$,

kar da prirastek 0,66 % na leto. V devetih mesecih tega leta je naraščala tehnična produktivnost po enačbi:

$y = 11,93 (\% \text{ moža, mesec} + 0,0205 x$,

kar da prirastek 0,17 % na mesec.

S primerjavo podatkov dajemo odgovor na dilemo nepravilne delitve osebnega dohodka v hladni valjarni in domnevo, da se preliva OD iz hladne valjarne v druge TOZD. Problem je dejansko reduciran na doseganja v premijskem sistemu. Primerjava da tole sliko:

obdobje	rast produktivnosti	rast fonda OD	OD/t proizvodnje
1973-1977	+0,66 %/leto	+22,36 %/leto	+21,68 %/leto
1977	+0,17 %/mesec	+1,27 %/mesec	+0,62 %/mesec

Komentar ni potreben. Številke govorijo same zase. Vprašanje pa je, kako je bila problematika podana predstavnikom političnih organizacij in samoupravnim organom v TOZD Hladna valjarna. V ta problem se ne želim in ne morem spuščati.

Struktura fonda bruto osebnih dohodkov po mesecih leta 1977 je razvidna iz diagrama: Gibanje fonda osebnih dohodkov v TOZD hladna valjarna.

PROIZVODNJA, DOSEGANJE NORM IN PREMIJ V HLADNI VALJARNI

V glavnem lahko trdimo, da je doseganje norm sorazmerno ravni proizvodnje, čeprav na doseganje norm vplivajo obračunske težje. Doseganja norm so bila zato dokaj umirjena, poprečno so bila doseganja v letu 1974 za 2 % višja od leta 1973, 1975 in 1976 so ostala na isti ravni, poprečje 1977 je pa višje za 5 % od ravni leta 1976. Nedvomno je, da so delavci v hladni valjarni razmeroma hitro izšli iz krize slabše učinkovitosti, ki je nastala, ko se je jedro kvalitetnih delavcev zaposlilo v novi hladni valjarni, in danes dosegajo že višjo raven učinkovitosti od prejšnjega obdobja.

Konstante premijskega sistema so se za proizvodnjo in porabo časa

azurirale v preteklosti vsako leto s tem, da so bile preračunane na nivo preteklega leta. V sistemu se je dograjeval faktor enotno za vse obrate Železarnice, ki je približeval doseganje premij doseganju norm. Ta faktor je bil pri uvedbi tega sistema nagrajevanja 1,15, nato je bil 1,28 in je sedaj 1,31. Dejstvo je, da doseganje premij odstopa od doseganja norm v hladni valjarni za poprečno 6 % v tem letu. Vzroke tega odstopanja smo proučevali. Ugotovili smo, da prispeva k temu odstopanju 2 % ohlapno planiranje stroškov proizvodnje. Stroški proizvodnje so v glavnem nižji zaradi nabave trakov iz CSSR in iz Siska, ki imajo nižjo ceno od naših trakov.

Vsak odstotek tujih trakov v vložku znižuje vrednost vložka za 15,5 dinarja na tono. Nadalje prispeva 2 % k višjemu doseganju premije delno obratovanje (predvsem Siemens) ob prostih sobotah, preostali del pa prispeva višja produktivnost delavcev na strojih v hladni valjarni. To je mogoče izvednotiti tudi iz diagrama: Gibanje doseganja norm in premij v hladni valjarni. Pri tem so vplivi na doseganje premij različni: na vpliv ravni proizvodnje P1, izdelavnih ur P2 in stroškov proizvodnje P3, ki so kumulativno vneseni v diagramu.

Tine ČRV

PREDZGODOVINA KOVINARSKEGA GIBANJA NA JESENICAH

PRIPOMBE IN KOMENTARJI H KRONIKI V BROŠURI »JESENICE«

Med volilnimi socialističnimi agitatorji v socialno demokratični volilni agitaciji med jeseniškim delavstvom omenja neko ovadusko poročilo Ivana Brozoviča in Ignacija Mihevc (Kermavner, Gorenjska I, str. 201), takratnega vodilnega strokovnega (sindikalnega) organizatorja kovinarskih delavcev, ki sta se 21. februarja 1897 mudila na Jesenicah ter obiskala nekaj svojih privržencev, jih zbirala v skupinicah in jim prebiral spise z ostni zoper duhovščino in kapital (Kermavner, Gorenjska I, str. 201), poleg tega pa sta govorila in utemeljevala znano socialdemokratsko zahtevo po osemurnem delovniku, ki je bila že sedem let bojno geslo prvomajskih praznovanj.

O čem sta Brozovič in Mihevc razpravljala s svojim somišljeniki na Jesenicah, lahko vsebinsko nekoliko doženemo po vsebini prvega volilnega proglasa Jugoslovanske socialne demokratične stranke, natisnjene v edini številki Zarje 24. februarja 1897. (Zg. arh. KPJ, soc. gib. v Slov., str. 44 in 45. Zarja 1897, št. 1). V tem proglasu je bilo rečeno, da je po volilni reformi iz leta 1896 (Vasilij Melik: Parlamentarne volitve v jeseniški občini, Jeklo in ljudje I., str. 124) nova ustanovljena peta kurija z volilno pravico za moške nad 24. letom starosti pravzaprav njena zasluga, saj se socialna demokracija bori že od vsega začetka za tako volilno pravico.

»Splošna, jednaka, tajna in direktna volilna pravica mora biti za vse one, ki nočejo gledati s prekrižanimi rokami, kako si drugi dele bogastvo sveta, prva in glavna boglavna politična zahteva...« (Zg. arh. KPJ, soc. gib. v Slov., str. 44. Zarja 1897, št. 1).

Peta kurija seveda še vedno ni bila taka volilna pravica, kakršno so terjali socialni demokrati, ki so se borili v Avstroogrski tudi v naslednjem desetletju za odpravo privilegiranih kurij, ki so imeli pri volitvah leta 1897 (pa tudi leta 1900) še vedno svoje posebno volilno pravico, v teh kurijah

»še vedno voli 5000 veleposestnikov večje število poslancev kakor ves narod (mišljeno delovno ljudstvo v Avstriji živčih narodov) in zato se bodemo morali še nadalje boriti, dokler ne zmaga tudi v Avstriji splošna in jednaka volilna pravica. (Kot prej, str. 44).

»Socialna demokracija je ljudska stranka, (Kot prej, str. 45), je bilo rečeno v tem volilnem proglasu, stranka tistih 70 odstotkov državljanov, ki bi jih lahko imenovali s takratno avstrijsko besedo za državljanja podložniki in ki so trpeli vsled žalostnih gmočnih razmer, ki so zavladale po svetu. Pri Slovencih je bilo to še vse huje, k čemer je pripomogla tudi politika krivih hrbtov in večne ponižnosti« (Kot prej str. 45), (Moli in delaj in bodi ponižen... M. Klinar, Setveni spev.

Rapsodija o splavarjih na ognjeni reki, tista politika, ki je zakrivila tudi položaj našega naroda. Zato: »Prav slovenski narod in Jugoslovani sploh so ustvarjeni za socialno demokracijo. Razen malih izjem propada pri nas vse v neizmerni bedi, siromaštvu se širi (narašča) od dneva do dneva, kmečka posestva prihajajo na boben, obrtnija nazađuje in gineva, delavci pa so sužnji kapitala. Veliki kapital, ki se kopiči v rokah posameznikov, zatira po vsem svetu delavske sloje, pri nas pa celi (ves) narod...« (Zg. arh. KPJ soc. gib. v Slov., str. 45). (podčrtal M. Kl.)

Socialna demokracija je obetala, da bo slovensko kleeplazjenje zamenjala z bojem, beračenje z zahtevami. (isti vir). Proglas je ugotavljal, da je med Slovenci bore malo takih, ki bi lahko od obresti svojega premoženja živeli.

»Ogromna večina mora težko delati v potu svojega obraza in zato mora biti želja ogromne večine, da pridobi jedenkrat tudi delo veljavo, katera mu gre, je bilo rečeno v volilnem proglasu JSDS 24. februarja 1897. »Zato (da bi dobilo delo veljavo, ki mu gre) se pa bori jedina socialna demokracija, in če je Vaša želja, da izgine moč malika, zlatega teleta, okolo katerega plešejo danes denarni knezi in njih zaščitniki v frakih (libralno meščanstvo) in talarjih (duhovščina), tedaj treba, da se i Vi oklenete socialne demokracije.« (isti vir, str. 45).

O tem sta morala dva dni pred izidom tega proglasa v Zarji razpravljati s skupnicami svojih somišljenikov na Jesenicah Brozovič in Mihevc ali pa o vsebini socialno demokratičnega vseavstrijskega letaka, ki je bil preveden v slovenščino, in slovenskega (Ethin Kristan, »Pozor! Socialni demokratje gredo!« 1897), ki ga je napisal Ethin Kristan, letakov, ki ju oblast na kranjskem ni pustila razširjati in ju je zaplenila. To so bili tisti spisi z ostjo zoper duhovščino in kapital, ki jih je navajal oblastem neznani ovaduh, tista ovadba o utemeljevanju osemurnega delavnika pa je najbrž vsebovala vsebino pogovora o splošnem delavskem boju in gibanju, zlasti pa kovinarskem, ki ga je na Slovenskem takrat vodil in organiziral Ignac Mihevc.

Pri samih marčnih volitvah 1897, ki so bile še vedno indirektna, tudi v splošni (peti) kuriji ni bilo med 38 volilnimi možmi, kolikor jih je tedaj v kronovini Kranjska glasovalo za socialističnega kandidata, po Melikovem zapisu Parlamentarne volitve v jeseniški občini 1861–1929 (Jeklo in ljudje I, str. 124), še nobena iz jeseniškega predela. Teh 38 volilnih mož je ne po previsoki oceni za Kranjsko glasovalo 4000 volilcev (Zgod. arhiv KPJ Soc. gib. v Slov., str. 47). Na Jesenicah je torej večina med 168 volilnimi upravičenci izvolila klerikalne volilne može kljub silnemu pritisku socialistov (Slove-

nec 1897, št. 48). Vsaj tako je v zvezi z volitvami volilnih mož, ki so potem volili državnozbornske kandidate, pisal Slovenec. Treba pa je pri tem poudariti, da so na Kranjskem v krajih, kjer so se pojavili socialno demokratični glasovalci, uganjali (nasprotniki socialne demokracije) najbolj čudne volilne sleparije (Zg. arhiv KPJ Soc. gib. v Slov., str. 47), kakor je bilo rečeno na VI. zboru ASDS v prvi polovici junija 1897 na Dunaju. Zato tudi natančnega števila glasov, ki so jih prejeli socialistični volilni možje, ni bilo na tem zboru v poročilu s Kranjskega mogoče navesti (Isti vir, str. 47).

Sicer pa bi se pri teh volitvah ne zadrževal, ko bi ne bilo na Jesenicah predvolilnih socialdemokratiških shodov, ki jih krajevo omenja poročilo JSDS na VI. zboru avstrijske socialne demokracije in ki so bili pred shodom, ki ga ima pisec kronike v brošuri Jesenice za prvi javni socialistični shod in ki se je vršil pri Ferjanu (Jesenice, 1936, str. 13). Pisec je pravilno puščal domnevo, da tega ni natančno zapisal, saj je rabil pri tem besedico menda prvi na Jesenicah (Isti vir, str. 13). Vsekakor pa je ta shod bil eden tistih, ki jih je za obdobje po 12. juniju 1897 napovedovalo poročilo JSDS na VI. zboru avstrijske socialne demokracije in na katerih naj bi organizirali na kranjskem nove socialno demokratične delavske strokovne organizacije.

»V zadnjem času se pripravljajo po deželi ustanovitve nadaljnjih, po večini mešanih strokovnih društev, tako v Domžalah, v Radečah, na Jesenicah itd... (Zgod. arhiv KPJ, Soc. gib. v Slov. 1869–1920, str. 47).

In do prvega takega shoda je prišlo 15. avgusta 1897 (Kermavner, Gorenjska I, str. 202) na Savi. Takrat sta med jeseniške delavce prišla predsednik podružnice kovinarske strokovne organizacije Alfred Grundner iz Ljubljane in Ludvik Zadnik. Prvi je shod vodil, Zadnik pa je govoril o socialnem položaju kovinarjev ter o namenu in potrebi njihovega strokovnega združevanja in organiziranja v boju za delavske pravice. Te je KID res neprestano kršila in se ni ravnala niti po takratnih uredbah o delovnem času, ki bi smel trajati za kovinarje 11 delovnih ur na dan, medtem ko so delavci KID morali delati od 12 do 16 ur dnevno.

Morda je kronist v jubilejni brošuri ob tridesetletnici SMRJ na Jesenicah mislil prav ta shod, ki so mu kmalu sledili še drugi, in potem nadaljeval:

»Shodi, katere so prirejali razni strokovni delavci, ki so prihajali iz Ljubljane, Trsta in Dunaja, so začeli buditi med delavstvom spoznanje, kako zelo so izkoriščeni in kdo je začel buditi zavest, da je le v njegovo lastno korist, če se združi in strokovno organizira. To spoznanje je počasi, zelo počasi prodiralo med delavstvo. Dolgo časa je bila le peščica zavednih, ki so imeli tudi pogum biti organizirani.« (Jesenice, 1936, str. 13).

Nadaljevanje prihodnjic

»Ujet, ranjen partizan. Veliko bi radi zvedeli od njega.«

»Ali vse ujete partizane tepejo?«

»Vse! Sumijo, da vsak nekaj ve, kar bi jim koristilo. Edino, če vse prizna, ga pustijo v miru. Ampak tak potlej pahne v nesrečo desetine drugih ljudi.«

Grebenca je spet zgrabil kes, slaba vest. Če prizna, koliko ljudi bo pahnil v nesrečo. Za enega samega, neznanega, bi še povedal. On ali tujec, nekdo pač mora umreti. Morebiti imata oba družini. Tako bi se nekako izenačilo. Ampak če jih je več? Morda imajo neke v bližini hiše, kjer je pustil ranjena partizana, res bolnico. Koliko je v njej partizanov?

Ko je še nekajkrat preudaril vse razloge ali naj taji ali prizna, ko se ni mogel zatrdno odločiti, kar bi napravil, se je želel pogovarjati. Ne o svojih težavah. O nečem, da bi za nekaj trenutkov pozabil in odmisli brdkost in se potlej, z drugimi mislimi, do kraja povprašal in odločil.

Gestapovci ga niso dolgo pustili pri miru. Odpeljali so ga, v posebno sobo, kjer sta ga dva gestapovska pomočnika, Slovenca, prematila, da je komaj hodil.

»Do jutra se bo razbolelo, potem začneva znova, huje,« sta mu jezljivo zagrozila, ko je zapuščal posebno sobo. »Nama vsi priznajo. Ne odnehava prej, dokler ne povedo, kar želimo vedeti.«

O, še bo hudo, je Grebenc trepetal po hodniku, ko je stežka premikal noge. In če jutri začneta znova, še huje? Zakaj, zakaj mora to prestajati? Saj ni organizator, ni se želel upirati. Le Nemce je sovražil in jim želel slab konec.

Že po prvem koraku so zaporniki uganili, da so ga tepli. Vendar so počakali, da je ječar zaprl vrata in so slišali, kako se njegovi koraki oddaljujejo.

»Zakaj so te pa tepli?« se je začudil moški s širokim obrazom. »Jim nisi vsega povedal?«

»Sem,« je zdražen, divji nad grobim ravnanjem, vzkliknil Grebenc. »Ne verjamejo mi. Pravijo, da nisem peljal partizanov v Plaze,«

da sem jih odložil drugod. Pa sem jih peljal ravno v Plaze. Ne vem, kaj jih je prišlo, da bi si radi izmislili drug kraj.«

Nalašč je tako govoril. Če je v celici kdo, ki ima nalogo, da pove, kaj se pogovarjajo, naj omeni gestapu, da ne laže. Naj pove, dokler se ne bo zatrdno odločil, kaj napravi.

Moški s širokim obrazom in drugi zapornik sta prisledla k prepenemu partizanu. Grebenc je videl, kako stikajo glave, slišal, da se šepetaje pogovarjajo. Rad bi slišal, o čem se pogovarjajo. Ko je videl, da moški s širokim obrazom počasi prihaja k njemu, je zaslutil, da mu bo nekaj važnega povedal.

»Mi trije bomo ustreljeni, najbrž tudi ti. Odvisno od tega, kaj jim boš povedal. Mirno bomo šli pred puške,« je s čudno slovesnostjo govoril moški.

»Zakaj tudi jaz?« je zdražen zavpil Grebenc in hotel planiti v moškega, ki ga miri na tako čuden način. »Eno samo stvar sem napravil. Vi pa, že veste. Ne zanima me, kaj ste zakrivali. Naj zaradi ene same stvari, ki sem jo napravil za druge, umrem? In vsi moji? Ni pravičnejše, da najhujše doleti tiste, ki so se sami, prostovoljno odločili, da se ne pokorijo Nemcem?«

Moški s širokim obrazom je prepričano odkimaval. Tudi druga dva zapornika sta ga čudno gledala. Precej je uganil, da se z njim ne strinjajo. Ampak to Grebenca ni hudo prizadelo. Ne bo ravnal, kot želijo ljudje, ki jih prvič vidi. Njemu še sorodnika nista hotela pomagati. On pa naj se žrtvuje, pogubi družino zaradi neznancev? Večinoma neznancev, se je popravil.

»Enkrat ali stokrat, to ni odločilno,« je mirno, prepričano, kot da je vse natanko premislil, odvrnil moški. »Sodeloval si, pomagal Niso te prisilili s puško. Kakorkoli, odločil si se.«

»Dobro, sem,« je stežka priznal Grebenc. Oči so se mu napele. Še malo pa bo zajokal. »Tisti hip nisem slutil, kaj me lahko doleti. Videl sem le ranjenega, mladega, krhkega fanta, ki se mi je zasmilil. Njemu sem hotel pomagati, nič drugega. Človeško usmiljenje.«

»Bilo je več, ampak ti se tega še ne zavedaš. Morda se osvestiš zadnji trenutek, morda tudi ne,« je rekel moški in nabral obrvi v začudenje. »Vemo, kaj premišljaš: bi priznal, izdal druge in se rešil ali bi še tajil in prevzel nase vse bolečine.«

Začuden je Grebenc strmel v moškega. Obraz ni kazal, da bi bil tako pameten. Kot bi mu bral najbolj skrite misli. Temu, če bi sedel za mizo namesto gestapovca, ne bi mogel veliko utajiti. Zmeden, kot bi ga ujeli pri tatvini, je Grebenc povešal glavo in čakal, da ga moški naposled pusti v miru.

»Vsi, kar nas je zaprtih, smo v enakem položaju. Vsak se lahko odloča med izdajo ali pogumom, da sprejme vse posledice upiranja.«

Skok na sever -

ANICA AZMAN

Island

Lava se je stekala v morje, da je zavrelo in so se začeli dvigati proti nebu mogočni oblaki pare. V enem letu je ognjenik tako izbruhal več kot milijardo kubičnih metrov lave. Aprila 1965 je otok meril že tri kvadratne kilometre, na jugu se je izoblikovala 14 m visoka strma obala. Prva obiskovalca otoka sta bila dva reporterja neke francoske ilustrirane revije. Med dvema izbruhoma sta si upala stopiti na nevarni otok in sta na njem razvila francosko zastavo.

Tjulinj so bile prve živali, ki so izkoristile topli sirtseyski pesek in na njem zadremale. Ščasoma pa so na njem začeli gnezdit tudi ptiči. Vsi otoški gostje pa so jo popihali, ko se je 800 m vzhodno od Surtseya pokazal iz Atlantika še en otok. Vulkan na njem je prekril Surtseyjev otok z 20 cm debelo preprogo prahu. Še preden so novi otoček krstili, je že spet izginil v globinah oceana. Nato pa se je konec decembra 1965 pojavil tretji otok, ki je meril maja že 12 hektarov.

Dežela brez železnice in brez vojske ne pozna energetskih problemov. Vedno pa lahko zaskrbljeno sprašuje: Kje bo spet izbruhnil kakšen vulkan?

To je nemirna zemlja, skrivnostna, lahko rečem od danes do jutri. O tem izbruhu, o nastanku otoka Surtsey so napravili čudovite posnetke iz letala.

KAKŠNI PA SO VULKANI?

Vsi vulkani nimajo oblike pravilnega stožca. Večinoma so to res priostrene ali vsaj kupolaste gore, vendar je med njimi veliko takih, ki so jim močne eksplozije odrgale vrh, ali vsaj del žrela. Običajno pa je za vulkane značilno, poleg zunanje oblike, še žrelo, ki je ogromna, okrogla kotanja. Iz njega se v času mirovanja vulkana stalno kadi, dno pa pokriva razbeljeno lavino jezera ali pa že strjena lava. Ob izbruhu se gladina lave dvigne do roba žrela in tako prične teči po bregovih žareča reka, ki je najbolj nevarna za naselja. Vsi vulkani ne bruhaajo na isti način. Pri nekaterih se izliva le lava, za druge so značilni močne eksplozije in potresi z izbruhom plinov, pepela in skal, tretji pa bruhaajo vse od kraja. Vsak vulkan ima svoje lastnosti.

Avtorica potopisa pri islandskih gejzirih

KORAK NA ISLAND, JE ŽE PRVI KORAK NA LUNO - TAKO SO MENILI

Kot sem že omenila, Islandijo radi obiskujejo turisti, raziskovalci, znanstveniki in avanturisti. Kdo bi si mislil, da so prav v tem hotelu, v katerem smo bili nastanjeni, prebivali tudi astronauti Apolla, med njimi Neil Armstrong?

Geologi menijo, da je Island eno izmed najbolj vulkanskih ozemelj, saj je dežela bruhala lavo na več mestih zadnjih pet stoletij. Strokovnjaki so iskali na Islandu pokrajino, ki bi bila še najbolj podobna lunini površini. Težko so jo našli, ker se je bilo težko odločiti. Ves Island je pravzaprav ena sama luna.

Izbrali so okolico ognjenika Askja na severnem delu centralnega gorovja in tam vadili »hojo po lunini površini« in podobne reči. Askja je zadnjič bruhal leta 1961. Lava se je razlila daleč naokrog in ustvarila nenavadno lepo puščavo. Lavine naplavine povzročajo, da je zemlja neplodna več stoletij. Ker je to na severu, se rastline sploh ne more razmnožiti, kot se to v toplejših vulkanskih predelih, npr., na Havajih.

Znanstveni NASE so prišli na Island s svojimi astronauti prvič že leta 1965, nato pa še dve leti kasneje, leta 1967. Vodili so jih islandski geologi. Utaborili so se v gorah, v letnem času, ko je bilo svetlo skoraj 24 ur in so imeli izredno lep razgled. Opremljeni so bili s fotoaparati, beležkami in cepini. Morali so se seznaniti, kdaj in na kakšen način se je začelo vulkansko ozemlje oblikovati, katere minerale so našli v različnih kamninah in kako so kamnine nastale. V Loftleidirski recepciji so zapisana imena Anders, Cunningham, Scott, Eisele, Bean, Schweickart, Armstrong. Islandci so na to ekspedicijo zelo ponosni. Vsak vodič jih z veseljem omenja. Ljudje so jih srečavali, ko so jezdili na ponijih, se vozili z jadrnimi letali ter poskušali srečo v mnogih rekah polnih lososov.

Island je bil torej del programa priprav NASA za polete v vesolje. In tako se je tudi izpolnilo: Časopisi so pisali:

21. julija 1969 je Neil Armstrong previdno in tipaje spustil nogo z lestve pristajalnega vozila Eagle in jo postavil v murje miru na luninih tleh...

SOCIALNO SKRBSTVO V DEVETIH MESECIH

Skupnost socialnega skrbstva Jesenice je v devetih mesecih letos realizirala sredstva v višini štiri milijone 703.434 dinarjev ali nekaj manj kot 71 odstotkov. V okviru enotnega programa je skupnost iz združenih sredstev zagotovila mesečno povprečno 16 občanom, ki niso sposobni za pridobitno delo in nimajo lastnih dohodkov ali premoženja, stalno denarno pomoč kot edini vir premoženja, 90 občanom stalno denarno pomoč kot dopolnilni vir premoženja in 54 občanom sredstva za zdravstveno varstvo upravičencem do denarnih pomoči.

V okviru občinskega programa skupnosti pa so nudili začasno družbeno denarno pomoč povprečno dvema občanoma mesečno, enkratno denarno pomoč 90 občanom, povprečno 120 občanom zavodsko varstvo v socialnih zavodih, zavodsko varstvo v posebnih socialnih zavodih za povprečno štiri občane mesečno, zavodsko varstvo povprečno 19 otrokom mesečno v zavodih za usposabljanje otrok in mladoletnikov, varstvo v vzgojnih zavodih povprečno 14 otrokom mesečno, povprečno 24 otrokom rejništvo ter 25 begavcem in repatriirancem varstvo.

Rk.

JAVNA RAZPRAVA O ZDRAVSTVENEM VARSTVU

V teh dneh teče javna razprava o osnutkih dveh pomembnih samoupravnih sporazumov s področja zdravstva, ki urejata pravice in obveznosti iz zdravstvenega varstva. Javna razprava, v katero naj bi se vključili vsi delovni ljudje in občani v jeseniški občini, bo trajala do 19. decembra.

V jeseniški občinski zdravstveni skupnosti je 33.380 zavarovancev, od tega števila pa je manjši del aktivnih, le 14.978. V občini je tudi 6475 upokojencev. V regiji pa je 177.791 zavarovancev, 79.223 aktivnih ter 33.000 upokojencev.

V jeseniški občinski zdravstveni skupnosti v devetih mesecih letos niso dosegli načrtovanih dohodkov, ob tem pa so tudi porabili več, kot so zbrali. Vzroki za tako neodgovorno trošenje so različni, tako na strani zdravstvene službe kot tudi na strani uporabnikov teh storitev. V tem obdobju so v občini največ porabili za bolnišnično zdravljenje, zdravila, specialistično zdravljenje ter za denarna nadomestila. V tem obdobju se je tudi zelo povečala bolniška odsotnost v primerjavi s istim obdobjem lani. Lani v tem času je bila bolezenska odsotnost 4,47, letos pa že 5,16 %. Vzrok za tako velik porast je tudi v premajhni kontroli teh bolnikov.

Vse to so dejstva, ki kažejo, da smo se vsi vse preveč zavedali svojih pravic, ne pa tudi dolžnosti, in to velja tako za izvajalce kot za uporabnike zdravstvenih storitev.

Ko bomo ob razpravah o teh dveh samoupravnih aktih spregovorili o tem, kaj si želimo, kaj hočemo in ko-

liko zmoremo, se moramo tudi vprašati, kaj pa smo mi dolžni storiti. V jeseniški občini se letno zbere okrog 89 milijonov dinarjev za zdravstvo, v republiki pa okrog šest milijard.

Rk.

ODLOK O DRUŽBENI SKRBI ZA UDELEŽENCE NOV

V jeseniški občini je leta 1975 prejelo 72 upravičencev stalne priznavalnine, 185 pa enkratne, za to pa so namenili 546.600 dinarjev. V preteklem letu pa je dobilo stalne priznavalnine 78 udeležencev NOV, enkratne priznavalnine pa 194. V tem letu pa je predvidenih za stalne priznavalnine 88 borcev NOV, za enkratne pa 160. Za te priznavalnine so v preteklem letu namenili 621.500, letos pa 688.000 dinarjev.

Na zadnji seji zborov skupščine občine Jesenice so delegati tudi sprejeli odlok o družbeni skrbi za udeležence NOV in drugih vojn ter za njihove družinske člane. Namen odloka je predvsem v določiti pogoje, kriterije in načinov za določanje priznavalnin in drugih oblik družbene pomoči za tiste občane, ki so teh oblik družbenega varstva potrebni.

V tem odloku je opredeljena priznavalnina ali druga oblika družbene pomoči kot pravica, ki pripada tistim občanom, ki imajo stalno prebivališče v jeseniški občini in če izpolnjujejo pogoje, ki so navedeni v odloku.

Pri tem je treba poudariti, da so ti pogoji zasnovani na času trajanja, oziroma na trajanju udeležbe v NOV, oziroma se upoštevata udeležba v borbi za severno mejo in dobrovoljna udeležba v slovenski vojni do leta 1918.

V odloku so tudi navedene oblike te družbene pomoči, to pa so: stalna, občasna in enkratna priznavalnina, pomoč za šolanje otrok, pomoč za zdravljenje, zdravstveno varstvo, pomoč oskrbovancem v socialnih zavodih in sosedska pomoč.

Višina priznavalnine je odvisna od kriterijev, ki so določeni v odloku, od socialnoekonomskih okoliščin in zdravstvenega stanja upravičenca, o čemer posebej odloča pristojna komisija.

Kot posebna oblika pomoči je predvideno tudi plačevanje, oziroma doplačevanje oskrbnim v socialnih zavodih, oziroma prispevek za posebne potrebe prizadetega borca v

takem zavodu. Povsem nova oblika pa so denarne dajatve za organizacijo sosedske pomoči za bolne in osamljene borce, ki jih predvidevajo v okviru krajevnih organizacij zveze borcev NOV.

Za odločanje o pravicah po predloženem odloku je pristojna komisija za vprašanja borcev NOV, ki je organ občinske skupščine Jesenice. Pobudo, oziroma predloge za reševanje posameznih primerov pa dajejo krajevne in občinska organizacija ZZZB NOV in druge družbenopolitične organizacije, samoupravne interesne skupnosti ter zdravstvena služba, oziroma dispanzer za borce.

Rk

V ŠESTIH TOZD V DEVETIH MESECIH POSLOVALI Z IZGUBO

V devetih mesecih tega leta je v jeseniški občini zaključilo poslovanje z izgubo šest temeljnih organizacij združenega dela, in sicer: Savske elektrarne, TOZD Hidroelektrarna Moste, podjetje za distribucijo električne energije, TOZD elektro Žirovnica, TOZD Hladna valjarna Bela železarna Jesenice, TOZD obrat telefonskih enot Iskra na Blejski Dobravi, TOZD Industrija plastičnih izdelkov trgovsko proizvodne organizacije Golica in TOZD hotel Kompas Kranjska gora.

Skupna izguba znaša 97 milijonov 336 tisoč dinarjev in je približno enaka izgubi v polletju.

Vzroki za izgubo so v temeljni organizaciji Hidroelektrarna Moste in Elektro Žirovnica v osnovni dejavnosti, saj se ukvarjata z distribucijo električne energije in proizvodnje, katere cene so določene v okviru podjetja za distribucijo električne energije Ljubljana.

V temeljni organizaciji industrija plastičnih izdelkov TPO Golica se je izguba zmanjšala in izvajajo sanacijski program, v temeljni organizaciji Hoteli Kompas Kranjska gora pa so vzrok za izgube visoke anuite in stroški poslovanja.

Vzroki za izgubo TOZD Iskra na Blejski Dobravi so neplačane obveznosti s Siemensovim programom. Pogodbo so namreč sklenili v stalnih deviznih cenah, lanska devalvacija lire pa je vzročila, da je nastala negativna razlika v planiranem prihodku. V temeljni organizaciji Hladna valjarna Bela je izguba manjša za osem odstotkov, pokrili pa jo bodo iz sredstev rezerv in prostega dela poslovnega sklada Železarne.

Rk.

PRAZNIK KRAJEVNE SKUPNOSTI DOVJE - MOJSTRANA

Na Dovjem in v Mojstrani vsako leto 16. decembra praznujejo krajevni praznik. Na ta dan so se

namreč leta 1941 prebivalci tega dela Gornjesavske doline množično uprli okupatorju in odšli v partizane. Decembrskih dogodkov se krajanje Dovja in Mojstrane vsako leto spominjajo s prireditvijo v kulturnem domu na Dovjem ter raznimi športnimi tekmovanji.

Osrednja letošnja prireditev v počastitev krajevnega praznika bo danes, 15. decembra, ob 19. uri v dvorani kulturnega doma na Dovjem. Govor ob krajevnem prazniku bo tokrat prebrala članica predsedstva osnovne organizacije ZSMS Dovje - Mojstrana Mirjam Klinar, temu pa bo sledil pester kulturni program. Najprej bodo člani KUD Jaka Rabič, učenci osnovne šole 16. decembra Mojstrana in mladina izvedli recital »December 41«, za njimi pa bodo nastopili pripadniki JLA s karavle Belca. Krajevni praznik je namreč združen tudi s praznovanjem 22. decembra, dneva JLA.

Z osrednje prireditve bo zatem delegacija odnesla vence k spomeniku padlim na Dovjem. Na prireditvi bodo podelili tudi priznanja in športne pokale. Krajevna konferenca SZDL bo podelila šest bronastih značk OF, ki jih bodo prejeli pet posameznikov in ena organizacija. V sklepnem delu kulturnega programa bo zatem sledil še recital »Tito in domovina«, ki ga bodo izvedli učenci zdravstvene šole Jesenice.

Omenimo še, da bo v okviru krajevnega praznika ob 19. do 25. decembra v avli osnovne šole 16. decembra v Mojstrani odprta razstava izdelkov učencev na temo Življenjska pot tovariša Tita. V nedeljo, 25. decembra, se bo praznovanje zaključilo s kvizom mladih »Naš kraj med NOB in v svobodni domovini«.

J.R.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 104. seji 5. decembra ocenil poročilo o gibanju gospodarstva od januarja do konca septembra 1977, poročilo komisije za avtomatiko obdelavo podatkov in poročilo komisije za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve. Obravnaval je tudi osnutke zakona o družbenoekonomskih osnovah svobodne menjave dela, statuta občine, predlog odloka o poimenovanju ulic in naselij v KS Zasip, predlog odloka o družbeni skrbi za udeležence NOB in drugih vojn, predlog odloka o urejanju stavbnega zemljišča na območjih, ki se urejajo z urbanističnim redom, in predlog odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in plačil za storitve. Na dnevnem redu je bilo tudi reševanje več urbanističnih, gradbenih in finančnih zadev.

OK SZDL in občinski svet ZSS Radovljica sta 8. decembra pripravila skupen posvet predsednikov KK SZDL, svetov KS in osnovnih organizacij sindikata, na katerem so se dogovorili o organiziranju javnih razprav o predlogu samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva, ki se bodo izvršile do 20. decembra.

Po dogovoru s sekretarji OO ZK in v skladu s programom komiteja OK ZK Radovljica bo v torek, 20. decembra, ob 17. uri v hotelu Svoboda na Bledu svačanost ob sklepu mandatnega obdobja OK ZK, na kateri bodo sprejeli v ZK več novih članov ter podelili priznanja zaslužnim sekretarjem, članom komiteja in komisij.

V torek, 13. decembra, je bilo v Radovljici vsakoletno posvetovanje duhovnikov radovljiske občine, ki ga je pripravil koordinacijski odbor za odnose med samoupravnimi družbo in verskimi skupnostmi pri predsedstvu OK SZDL Radovljica. Poleg članov koordinacijskega odbora so bili na posvetu tudi predstavniki občinskih DPO, skupščine in republiške komisije za verska vprašanja. Vsi udeleženci so soglasno ugotovili, da na navzlic nekaterim manjšim problemom odnosi v občini urejeni, zahvaljujoč rednim oblikam povezovanja v okviru SZDL.

Na seji koordinacijskega odbora za odnose z zamejskimi Slovenci, zdomci in drugimi jugoslovanskimi narodi pri OK SZDL Radovljica so 8. decembra pozitivno ocenili dejavnost v 1977. letu. Spregovorili so o stališčih komisije za manjšinska vprašanja pri republiški konferenci SZDL Slovenije, ki se nanašajo na tesnejše sodelovanje DPO in SIS z zamejskimi organizacijami, ter sprejeli predlog programa za 1978. leto, ki ga bo potrdilo predsedstvo OK SZDL na prihodnji seji.

Občinski odbor sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja Radovljica je 24. novembra sklical ustanovno sejo skupne komisije za sestavo in usklajevanje samoupravnih aktov osnovnih šol, skladno z zakonom o združenem delu. Na seji so bili poleg članov odbora tudi predstavniki komisij in računovodje vseh osnovnih šol ter predsednik kolegija ravnateljev. Sprejeli so program dela skupne komisije in se dogovorili o sestavi in usklajevanju samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in meril za delitve OD delavcev v osnovnih šolah.

V pripravi za volilno konferenco občinske organizacije ZRVS Radovljica je predsedstvo OK ZRVS na seji 5. decembra sprejelo osnutek novih pravil, osnutek delovnega programa za 1978. leto in predlog koordinacijske liste za organe OK ZRVS. Dogovorili so se o sklici volilne konference za novo ustanovljeno krajevno organizacijo ZRVS Srednja vas v Bohinju ter imenovali komisijo za izvedbo strokovnih izpitov rezervnih starešin, ki bodo decembra in januarja.

Splošna delegacija za SIS v KS Radovljica, ki šteje 19 delegatov, je v mandatni dobi doslej zasledala na devetih sejah. Vseh seji sta se udeleževala dva, sedem seji dva in šest seji pet delegatov. Iz ocene dela te delegacije, ki jo je pripravil izvršni odbor KK SZDL, je razvidno, da se je večina seji udeleževala le slaba polovica delegatov. Med najbolj delovnimi delegati so bile v večini ženske, kar priča, da je bil njihov interes za celotno družbeno dejavnost večji kot pri moških.

V devetih mesecih tega leta je vodnogospodarska in komunalna inšpekcija v radovljiski občini ugotovila 22 nepravilnosti in izdala 16 ureditvenih odločb. V delovnih organizacijah in pri zasebnikih je opravila 48 pregledov, kjer je ugotovila onesnaževanje vode. Izdala je sedem ureditvenih odločb in zaradi malomarnega poslovanja prijavila sodniku za prekrške dva zasebna obrtніка, ki se ukvarjata z galvanizacijo, eno podjetje pa je predlagala v postopek javnemu tožilstvu.

Za prihodnje leto načrtujejo v tovarni Elan Begunje proizvodnjo kar 145.000 parov tekaških smuč. Večji del smuč bo namenjen tujim kupcem, obeta pa se tudi večji nakup na domačem tržišču, kjer so doslej prodali le okoli 2.000 parov na leto.

Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu ZSS Radovljica je na 14. seji konec novembra ocenila uresničevanje programa dela v letu 1977. Ugotovili so, da je bila športna in rekreativna dejavnost izredno pestra in množična. Letos so sindikati organizirali kar 12 občinških sindikalnih prvenstev, v prav tolikih disciplinah, ki se jih je udeležilo nad 2.500 članov sindikata. Na seji so sestavili tudi predlog programa za 1978 in se dogovorili za pripravo na zaključno prireditev športnih tekmovanj, ki bo 17. decembra na Bledu.

Za praznik republike so svečano odprli v Radovljici dom AMD, ki so ga začeli obnavljati iz stare stavbe v Predtrgu že pred 12 leti. V domu so garaže za šolska vozila, dve učilnici, pisarniški in drugi spremljevalni prostori. Denar za gradnjo so prispevale skupščine, DPO občine Radovljica, deloma AMZ Slovenije ter občani s prostovoljnimi prispevki. AMD šteje 660 članov, letno pa izdajo do 300 novih voznikov. Na otvoritveni svečanosti so prejeli posebno priznanja za zasluge pri gradnji doma: Anton Černe, Anton Dezman, Pavel Grošelj in Vinko Magister, st.

Delegati obeh zborov skupščine kulturne skupnosti Radovljica so na zadnji seji 24. novembra ocenili skladnost priliva sredstev z dogovorjenimi obveznostmi iz samoupravnega sporazuma za 1977. leto. Ugotovili so, da poraba sredstev za kulturo ni bila presežena. Do 31. oktobra je bil dotok sredstev za kulturo v občini realiziran iz bruto OD v znesku 3 milijone 492.585,95 din ali 87 % dogovorjenega nominalnega zneska, ki za 1977. znaša 4 milijone 563,50 din. V tem obdobju so realizirani izdatki v znesku 3.090.232,60 din ali 77 % planiranih za tekoče leto. Delegati so zaradi porasta življenjskih stroškov in povlajanja cen v 1977. letu sprejeli stališče, da se presežki za občinsko kulturo, ki bodo znašali verjetno 327.000 din, poračunajo v začetku prihodnjega leta, s čimer bi lahko zagotovili valorizacijo OD in delovnih programov izvajalcev za 1977. leto.

Plamen - mesečno glasilo delovnega kolektiva Plamen iz Kroepe, je pred dnevom republike izšlo v novi praznični obliki z vrsto zanimivih prispevkov in fotografij. Aprila je bil imenovan za glavnega in odgovornega urednika glasila Marjan Majes, ki je v praznični številki izrazil željo, da bi bilo v glasilu čimveč prispevkov delavcev in da bi Plamen začel izhajati v pravi časopisni obliki.

Na proslavi 30-letnice DPD Svoboda Tomaž Godec Bohinjska Bistrica, ki je bila v soboto, 19. novembra, v avli osnovne šole v Bohinjski Bistrici, so za dolgoletne zasluge in uspešno delo na področju amaterske kulturne dejavnosti prejeli posebna priznanja kulturne skupnosti Radovljica: DPD Svoboda Tomaž Godec, Cene Preželj, Stanko Hodnik in Egon Mihelič.

Na tradicionalni svečani podelitvi Bloudkovih plaket, ki je bila letos v Slovenj Gradcu, je Bloudkovo plaketo prejelo tudi TVD Partizan Kamna gorica. To visoko priznanje so Kamnogičani dobili za izredno požrtvovalnost pri gradnji telesnokulturnih objektov - igrišča za odbojko in rokomet ter novo smučarsko progo in 600 m žičnice, s čimer so veliko prispevali k najširšemu vključevanju mladih in drugih krajanov v telesnokulturno dejavnost.

V počastitev praznika republike, partijkah in Titovih jubilejev, 60-letnice oktobrske revolucije in 70-letnice lovske organizacije Slovenije, sta KK SZDL in lovska družina Kropa pred prazniki odprla zanimivo lovsko razstavo, ki si jo je ogledalo veliko število domačinov in okoličanov. V kulturnem programu so nastopili komorni zbor stane Žagar, recitatorji osnovne šole Stane Žagar Lipnica in lovc.

Lep zgled medsebojnega sodelovanja so pogosti skupni nastopi članov KUD Zasip z drugimi društvi. Ob letošnjem prazniku republike so se na proslavi 29. novembra v kulturnem domu razen domačih pevcev pod vodstvom Marjana Erzena predstavili tudi recitatorji dramske sekcije DPD Svoboda Bohinjska Bela pod vodstvom prizadega Ludvika Knaflija, ki je retiral tudi domačo proslavo na Bohinjski Beli.

Za praznik republike so na Bledu spet odprli umetno drsališče, ki ga upravlja zavod za turizem Bled. Poskrbeli so tudi za okrepčevalnico, za katero skrbi hotel Krim. Cene vstopnic so enake lanskoletnim.

Likovna sekcija KUD Bled je v počastitev praznika republike pripravila umetniško razstavo članov društva Alpalik: Albina Polajnarija, Metke Vovkove in Janeza Ravnika. Hkrati so odprli tudi razstavo grafik krajskega likovnega pedagoga Stefana Simončiča. Otvoritev s kulturnim programom je bila 24. novembra v avli osnovne šole dr. Josip Plečelj na Bledu.

DRŽAVNA ODLIKOVANJA OB DNEVU REPUBLIKE

Pred dnevom republike je predsednik občinske konference SZDL Jesenice Zdravko Črv podelil državna odlikovanja 54 občanom, ki jih je na predlog krajevnih konferenc SZDL odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Odlikovanja so prejeli:

MEDALJO DELA: Janez KEJŽAR, Peter KISIČ, Rudi MAKRA, Jakob OMAN, Vladimir PETRIČ, Franc POTOČNIK, Ivan RAZINGER, Miroslav SVETINA;

MEDALJO ZASLUG ZA NAROD: Alojzija BAČNAR, Francka MRAK, Andrej ROŽIČ, Marija SEKARDI;

RED DELA S SREBRNIM VENCEM: Zora ČERNE, Marija DEŽMAN, Albina DOBNIKAR, Janez ERŽEN, Franc GABER, Franc GREGORI, Jože JAN, Ivan KAMBIČ, Anton KAVALAR, Ana KAVČIČ, Jože KOTNIK, Jožef KRAMAR, Pavel KRZNARIČ, Angel KUSTERLE, Ana LIPOVEC, Marija LUKAN, Boris OITZL, Alojz OŠLAJ, Miha POGAČNIK, Anton PRETNAR (Belca), Anton PRETNAR (Žirovnica), Pavla PRIŠTAVEC, Janko PŠENICA, Jože RAVNIK, Jože RAZINGER, Marija TROJAR, Alma VARL, Janko VEBER, Ivan VOH, Srečo ZIMA, Marija ZUPAN;

RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO: Amalija STRAŽIŠAR;

RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM: Mara ALEŠ, Ludvik AMBROŽIČ, Anton BREZOVEC, Anton DULMIN, Karel PUREBER, Srečo ŠTERN, Franc TREVEN, Janko VERDNİK;

RED DELA Z ZLATIM VENCEM: Stanislav KRIŽNAR; RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNIMI ZARKI: Franc TALER.

V radovljiski občini pa sta državni odlikovanji, in sicer RED REPUBLIKE S SREBRNIM VENCEM, prejela sodelavca Železarne: Anton REŠETIČ - Pero in Jože ULČAR. VSEM ODLIKOVANEC ISKRENO ČESTITAMO!

POSVETOVANJE O PRIHODNIH NALOGAH TURIZMA NA GORENJSKEM

V soboto, 10. decembra, je bilo v Kranjski gori v okviru gorenjske turistične zveze posvetovanje predsednikov in tajnikov turističnih društev tega področja.

Na njem je Leopold Krese, predsednik Turistične zveze Slovenije, v okviru dejavnosti in organiziranosti turističnih organizacij govoril tudi o financiranju te dejavnosti. Pri tem je omenil poseben sporazum med gospodarsko zbornico in Turistično zvezo Slovenije, sporazume z gospodarskimi delovnimi organizacijami na področju turizma, uporabo sredstev turistične takse in druge vire financiranja.

Janez Varl, predsednik medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko, pa je med drugim poudaril, da je treba turistično dejavnost gledati skozi celotno organiziranost v krajevni samoupravi. Priporočil je, naj se turistična društva med drugim angažirajo tudi na področju turistične vzgoje vseh prebivalcev ter pri urbanističnem načrtovanju.

Andrej Babič, predsednik iniciativnega odbora za formiranje poslovnih skupnosti za turizem na Gorenjskem, je povedal, da so na Bledu najdlje v pripravi za ustanovitve teh poslovnih skupnosti, v Kranjski gori in Bohinju zaključujejo s pripravami, v Kranju in Škofji Loki pa se pripravljajo na to. Poudaril je, da je osnovni namen teh skupnosti združevanje vseh moči in sredstev za boljšo turistično ponudbo ter organiziranost na določenih področjih na Gorenjskem.

Četrty uvodni referat je imel Karlo Cej, tajnik gorenjske turistične zveze, ki je podal najpomembnejše naloge v okviru akcijskega programa dela za leto 1977/78. Med te sodijo krepitev turističnih organizacij v svoji bazi, organiziranost v okviru krajevnih skupnosti, množičnost in bogata vsebina dela, krepitev turistične zavesti, krepitev zavesti ter uresničevanja ustreznih obrambnih nalog.

Poudaril je, da bo treba gorenjsko turistično zvezo organizacijsko utr-

dit, da bo mogla opraviti predvidene naloge. Pri delu bo morala tesno sodelovati s poslovnimi skupnostmi, ki se bodo ustanovile v prihodnje. Tesno bo sodelovala s SZDL v vseh akcijah turističnega namena ter delovala v okviru stalnih komisij,

izvršnega odbora in komisij za izvedbo posameznih akcij.

Uvodnim referatom je sledila zelo obsežna in plodna razprava o različni organiziranosti, financiranju in delovanju turističnih društev v posameznih krajih. Pri tem so ugotavljali, da so turistična društva še kako potrebna za nadaljnji razvoj turizma in za opravljanje tistih številnih drobnih nalog, ki jih za dobro počutje gosta ne opravljajo drugi.

V referatih in razpravi povedane misli bodo vključili v program dela pri skupnih ukrepih in akcijah za pospešitev dejavnosti turističnih društev na Gorenjskem.

OSMO SREČANJE TURISTIČNIH DELAVCEV V KRANJSKI GORI

V soboto, 10. decembra, je bilo v Kranjski gori osmo srečanje turističnih delavcev Gorenjske. Nad 150 članov turističnih društev in gostov si je najprej ogledalo turistične objekte in naprave v Kranjski gori, nato pa so se udeležili slovesnosti, ki je bila v telovadnici osnovne šole. Navzoče je pozdravil Vojteh Budinek, predsednik turističnega društva Kranjska gora, ki je ob tem opisal turistični razvoj Kranjske gore in dejal, da imajo letno že nad 400 tisoč nočitev. Navzoče sta pozdravila in govorila o nalogah turističnih društev in zvez Leopold Krese, predsednik Turistične zveze Slovenije, in Franc Rogelj, predsednik gorenjske

turistične zveze. Nato je sledil bogat kulturni program, v katerem so nastopili člani ansambla Gorenjci, moški pevski zbor KUD Slavko Černe Kranjska gora in gojenke glasbene šole Jesenice.

Po večerji je bilo v hotelu Lariks družabno srečanje.

Namen srečanja je bil medsebojno spoznavanje turističnih delavcev, seznanjanje s pogoji dela in turističnimi objekti ter napravami v posameznih krajih, izmenjava mnenj in utrjevanje tovariških odnosov.

Prihodnje srečanje bo v Kranju in bo združeno s praznovanjem 20-letnice in uspešnega dela gorenjske turistične zveze.

O DELU PIONIRJEV IN MLADINCEV NA CELODNEVNI OSNOVNI ŠOLI KRANJSKA GORA

V septembru so izvolili pionirske razredne odbore, izvedli pionirsko konferenco, na kateri so izvolili vodstvo pionirskega odreda. Izvolili so tudi vodstvo osnovne organizacije ZSMS. Sprejeli so poljsko delegacijo iz Katovic in ji pripravili kratek kulturni program. Udeležili so se kometemoracije na Lipniški planini in pri-

pravili razstavo o poletnem potepanju po Pokljuki. V počastitev dneva otroka so pripravili oddajo po šolskem radiu. Obiskala jih je delegacija žena z vsega sveta. Pripravili so jim kratek sprejem, kakor tudi prosvetni delegaciji iz Irana. Za dan OZN so imeli priložnostno razstavo in oddajo po šolskem radiu. V oktobru so zbirali prijave za Veselo šolo, za katero se je prijavilo 56 pionirjev. Ob 1. novembru so uredili in okrasili spomenike v vsem šolskem okolišu in pripravili žalne komemoracije.

Ob 60-letnici oktobrske revolucije so spet pripravili oddajo na šolskem radiu. Martuljski pionirji in mladinci so izvedli očističevalno akcijo na žičnici. Udeležili so se natečaja ob mesecu knjige. Pisali so spise na temi Kako sem vžljubil knjigo in S knjigo spoznavam svet. Ob 29. novembru so mladinci pripravili ples. V počastitev dneva republike pa so pripravili javno in šolsko proslavo.

Mladinci in pionirji so se udeležili seminarja, ki ga je pripravila občinska konferenca ZSMS. Ob dnevu človekovih pravic pa so pripravili proslavo po šolskem radiu.

V prostem času učenci sodelujejo v lutkarskem krožku, literarnem krožku, modelarskem krožku, krožku angleškega jezika, šahovskem krožku, naravoslovnem krožku, kemijskem krožku, obrabnem krožku, krožku za ročna dela, mali politični šoli, taborniški organizaciji, pionirski hranilnici in v šolskem športnem društvu, s sekcijami tekačev, alpskih smučarjev, košarkarjev in rokometashev.

Dajana Makovec

ZBOR OBČANOV V GORJAH

Svet krajevnih skupnosti Gorje je sklical zbor občanov za celotno svoje področje, ki obsega enajst vasi in pet zaselkov z 2.700 prebivalci. V soboto, 3. decembra, v domu TVD Partizana v Gorjah.

Na zboru je bilo najprej podano izčrpano poročilo o izvajanju referenduma, ki je bil izglasovan v letu 1976, od 1. januarja pa že krajan plačujejo po programu, ki so ga sami izglasovali, in kot je bilo slišati, je že na žiro računu krajevnih skupnosti Gorje 718.493 dinarjev, poleg tega pa jim je uspelo dobiti še 1.000.000 dinarjev posojila.

Z območja Gorij je zaposlenih 985 krajanov v 142 delovnih organizacijah in ustanovah v jeseniški in radovljiski občini, upokojevcem pa je 391. Osebnih avtomobilov je 365 in 65 traktorjev, kar je lepo število, mar ne!

Po programu referenduma bo opravljenih cestnih in komunalnih

del do leta 1981 v vrednosti za 4.000.000 dinarjev, od tega bodo krajan prispevali 2.420.000 dinarjev, ostali denar bo krajevna skupnost prispevala iz drugih virov. Letos so bile opravljene meritve tam, kjer bodo pomladi že začeli s prvimi deli. Čim prej pa nameravajo urediti kanalizacijo v Spodnjih in Zgornjih Gorjah.

Vse to je prav in lepo. Prav je, da krajan vedo, kako in za kaj se bo porabil njihov denar, ki ga plačujejo s samopriskom, nerazumljivo pa je, da krajan sami niso zainteresirani za to. Na tem zboru namreč ni bilo niti trideset (30) volivcev! Prisotni niso bili niti vsi člani sveta krajevnih skupnosti niti člani vaških odborov. Potem ni zameriti ostalim volilecem. Za vogali se šušlja marsikaj, toda to ni prav, treba je priti na javna zborovanja in tam povedati, kar je potrebno, saj je dovolj perečih vprašanj v vsaki vasi.

Jože Ambrožič

23. SEJA SVETA KS JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Predsednik sveta krajevnih skupnosti Zdravko Smolej je za 8. december sklical 23. sejo. Najprej so se dogovorili, da bodo družbenopolitičnim organizacijam v krajevni skupnosti posredovali v razpravo dopolnjeni srednjeročni razvojni program krajevnih skupnosti za obdobje 1978 do 1982. Z morebitnimi pripombami društev in organizacij bo srednjeročni razvojni program nato v razpravi še na seji skupščine delegatov krajevnih skupnosti.

Za podpisnika samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana komunalne skupnosti za obdobje 1977–1980 je bil določen predsednik sveta Zdravko Smolej.

Svetu krajevnih skupnosti je bila posredovana kratka informacija o stanju del na gradbišču otroškega vrtca. Tajništvo krajevnih skupnosti bo pripombe posredovalo skupnosti otroškega varstva ter biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje.

Na seji sveta so analizirali zbrane pripombe uporabnikov prostorov v delavskem domu Julke in Albina Pičnika k osnutku samoupravnega sporazuma. Precej pozornosti so namenili nadaljnji izgradnji prostorov v prvem nadstropju delavskega doma in v zvezi s tem obravnavali

tudi pisno vlogo projektivnega biroja SGP Gradbinec. Ob sklepu seje so se strinjali z osnutkom najemne pogodbe z lovsko družino Jesenice za uporabo prostorov v delavskem domu in sprejeli sklep o izdaji soglasja k lokaciji za napeljavo magistralnega plinovoda na odseku Potoki.

Po seji sveta krajevnih skupnosti je bil opravljen še ogled novih urejenih prostorov za potrebe krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v prvem nadstropju delavskega doma.

RELIK RAZSTAVLJA NA JESENICAH

V soboto, 17. decembra, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah s krajšim kulturnim programom odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba RELIK – revirskih likovnikov, ki delujejo pri DPD Svoboda – Trbovlje-center. Razstava sodi v vsakoletno, že tradicionalno zamenjavo razstav med jeseniškimi dolikovci in trbovljskimi relikovci.

Likovni klub RELIK je bil ustanovljen leta 1963 in v svojih vrstah združuje delavce, rudarje, kovinarje, učence, pisarje, delavce in upokojece. Po sestavi in prizadevanjih je podoben jeseniškemu DOLIKU, zato se med njima iz leta v leto bolj krepijo prijateljske in delovne vezi.

Razstava bo odprta vključno do 28. decembra vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. in od 16. ure do 19.30.

ZAHVALA TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Upokojevcem iz TOZD Valjarne žice in profilov, ki smo bili upokojeni v letu 1977, se zahvalujemo osnovni organizaciji sindikata, vodstvu TOZD in vsem, ki so prispevali k organizaciji poslovnih večerov v Kazini 10. decembra. Prav

tako gre zahvala strežnemu osebju Kazine, ki je s solidnim delom prispevalo k lepemu počutju.

Za nas, upokojece, ki odhajamo iz kolektiva, je tak poslovilni večer nekaj, kar ostane naše, je mejnik v našem življenju, je tudi slovo od štiridesetletnega dela, od sodelavcev, organizacij in od vsega tistega, kar nas je v teh desetletjih družilo v naših skupnih naporih, uspehih, pa tudi neuspehih.

Sodelavcem, ki ostajajo na delovnih mestih, želimo v prihodnje še mnogo delovnih uspehov in veliko sreče pri uveljavljanju samoupravnih odnosov, da bodo rezultati dela postali prav tako last delavcev, kot je to delo samo.

Za izkazano pozornost pa še enkrat najlepša hvala.

Upokojevcem valjarne žice in profilov

Del udeležencev osmega srečanja turističnih delavcev v Kranjski gori (Foto: B. Blenkuš)

LINHARTOVA PROSLAVA V RADOVLJICI

Vsakoletni kulturni praznik radovljiske občine v počastitev 221-letnice rojstva prvega slovenskega dramatika in prosvetitelja, radovljiskega rojaka Antona Tomaža Linhart, bo v petek, 16. decembra, ob 19. uri v kino dvorani Radovljica.

Po slavnostnem govoru predsednika zbora izvajalcev skupščine kulturne skupnosti Radovljica Nikolaja Rupla bodo svečano podelili najvišja priznanja kulturne skupnosti Radovljica – Linhartove plakete.

Za 1977. leto bodo ta visoka priznanja prejeli: godba na pihala DPD Svoboda Gorje za 70-letno uspešno delovanje na področju širjenja in uveljavljanja glasbene amaterske kulture, Janez Varl iz Gorij za več kot 30-letno požrtvovalno delo na področju amaterske kulture, zlasti pri glasbeni dejavnosti ter za organizatorske zasluge pri vodenju godbe na pihala, ter Janko Golias, rojak z Bleda, za življenjsko delo – angleški prevod prvega slovenskega teksta Linhartove Županove Micke, s čimer je seznanil široko svetovno javnost, zlasti ameriško, z Linhartom in njegovimi dramskimi deli.

V nadaljevanju proslave bo gledališče Linhartov oder pri KUD Radovljica uprizorilo premiero Linhartove igre Ta veseli dan ali Matiček se ženi v režiji Alenke Bole-Vrabčeve.

Predstava bo hkrati namenjena tudi delovnim kolektivom z radovljiskega območja v okviru kulturne akcije.

GLASBENA MLADINA JE ZAŽIVELA

V soboto popoldne po filmski predstavi Carobna piščal na Javorniku sem obiskala tovariša Slavka Mežka, ki je predsednik glasbene mladine Jesenice. Hotela sem izvedeti nekaj več o osnovni organizaciji glasbene mladine in njeni dejavnosti, zato sem mu zastavila nekaj kratkih vprašanj, na katera mi je lepo in jasno odgovoril.

Kakšna organizacija je GM in komu je namenjena?

GM kot organizacija ima že dolgo in bogato zgodovino, saj je bila ustanovljena že pred drugo svetovno vojno v Belgiji. V Sloveniji se je pojavila pred približno desetimi leti. V lanskem šolskem letu smo ustanovili GM tudi na Jesenicah. Vanjo so vključeni mladi, ki jih glasba zanima in bi jo radi bolje spoznali. V našem vsakdanjem življenju je vse več zvočnih vtisov, vedno bolj so pisani in po vrednosti jih je vedno težje ločevati. Mladi ljudje, ki si šele ustvarjajo svojo življenjsko in estetsko obzorje, se med njimi vedno težje znajdejo in jih ne znajo pravilno vrednotiti. Širjenje obsega in prisotnosti glasbe je v nesorazmerju s poznavanjem in razumevanjem glasbe, torej z glasbeno vzgojo. Četudi je glasbenih vtisov veliko, se pri mladini nezadostno razvijajo sposobnosti za vrednotno in kritično presojo vseh zvrsti in

oblik glasbe. Glasbena mladina svojo načrtovano aktivnostjo deluje na pomembnem področju glasbenih umetnosti in kulture nasploh.

Na naši šoli imamo osnovno organizacijo GM. Koliko jih je še v občini in koliko članov štejejo?

Osnovne organizacije smo v letošnjem šolskem letu uspeli ustanoviti na vseh osnovnih in srednjih šolah v občini. V osnovni šoli so vanje vključeni učenci 7. in 8. razredov. Skupno je v osnovne organizacije včlanjenih blizu 400 učencev.

Kaj so abonmaji in komu so namenjeni?

Abonmaji so programi prireditel, ki smo jih v letošnjem šolskem letu pripravili: za predšolske otroke »rumeni abonma«, za učence nižje stopnje osnovnih šol »zeleni abonma«, za učence višje stopnje osnovnih šol »modri abonma« in za srednješolce »rdeči abonma«. Vsa okoli njih obsega pet glasbenih in drugih prireditev, ki so prilagojene znanju in starosti abonentov. Zelo lepo sodelujemo z osnovnimi šolami, saj so vsi učenci v občini abonenti GM Jesenice. Uspešno je tudi sodelovanje s srednjimi šolami.

Omenili ste tudi program za predšolske otroke.

Mislím, da je predšolska glasbena vzgoja najbolj pomembna, saj na tej stopnji otrokove sposobnosti najlaže in najbolj uspešno razvijamo. Zato smo poleg rumenega abonmaja cicibanom namenili še glasbene vrtce, za katere pa ob prvem vpisu ni bilo dosti zanimanja, zato ga bomo v decembru ponovili. Povedati je to, da je čudovit program za vrtce sestavila pedagoginja Mira Voglarjeva iz Ljubljane in da smo uspeli zagotoviti tudi strokovno vodstvo vzgojiteljic. V ta namen smo organizirali tudi dvodnevni seminar o predšolski glasbeni vzgoji.

Kateri prireditelji so si abonent v letošnjem šolskem letu lahko ogledali?

Prva taka prireditev je bila srečanje s pianistko Moniko Kartin in sopranistko Majdo Hercog. Namenjena je bila učencem nižje stopnje osnovnih šol od Kranjske gore do Zorovnice. Druga prireditev, ki smo jo pripravili, pa je bil film Carobna piščal, uprizoritev Mozartove opere izredni režiji švedskega režiserja Ingmarja Bergmana. Ogledali so si učenci višje stopnje osnovnih šol in srednješolci.

Glasbena mladina ima torej pomembno vzgojno vlogo v razvoju mladega človeka in njegovega duhovnega bogatstva. Približuje nam področje resne glasbe, ki jo premalo poznamo, premalo razumemo in zato tudi premalo cenimo.

Saša Pšenica, 7. b razred, novinarski krožek COS Žirovnice

PASIJON GUERILLERA

QUEBRADA DEL JURO LETA 1967

»Če ste katolik, vas bo nemara šokiralo, toda zame je bila Guevarova dogodivščina neke vrste mistična dogodivščina, zadnji meseci njegovega življenja pa pasijon, njegov revolucionarni križev pot. Spominjal je na Kristovo podobo.«

Regis Debray

Kot študent medicine je Ernesto Guevara prepotoval vso Argentino in kasneje tudi večji del Latinske Amerike in se povsod srečeval z veliko bedo in strahotnim položajem izkoriščenega malega človeka — kmeta argentinskih, bolivijskih, peruanskih pamp, gaucha andskih višavij ali pa rudarja čilenskih rudnikov bakra. Vedno ista, tragična človeška usoda. V mladem Guevari se je začel rojevati odpor do vsega tega velikega nesmisla, do teh protislovij, ki jim ni videl skorajšnje razrešitve. To ni bila bolezen, ki bi ji bil lahko kos kot zdravnik.

Gvatemala leta 1954. Guevara je kot zdravnik delal v eni izmed bolnišnic in se boril z gobavostjo, ki je kosila med najrevnejšim prebivalstvom. Zunaj bolnišnice, v vsej Gvatemali, pa je divjal revolucionarni metež. Guevara sicer ni aktivno sodeloval v Arbenzovi vstaji, čeprav je odkrito obdrževal revolucionarnega polkovnika. V tistih časih je večkrat prišel v stik s kubanskimi prostovoljci, ki so mu pripovedovali o Fidelu Castru in njegovih načrtih...

Revolucionar je začel iskati svojo revolucijo. Mehika. Zdravnik postane guerillero. Za zmeraj. Ernesto Guevara je na Castrovo predlog prevzel dolžnost zdravnika v revolucionarni vojski, namenjeni na Kubo. Tako je kubanska revolucija dobila drugega heroja, ki se je v zgodovino vpisal kot Che.

Vzdevek je dobil še v Mehiki, pravzaprav po naključju. V argentinskem narečju španskega jezika je »che« zelo pogosta beseda, ki pomeni približno isto, kot naš »ej, ti«. Radi jo uporabljajo v pogovornem jeziku na La Plati in še posebej v Buenos Airesu. Seveda je Guevara v Mehiki zbujal pozornost s svojimi pogostimi »cheji«, medtem ko Kubanci te besede sploh ne uporabljajo. Njimi predstavlja le simbol za Argentine na splošno. Nekega dne je eden od revolucionarjev kratko malo imenoval Guevaro — El Che. In tako je na svojem prvem koraku v kubansko revolucijo Ernesto Guevara dobil vzdevek, ki ga je obdržal in po katerem je postal znan po vsem svetu. Od tistega trenutka dalje, do konca svojega življenja, se je Guevara podpisoval samo Che, celo na službenih listinah in kubanskih bankovcih.

Kubanska revolucija je zmagala. Postala je zvezda vodnica in upa polna zarja na nebu prezrte in zatirane Latinske Amerike. V njej se je odražal in iz nje izžareval ves ponos ljudstev pod Andi in na karibskih otočjih. Skozi dežele se je širil uporniški duh Simona Bolivarja, Pancha Ville in Emiliana Zapate.

Spremembe, ki sta jih v življenju kubanske družbe povzročili revolucija in postrevolucionarna izgradnja so pripeljale do prvih načelnih razhajanj med dvema revolucionarjema — med Castrum in Guevaro.

Che se je odločil. »Navsezadnje niti nisem Kubanec«, si je govoril in oktobra 1965 je Castro prebral njegovo pismo. To je bil trenutek slovesa, verjetno za oba najboljša politična rešitev, a velika izguba za njuno zvesto in preizkušeno prijateljstvo. Guevara ni sprejel razlogov, ki so bili nujni za Fidela Castra kot državnega poglavarja. Castro pa ni mogel sprejeti pobud in skrbi svojega prijatelja kot »svobodnega revolucionarja«, ni jih mogel sprejeti kot smer za Kubo in njeno partijo. Soglašala sta edino v strategiji in taktiki revolucionarnega gibanja med reko Rio Grande in Patagonijo. Tu ni bilo razločkov. Zato je Che odšel daleč na Ande, da je lahko idejno in moralno ostal ob Castru.

Minister v kubanski revolucionarni vladi je zopet postal guerillero. Che je odšel na dolgo potovanje, v boj in negotovost, pripravljen da

zmaga ali umre. Odšel je tja, kamor ga je vlekle srce, v mislih pa se je vračal na Sierra Maestra, tja, kjer se je v njem rodila revolucionarna zavest. Zato bo Sierra Maestre z njim tudi na tej dolgi poti, ki se je podal nanjo.

Ernesto Che Guevara je živel in padel za svoje ideje.

Za seboj je zapustil neizbrisno sled. Njegovo življenje se ni izlilo v pesek, kajti, kot je bil velika, izredna osebnost v življenju, je tak ostal tudi po smrti. Zgodovina ga je postavila na najvišjo stopnico velikega nemira celega kontinenta.

Ljudje dolgo časa niso mogli verjeti, da je res mrtev. V ljudeh je živel dvom, kljub tragičnim dejstvom. — Morda pa le ni padel, morda je to samo prevara, da bi Che laže deloval? Che je ostal živ v zavesti pošteno mislečih ljudi, četudi fizično mrtev, je ostal navzoč kot simbol upora Latinske Amerike.

Ostal je zvest samemu sebi, ker je bil zvest revoluciji.

»Če je revolucija prava, ljudje v njej zmagujejo in umirajo... V takšni pravi revoluciji, ki ji vse dajemo in od nje v gmotnem pogledu nič ne pričakujemo, je naloga revolucionarjev avantgarde čudovita in hkrati strašna... Morda je prava drama pristnega revolucionarja, da mora imeti strastnega duha in hladen um, da mora pogostokrat sprejemati mučne sklepe, ne da bi mu na obrazu trznila mišica...«

Postal je simbol mlade generacije ne le v Latinski Ameriki, temveč v svetu. Veliki kapital je skušal tudi ta simbol podlo izkoristiti in je, kot s proizvodom ideološkega in ekonomsko-propagandnega aparata, preplaval svetovni trg z vsem mogočnim blagom pod oznako »CHE«. Kako skrajno nečloveški in razsebljen je kapitalisti svet, katerega edini resnični bog je Denar!

In vendar se je prav ta svet bal in se še boji Ernesta Guevara. Boji se njegove doslednosti in njegove žive prisotnosti med vsemi zatiranimi.

Takrat, ko so trgovci že prodajali majice Chejevo podobo celo v Združenih državah, je bil zaprt gauchotrubač, ker je o njem zložil pesem, v Rio de Janeiru so policijski kordoni z gumijevkami razganjali ljudi, ker so majhen trg sredi barak v eni izmed »favel« imenovali Trg Guevara, in je eden Chejev prijatelj v soboroc francoski novinar Regis Debray gineval v ječah fašističnega bolivijskega režima.

In danes, deset let kasneje?

Svet je še vedno poln protislovij, ki segajo od neusmiljene borbe za življenjske pravice palestinskega ljudstva prek prebujanja črnega prebivalstva Afrike iz tisočletnih morečih sanj razizma in apartheida tja do dežel zahodne Evrope, kjer razviti kapitalistični establishment doživlja hude krče razredne borbe, katerega ekstremni izraz je tako imenovani anarhoterorizem, in nazadnje do obeh Amerik, kjer se severni sosed ne more, ne zna in tudi noče odpovedati nenehnemu vmešavanju v življenje svojega južnega sosa, ker mu ta predstavlja le bogato surovinsko bazo in ničesar drugega.

Zato dejanja Ernesta Che Guevara niso ostala brez odmeva. Še vedno dramijo in privlačijo milijone. Puntarje.

Mitja Košir

ODLOMEK IZ KNJIGE JOŽETA VIDICA »SEDEM KRST ZA RONKARJEVO DRUŽINO«, KI BO IZŠLA PRI ZALOŽBI BOREC

DVOJNI AGENT MARINOVIČ

»Za nujne primere s PK VOS smo jeseniški vosovci postavili tudi izredno kurirsko zvezo. To so bili legalci, ki so javno živeli v mestu in so na pot odšli z vlakom ali z drugim prevoznim sredstvom. Tako pot sta nekajkrat opravila mladina Nuša Berlisk (zdaj poročena Varl) in Slavko Bohinjec (umrl po vojni), oba z Jesenic. Pošto sta oddajala pri družini Luskovec na Godešiču, od tam pa jo je Tanja dostavljala PK VOS,« mi je pripovedoval Zivan in nadaljeval:

»Za izrednega kurirja se nam je ponudil tudi Ljubomir Marinovič iz Gorenje vasi v Poljanski dolini. Dejal je, da gre vsak teden domov in bi lahko spotoma nesel tudi kakšno pošto.

Kako sem spoznal Marinoviča?

Poleti 1943. leta smo vosovci širili obveščevalno mrežo. Iskali smo svojega človeka tudi med občinskimi uslužbenci. In tako mi je znanec Franc Koritnik (pozneje vosovec) pripeljal na zvezo občinskega uslužbenca Ljubomira Marinoviča, po rodu Bosanca. Poročen je v Gorenji vasi, kjer je stanovala njegova družina.

Marinovič je bil že 1941. leta v partizanih in je sodeloval januarja 1942. leta v dražgoški bitki. Že na prvem srečanju se je omalovažujoče izražal o tej bitki, češ da bi bilo drugače, ko bi imeli poveljstvo v rokah bivši oficirji in ne navadni delavci in kmetje.

Iz pogovora sem ugotovil, da je bil v jugoslovanski vojski podoficir. Kritike dražgoške bitke si nisem razlagal kot napad na strateško politiko OF, temveč kot odsev užaljenosti človeka, ki je bil v tej bitki navaden borec. Nisem slutil, da govorim s plavogardiščno usmerjeno osebnostjo, ki ga ima gestapo trdno na vajetih kot agenta. Ni mi bil všeč in sem iz prirojenega čuta za previdnost prekinil z njim stike, misleč, da bomo pridobili na občini za sodelavca drugega človeka. Ker se nam to ni posrečilo, smo se zopet obrnili na Marinoviča. Kakšne posebne koristi od njega nismo imeli. Kot tujec ni poznal ljudi. To mu je rabilo tudi za izgovor, da se je izmikal našim nalogam.

Nekega dne nam je rekel, da bi lahko za nas, ko gre na obisk k družini v Poljansko dolino, opravil kakšno kurirsko nalogo. Verjeli smo mu in naselili njegovemu provokatorskemu predlogu. Nekajkrat je nesel pošto za PK VOS (načelnik PK VOS Jelovčan ga je samo enkrat videl na zvezi, in to blizu Škofje Loke, kjer se odcepi blegoška cesta; opomba pisca).

Novembra 1943. leta je član PK VOS, oziroma kurir tega foruma izročil Marinoviču pismo zame, ki ga nikoli nisem prejel in sem ga prvič videl šele čez 30 let. Dokazano je, da je Marinovič pismo odprl in ga prebral. V njem je Johan Bertoncelj-Drnovc sporočal:

»Naznanjam vam, da sem dobil včeraj obvestilo, da se na Jesenicah snuje četniški (domobranski) bataljon. Glavna organizatorja sta Šifer, tovarniški mojster na Javorniku, in Soklič, uradnik v tovarni na Javorniku. Skupina od sedaj organiziranih šteje 30 mož. Imajo menda zvezo z nekim Trojarjem, ki je že več kot leto dni v partizanih. Imenovani Trojar ima namen odpeljati v partizane več svojih somišljenikov, ki imajo ob priliki mobilizacije nalogo pobiti komando in napraviti zmelo...«

Bohinjec Vinko Trojar je bil pred odhodom v partizane namestnik šefa prometnega oddelka v železnici. Trojarjeva družina je že od leta 1941 podpirala osvobodilno fronto. V družini so bili trije bratje in sestra, Jankova sestra Vali je bila ubita med bombardiranjem Jesenic 1. marca 1945. leta. Tedaj je bil na Jesenicah transport internirancev na poti za Dachau. Vali jim je nesla hrano. Blizu nje je padla bomba in jo ubila.

Tudi Jankova brata Franc in Gustelj sta bila partizana. Le Janko se je iznevil družini in še kot član okrajnega komiteja KPS in okrajnega odbora OF Jesenice povezal z voditeljem plave garde na Gorenjskem Francem Plancincem in z znanimi plavogardištnim agentom ter črnorokcem Jankom Sokličem.

Ko je Marinovič odprl tisto pismo, je plavogardištna obveščevalna služba opozorila Trojarja, da partizani vedo, kaj snuje. Trojar jo je urno pobrisal z Mežakle, s seboj pa potegnil še mladinko Olgo in vodjo ambulant Viktorja Kiršnerja-Vinka. Kiršner se je pozneje na posredovanje brata Ruperta (prvoborca) vrnil v partizane in spet prevzel vodstvo ambulante. Z Vinkovega zasluga mi je celo ostalo v spominu, da je Trojar takrat vodil obsežno propagando na Mežakli in prepričal partizane, naj pobegnejo, ker ima pisni dokaz, da bo komanda nekatere partizane postrelila.

Trojar se po begu ni javil gestapu, temveč se je skrival pri sorodnikih in prijateljih. Medtem je sestavil spisek petdesetih sodelavcev OF, ki so legalno živeli doma, in grozil, da ga bo izročil gestapu, če se bomo skušali maščevati nad njim ali njegovimi sorodniki. Hkrati s grožnjami se je takoj priključil črnorokcem in skupaj z Ludvigerjem in s Sokličem sodeloval pri prvih umorih črne roke na Jesenicah.

Preden je Trojar pobegnil z Mežakle, sem od tam od obveščevalca Darka dobil sporočilo s približno tako vsebino: »Imam pomembne izsledke o dogodkih na Mežakli; pridem osebno poročat.« Nikoli ga ni bilo. Za njim je izginila sled. Šele zdaj, po tolikih letih, sem zvedel, da je bil Jože Ravnik-Darko, po domače Kodrov iz Bohinjske Bistrice. Za VOS ga je izbral Jelovčan (morda tudi član OK VOS Jesenice Gabrin) in mi ga poslal kot pomoč. Nikdar ga nisem videl, ker je padel v hajki, ki je sledila Trojarjevemu begu. Tedaj sta v hajki padla še 17-letni jeseniški hokejist Slavko Markovič (bil je samo tri dni v partizanih) in 23-letni Peter Dežman iz Dupelj.

Med aktivisti na terenu je nastal velik preplah. Ljudje so se bali izdaje in aretacij. Morali smo res hitro ukrepati, da Trojarjev spisek aktivistov ne pride v roke gestapu. Trojarjev prijatelj, ki je bil naš zaupnik, nam je povedal, kje se skriva Trojar. Izbral sem prostovoljce, ki so 13. januarja 1944. leta opravili sodbo v njegovem stanovanju sredi Jesenic. Ljudje so se oddahnili, ker je za vedno onemel izdajalski jezik.

Na PK VOS so ugotovili, da so bila pisma med potjo odprta. Ni bilo dvoma, da je delal za gestapo in za plavo gardo. Kljub upravičenemu sumu je PK VOS sklenil, da bo še enkrat preveril, kaj se dogaja s pošto, ki jo prinaša ali odnaša Marinovič. Na Jesenice so poslali zaupnico Tanjo, ki mi je prinesla strogo tajno sporočilo. Naj z lažno vsebino pošte takoj spet pošljem Marinoviča na pot z izgovorom, da je nujno in pomembno. Marinovič je nasledel in je z veseljem odšel na pot. Seveda, ker je mislil, s kako pomembnimi podatki bo seznanil svoje šefe.

Ljubomir Marinovič-Gaš je pošto za PK VOS oddal na zvezi v gmajni pri Bitnjah. Že na prvi pogled so vosovci opazili, da je bilo pismo odprto. Kako je bilo potem, je razvidno iz ohranjenega poročila PK VOS, ki se glasi:

»Včeraj se nam je posrečilo dobiti na zvezo Gašota (ilegalno ime Marinoviča; opomba pisca). Zopet smo imeli priliko pospraviti skrajno nevarnega tipa. V trenutku, ko so ga hoteli varnostniki aretirati, je z bliskovito naglico potegnil izza hlačnega pasu nič manj kot 30 cm dolgo bodalo (liki bajonet) in hotel zamahniti proti komandirju. V zadnjem trenutku je komandir preprečil nevarnost. Tudi v žepu smo našli majhno, na koncu zakriviljeno pilo, ki naj bi služila kot bodalo. Pri njem smo našli tudi veliko vsoto denarja (3900 RM) in precejšnjo količino živiliških nakaznic. Pri zaslusanju kot Bosanec ni hotel ničesar izdati. Imamo pa dokaz, da je kot kurir med Zivanom Rotarjem, načelnikom OK VOS Jesenice, odprl pošto in se ob neki priložnosti tudi sam izdaljal za Živana Rotarja.

Iz poročila je razvidno še, da je Marinovič nameraval naslednji dan potovati na Dunaj.

Ze naslednjega dne, ko je Marinovič-Gaš odnesel v PK VOS pismo z lažno vsebino, so se kar po vrsti najavljali na zvezo aktivisti in zaupniki, med njimi se dobro spominjam Franca Koritnika in Ivana Kocjana. Vsi so vedeli povedati, da so dan prej videli Marinoviča v družbi z gestapovci in to v gestapovski uniformi. Kakšne naloge je ta dan opravljal po Jesenicah kot uniformirani gestapovec, bo ostala skrivnost.

Spominjam se Gaševe pripovedi, zakaj odhaja na Dunaj. Pripovedoval mi je, da se je prijavil v neki tečaj, ki bo trajal dva ali tri mesece. Uslužbenci občine naj bi medtem pozabili na njegovo delo za OF, kar mu bo po vrnitvi omogočilo bolj tvorno sodelovanje z nami. Po njegovi aretaciji so krožile govorice, da je bila pilica, ki so jo našli pri njem ob aretaciji, zastrupljena in bi z njo moral opraviti posebno nalogo pred odhodom na Dunaj. Koliko je v tem resnice, ne vem.

Lahko si mislimo, kako hude bi bile posledice, ko ne bi tako hitro odkrili Gaševe dvojne vloge.

V petek, 9. decembra, so v mali dvorani delavskega doma odprli četrto medkubansko razstavo fotografij na temo »Človek in jeklo«. Razstavo si lahko ogledate še danes in jutri (Foto: F. Črv).

KULTURA NELOČLJIV DEL LJUDSKE OBRAMBE

Zvezna konferenca SZDLJ, skupnost kulturno prosvetnih organizacij Jugoslavije, glavni štab SR Slovenije za ljudsko obrambo in uredništvo slovenske izdaje Komunistične, v sodelovanju z ostalimi redakcijami, so v okviru akcije ČLOVEK DELO KULTURA organizirali vsejugoslovansko posvetovanje na temo KULTURA IN LJUDSKA OBRAMBA. Na posvetovanju, ki je bilo v oktobru, sta govorila tudi Todo Kurtović, sekretar v izvršnem komiteju predsedstva CK ZKJ, in France Šetinc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS.

Pri uresničevanju koncepcije vse-ljudske obrambe imata kultura in umetniško ustvarjanje, kot sestavni del združenega dela, oziroma družbene reprodukcije, posebno vlogo in pomen. To se vsak dan bolj dokazuje in potrjuje v družbeni praksi. Zaradi tega je bil cilj tega posvetovanja kritično sočudenje z doseženimi rezultati in da se poudarijo vsi odgovorni dejavniki za nadaljnje uspešno delo, ki se mora odvijati: smeri nadaljnje krepitve vsestranske vloge kulture pri uresničevanju funkcije ljudske obrambe kot sestavnega dela družbenega razvoja v celoti; v smeri demokratizacije in podružbljanja njenega delovanja kot pogoj za osvoboditev ustvarjalnih možnosti vseh družbenih subjektov in družbe kot celote in njihov prispevek k uresničevanju ciljev ljudske obrambe; v preseganju še vedno prisotnega mišljenja, da je prispevek kulturno-umetniške ustvarjalnosti ljudski obrambi izčrpan že s tem, da se učinkovito zaščitijo umetniške vrednosti in zgodovinski spomeniki ter v pogledu celovite kulturne ustvarjalnosti v funkciji ljudske obrambe.

Na posvetovanju je bila posebna pozornost namenjena obdelavi vprašanj: kulturnega življenja v narodnoosvobodilnem boju in revoluciji v kontinuiteti razvoja socialistične samoupravne družbe in njene obrambe, kulturnega življenja v oboroženih silah v funkciji uresničevanja ciljev vse-ljudske obrambe in kulturno-umetniški ustvarjalnosti in njenem prispevku pri uresničevanju koncepcije ljudske obrambe.

V sistem ljudske obrambe se morajo vgraditi vse družbene sile — od delovnih ljudi in občanov, do organizacij, ustanov in skupnosti — ter vsa področja družbenega življenja: politika, gospodarstvo, družbene službe in kultura v najširšem smislu besede. To izhaja iz pravic in dolžnosti vseh dejavnikov naše samoupravne socialistične družbe, iz vsebine našega družbenega sistema, iz vseh tistih pridobitev, na osnovi katerih se narod organizira kot oborožen narod. To zahteva visoko kulturno zavest, pripravljenost vseh in vsakega posameznika da v vsakem trenutku brani vse najplemenitejše, kar je naše, kar smo osvojili kot sistem vrednot, s čimer se identificiramo in brez česar ne bi bili avtentični, pokončni in neodvisni, je bilo poudarjeno na posvetovanju.

Kultura je, kakor je poudaril Franc Šetinc, »neločljiva komponenta ljudske obrambe, brez katere si niti ne moremo predstavljati oboroženega naroda. Resnični kulturni ustvarjalci morajo biti motivirani, da se vključujejo v ljudski odpor kot široko politično in istočasno kulturno gibanje, brez katerega niti brigade niti odredi ne morejo živeti, in to brez direktiv in pozivov vojnih in drugih štabov ali višjih političnih organov, samoiniciativno in spontano, zaradi tega, zaradi česar ustvarjajo in za kar se borijo.«

Tak je bil tudi naš narodnoosvobodilni boj. Same sebi brigade ne bi nič pomenile, ko ne bi bile globoko vsajane v zavest ljudskih množic, ko se ne bi mogle naslanjati na terenske aktiviste, kurirje, žene, mladinske in pionirske organizacije, številne službe, vse do glasil, ustnih časopisov, frontnega gledališča, pesmaric, grafik, partizanskih šol in ostalega bogatega kulturnega ustvarjanja. Pokojni Veljko Vlahović je pisal, da naša revolucija ni vznikla iznenada v tistih julijskih dneh leta 1941. Tlela je v nas v vsaki stavki, v zaporih, v predvojnih univerzah, na bojiščih v Španiji, v pohodih lačnih, v pesmih odpora, v grafikah bede, v delu Maksima Gorkoga Mati, v Barbusovem Ognju ali Londonovi Jekleni pesti.

Vsa leta našega narodnoosvobodilnega boja so bogatili pesniški poskusi preprostih ljudi v taboriščih in zaporih, na fronti in zaledju, katerih verze so partizani brali v četnih, bataljonskih in brigadnih glasilih, objavljali v žepnih in stenskih časopisih, recitali na partizanskih prireditvah in mitingih, na tečajih na osvobojenem ozemlju. Pisali so jih pripadniki vseh slojev, ki morda nikdar prej niso ničesar vedeli o umetnosti pisanja verzov po občutku opojnosti ritma in navdušenju poslušalcev. Ta nenavaden vzpon ustvarjalnosti našega človeka, njegov nenadni skok iz

neustvarjalne teme v svetlobo pesniške besede, je eden od najbolj plemenitih pričevanj o globoki etičnosti našega narodnoosvobodilnega boja, oborožene in politične borbe.

Zato mora biti kultura vtkana v oborožen narod kot neusahljiv virec vitalnosti, ki poživlja, prežema tisoče vsebin in razcveta cvetove v različni, neizčrpni umetniški besedi, vedno vtanki v zgodovinski proces, v svežem in mladostnem vzponu ljudske ustvarjalnosti. S tem vse-ljudska obramba kot življenjsko vprašanje našega obstanka in neodvisnega razvoja, po svojih intencijah in ciljih je in mora biti visoko nad našimi morebitnimi napadalci in izdajalci, ker gre za obrambo osnovnih človekovih pravic in napredka človeštva, je bilo poudarjeno na posvetovanju.

BORBA Z OROŽJEM IN KULTURNO AKCIJO

Naša ljudska obramba, oziroma vojna, ki bi jo bojevali z družbeno-zgodovinskega aspekta, je svojevrstno nadaljevanje našega revolucionarnega razvoja. V morebitni vojni bomo branili revolucionarne pridobitve našega socialističnega samoupravnega družbeno-političnega, gospodarskega in kulturnega razvoja in to ravno tako revolucionarno in borbeno, kakor smo se borili v narodnoosvobodilnem boju. Borba z orožjem in kulturno akcijo zagotavlja popolnost fizične in duhovne obrambe, ki ena drugo dopolnjujeta. Kolikor je višji nivo splošne obrambne kulture, toliko bolj bo vsakemu našemu narodu in narodnostim zagotovljen uspešnejši kulturni razmah in kolikor bolj bo kvalitetna ta borba v etično-antropološkem in estetskem smislu, toliko bolj bomo uspešni v oboroženih fazah boja.

Pravočasno moramo skrbeti, da bodo celotna armada ustvarjalcev in vse kulturne dejavnosti, vsi odgovorni subjekti v ljudskem odporu na vseh nivojih, posebno organi in ustanove ljudske obrambe, dobro pripravljeni za svoje poslanstvo v vojni. Posebna vrsta kulturnih akcij, kakor je bilo rečeno na posvetovanju, v okviru splošnih ljudskih priprav in krepitve sistema in koncepcije ljudske obrambe, je spoprijemanje s potrošniško mentaliteto in komercializacijo kulture, tekmo za zaslužkom, lažno propagando, šundom in kičem. Nekatere lažne vrednosti ponuja tudi naša

trgovina v obliki raznih igračk, stripov, prevedene literature, ki glorificira moč orožja in vohunstva velikih sil. Ti, na videz drobni in nepomembni predmeti, knjige, stripi in podobno so sestavni deli psihološke vojne, proti kateri se mora naš sistem ljudske obrambe vsepovsod zoperstavljati, vključno tudi trgovine z izdajateljsko dejavnostjo, uredništva glasil in drugih sredstev.

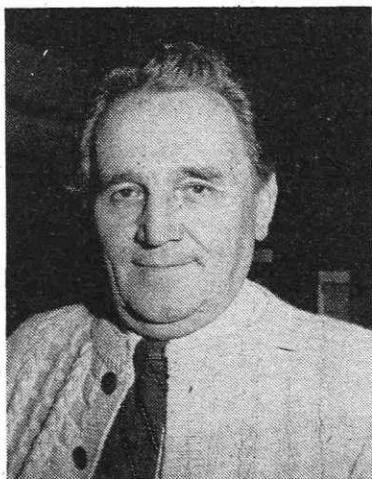
Organizirana idejnopoliitična borba vseh socialističnih sil tako v armadi kot izven armade mora biti usmerjena proti vsem tujim vplivom v kulturi, je dejal generalpolkovnik Dane Petkovski, pomočnik zveznega sekretarja za narodno obrambo. Potrebno je, je nadaljeval, na popularen način pisati o borbi in revoluciji naših narodov in narodnosti. Posebno izreden pomen predstavljajo pesmi, ki so v narodnoosvobodilnem boju vplivale na moralo borcev. Kadar so se slišali rafali mitraljezev, se je slišala tudi borbena pesem. Zato je bilo na zahtevo tovariša Tita v zadnjih letih v jugoslovanski ljudski armadi mnogo narejenega pri negovanju in razvijanju revolucionarne pesmi. Danes naši vodi in čete masovno pojejo o Titu in naši borbi ter socialistični izgradnji.

V narodnoosvobodilnem boju je ostalo zapisanih več kot 20.000 partizanskih pesmi, ki predstavljajo veliko narodno vrednoto. Te je potrebno, kakor je poudaril komponist Branko Karakaš, negovati in na teh primerih ustvarjati nova dela. Zgodovina se ne dogaja samo na krajih, temveč v svoji skupnosti. Razširjanje sodobnosti proti preteklosti, ustvarjanje aktualitet naprej proti ciljem in vrednotam in nazaj proti kritičnemu sočenju s tradicijami, to je vsebina kulture. Kultura se pojavlja kot potreba, kot krvotok nove geografije družbe, kot permanentno obračunavanje z ostanki preteklosti, ki živijo v nas in niso več zgodovinsko produktivni niti ustvarjalno porabni. Velicina naroda se ne meri po številu tovarn, avtomobilov, oborožitve. Velicina naroda je v zgodovini, kulturi in svobodi, kar se odraža tudi v življenjskih pogojih, je dejal komponist Zoran Hristić.

Na posvetovanju je bilo veliko besed izrečenih o vidikih odnosa ljudska obramba in kultura, ustvarjalnosti in ohranjanju pridobitev kulture, kulturi kot dejavniku svetovnega miru, o šolstvu in kulturni vzgoji mladih, kulturnem življenju v funkciji ustvarjanja ciljev ljudske obrambe, mestu in vlogi muzejev, filmov in vloge humorja v ljudski obrambi, likovni umetnosti v koncepciji ljudske obrambe, o vlogi in pomeni kulture na začetno zasedenem ozemlju in o številnih drugih vprašanjih.

Svetislav Nikolić

TOMAŽ RAVHEKAR POD SEDEMEDESETIM PREVISOM

V letih, ko se prek 100.000 ljubiteljev in obiskovalcev našega edinstvenega lepega, fantastično izoblikovanega in mogočnega planinskega sveta pripravljajo na veliki praznik in jubilej Triglava, so praznovali svoje delovne in življenjske jubileje tudi številni vidni protagonisti našega množičnega, rekreativnega planinstva, vrhunškega plezalnega športa, ekstremnega alpinizma in gorske reševalne službe.

Sedemdesetletno so med drugim praznovali Janez Brojan, Maks Medja in Miha Potočnik, ki vsi predstavljajo visoki vrh široke piramide našega planinstva. V teh dneh se pridružuje bardom našega planinstva, plezalnega športa, alpinizma in GRS tudi dvakratni junak severne stene Triglava (1932 in 1946) Tomaž Ravhekar z Jesenic, nosilec Titovega odlikovanja red dela III. stopnje, srebrnega in zlatega častnega znaka PZS in številnih drugih visokih in najvišjih delovnih in planinskih priznanj in diplom, katere prvi med jeseniški plezalci, alpinisti in gorskih reševalcev upravičeno zasluži.

Ravhekarji so prišli na Jesenice po letu 1870, ko so v Bohinju pogorele Zoisove fužine in ko je stekla po Dolini iz Ljubljane na Trbiž železna cesta. Tomažev ded je gradil na ledni Ukanci prvi hotel Zlatorog, očetu Urbanu Ravhekarju sta dve ženi rodili deset otrok, sedmi je bil Tomažek, ki se je rodil v ledeno mrzli zimi 12. decembra

1907. Na Jesenicah je bilo le malo kruha za tako številno družino v času velikih kriz. Bodo so povečale še priprave na prvo svetovno vojno (1914–1918), ki je pogoltna krepkega Tomažka znova v Bohinjsko pastirsko palico in malho.

Bistri Tomaž se je v Bohinju navzvil svežega zraka, napil sladkega in kislega mleka in najedel bohinjkega sira, predvsem pa je srčno vžljubil čudoviti planinski svet. Po vojni je moral prijeti za delo v tovarni, kakor številni drugi iz Doline, z Bleda, Gorji in Bohinja in iz dežele do Kranja. Ob težkem delu je marljivo obiskoval obrtno nadaljevalno šolo, pozneje pa je z odliko opravil vse izpite na metalurško rudarski šoli v Celju, kjer si je pridobil visoko kvalifikacijo, da so mu v železarni zapeli visoka in odgovorna delovna mesta pri plavžih, kjer je delal od leta 1937 do upokojitve leta 1965 kot skupinski vodja in vzdrževalni asistent. Kot strokovnjak in izvedenec je prižgal prvi in drugi jeseniški plavž.

V Železarni, v konstrukcijski delavnici in na plavžih, je delal polnih 42 let. Poleg trdega dela je bil Tomaž dolga leta tudi vrhunski telovadelec, smučar, nogometaš in pred vsem odličen tovariš v plezalni navezi in nesebičen in požrtvovalen reševalec v najtežjih, nevarnih in odgovornih reševalnih akcijah v severni steni Triglava, severni steni Riglicje in povsod tam, kjer so nesebični in požrtvovalni reševalci v previsih nad prepadi rabili celega človeka.

Ko so med obema vojnama hoteli jeseniški skalaši od uspeha do uspeha, so bili Tomaž najboljši učitelji in vodniki bratje Copi. Jože ga je navdušil za skalni svet, Albin ga je naučil smučati na Markelovni planini, Pustem Rotvu in na Ročici, Jaka pa mu je bil vzornik delavnosti in skrbnosti.

V tej šoli je Tomaž Ravhekar naglo postal hotelar, elitni član Skale, ki si je moral to ime krepko zaslužiti. Leta 1929 je v družbi Jože Copi in drugih skalašev obiskal čudovit gorski svet Martuljka. Tura, vzpon z Jesenov, skozi Za Ak in dalje skozi Amfiteater in dalje na Dovški krč preko Jezera Vrata, ga je vsega prevzela, vžljubil in navdušil se je za gore.

Dr. Bogdan Breclj in Stane Hudnik sta leta 1932 z zgodnji pomladi prižgala zelene luči v zasneženi severni steni Triglava. Prvi začetek zimskega alpinizma v Steni se sicer ni končal uspešno, pač pa je navdušil številne druge pogumne in neučakane, med katerimi je bil na prvem mestu Tomaž Ravhekar, ki je skupaj s Pavlom Lukmanom v dveh dneh v ledenom mrzlem bivalju 15.–16. maja 1932 prvi v zimskih razmerah premagal in ukrotil globoko zasneženo

in v led vkovano severno steno Triglava. To je bil velik in pomemben dosežek pionirjev našega zimskega alpinizma, katerega so bili veseli vsi slovenski planinci, posebno pa tisti, ki so drzna in neustrašna naskakovalca navdušeno pričakovali na robu 1.250 metrov visoke Stene, na ledeni in v triglavskem domu, Kredarici. Tomaž je še danes iz srca hvaležen Dr. Stanku Kmetu, ki je ob prva zmagovalca oskrbel z vsem potrebnim proti ozeblinam, odrgninam in žuljem.

Pozneje je bil Tomaž Ravhekar stalen gost vseh težkih in najtežjih kopnih in zasneženih sten od Jalovca preko Krnice do Martuljka in Triglava, 12. januarja 1936 je trojna naveza osvojila Spodnji Rokav.

Tomaž Ravhekar je tako vedno bolj prepleten postal prvi mož ne samo med jeseniškimi skalaši, temveč tudi med tedanjimi slovenskimi plezalci in alpinisti. Pomankljivo, slabo in drago plezalno opremo, kline, vponke, dereze, cepine in kladi — je sebi in drugim prijateljem, znancom in tovarišem na vrvi izdeloval sam. Plezal je mojstrsko, virtuozno najtežje previse, snežne grebene z radostjo in navdušenjem, čestokrat je prekašal celo svoje učitelje. Vedno je plezalni dan začel spočit in psihično in fizično pripravljen zgodaj jutraj. Pred začetkom planinske poti ali plezalnoalpinističnega vzpona je vedno mislil tudi na vse vmesne faze plezarije in na sredo konec. Tovarištvu na vrvi je vedno imel v veliki časti. Skrb za tovariša na vrvi mu je bila vedno večja skrb in misel kot na svoj lasten težak in tvegan položaj. Tomaž je kmalu postal velik vzornik jeseniških planincev, plezalcev, alpinistov in gorskih reševalcev. Rad je kljuboval nevarnostim in težavam, izžival jih je. Višek sreče, zadovoljstva in užitkov je čestokrat iskal tik pred vrati samega pekla. Ključeval je

vseuničujočim plazovom, kanonadam sikajočega kamenja, potuhnjnim meglam in snežnim metežem in številnim umam.

Gore, robje, grebeni, tokave, plati, zajede so ga šolale in vzgajale, kovale in kalile, da je v svojem 38. letu, sredi poletja 1945 zbral toliko poguma in srčnosti ter znanja, da je rešil iz Čopovega stebra do skrajnosti izmučeno in iztrpano odlično plezalko Pavlo Jesihovo. Tedaj je v vsakem pogledu prekosil samega sebe. Premagal je strah in se sam z roba stene spustil v prepadne razčlemba Čopovega stebra. To mu je dvignilo ceno, da je v poznih letih daleč nadkrilil znanje in sposobnosti tedanje generacije naših plezalcev in alpinistov. Pavla Jesihova je bila po okupaciji brez obvezno potrebne psihične in fizične kondicije in po petih dneh skrajno težkega in nevarnega plezanja od 26. do 30. junija 1945 popolnoma uničena in nujno potrebna pomoči. Ob tej priliki je Tomaž opravil junaško delo.

Pod sedemdesetim življenjskim previkom je Tomaž Ravhekar samo za trenutek obstal, se oddahnil in spočil. Z velikim zadovoljstvom je še enkrat naglo prehodil in preplezal vso življenjsko pot in strmo smer, obiskal je s pogledom in v spominu vse robe in stene, ki so bile obisane s toplim in blagodejnim soncem, povosoval je s prijatelji, tovariši in znanci v Rokavah, Spiku, Jalovcu in Triglavu, potem pa se je s svojo življenjsko tovarišico in tremi krepkimi sinovi Tomažem, Gustelom in Alojzjem in številnimi tovariši, znanci in prijatelji dvignil in podal na praznično slavo, ob katerem mu tudi mi vsi iskreno čestitamo in se mu iskreno zahvaljujemo za veliko opravljeno delo v korist in zdravo rast našega množičnega rekreativnega planinstva, vzpona vrhunškega plezalnega športa, ekstremnega alpinizma in naše gorske reševalne službe.

JANEZ KRUŠIČ NA ŠESTDESETEM RAZGLEDNEM POČIVALU

19. avgusta leta 1942, v severni steni Riglicje, kjer so morali reševati štiri smrtno ponesrečene tovariše (dva mlada plezalca in dva požrtvovalna reševalca). Janez je odlično preстал ta ognjeni krst, ki je bil zavil v črn žalni trak in žalost.

Od tedaj je Janez stopal na čelu jeseniških gornikov kot vzoren vodnik.

Takoj po osvoboditvi je leta 1947, pred tridesetimi leti, ustanovil alpinistični odsek Jesenice, ki še danes izredno visoko kotira med 60 alpinističnimi oddelki in sekcijami, kolikor jih deluje v sklopu Planinske zveze Slovenije. Takoj ob ustanovitvi alpinističnega oddelka je združil vse zdrave, prizadevne in uspešne planinske alpinistične sile v Dolini in skupaj z drugimi nadaljeval delo početa naših bivakov Draga Koreninja in zgradil bivak št. III v Za Aka pod stenami Široke peči. Dvakrat je moral graditi, leta 1948 in 1962, četrti bivak na Rušju pod Stenarjem in Dolko spico.

Bil je motor, srce in gonilna sila pri organizaciji prve triglavske, Titove štafete leta 1948 in desna roka pri številnih drugih planinskih akcijah, ki so jih jeseniški planinci pripravili, organizirali in uspešno izvedli v prvih letih po osvoboditvi kot, na primer, Svobodni Triglav, spominska plaketa na Skrlatici, Knjižni dar v Trento itd.

Janez Krušič je nesebičen in požrtvovalen šolal in vzgajal številno močan in sposoben kader kulturno vzgojenih gornikov na Jesenicah, v Dolini in drugod spodbujal nplival tudi na številne druge ljubitelje in obiskovalce gora. Vzgojil je himalajca Marka Butinjara in Pavla Dimitrova, nadalje Zupana, Ferjano in druge, ki so dolga leta predstavljali vrh ne samo slovenskega, temveč tudi jugoslovanskega alpinizma. Odlično, brez napak in pomanjkljivosti, je vodil številne prve alpinistične odprave v Dolomite, centralne Alpe in v vse jugoslovanske gorske skupine (Durmitor, Prokletije, Prenj).

Zaupano mu je bilo tudi vodstvo naše IV. alpinistične odprave v gore Kavkaza, v skupino Bezengi leta 1966, ki je tam opravila pomembno pionirsko delo.

Leta 1950 in še prav posebej leta 1952 je bil prvi mož pri reševanju v severovzhodni steni Jalovca (VTK) in še prav posebej v tragediji v severozahodni steni Špika, Dibonovi smeri, kjer je bilo treba reševati pet smrtno ponesrečenih.

Kakor je vneto sodeloval pri vseh triglavske Titove štafete, tako organizira vsako leto tudi triglavski turnir smuk in je leta 1962 začel organizirati vsakoletni zimski spominski pohod na Stol, ki je postal največja vsakoletna planinskoalpinistična prireditev in manifestacija v počastitev velike bitke 20. februarja leta 1942.

V svojem pretem in izredno bogatem gorniškem življenju je Janez Krušič preplezal, ukrotil in premagal prek 1.500 težkih in najtežjih plezalno alpinističnih vzponov, kakor njegovi učitelji, tovariši na vrvi in njegovi učenci je premagaval tabuje in jemal skalpe v številnih domačih, tujih, kopnih in zasneženih in v led vkovanih stenah v Dolomiti, centralnih Alpah in Kavkazu, ki je treba znati tudi mnogo tistega, kar ni dano vsakomur.

Vsekakor lahko uvrščamo Janeza Krušiča ne samo med najboljše jeseniške planince, plezalce, alpiniste, reševalce, vodnike in mentorje ter učitelje, temveč tudi med vzornike slovenskega in jugoslovanskega vrhunškega plezalnega športa in ekstremnega alpinizma.

Zato mu želimo na šestdesetletnem razglednem počivalu obilo sreče in osebnega zadovoljstva v nadaljnji smeri.

Tovariši in učenci

ŠTIRINAJSTIČ ZA POKAL NAGAOKA

V spomin na Japonca Nagaoka Kokiha, ki je leta 1962 umrl za posledicami poškodbe, ki jo je dobil na dvoboju v Ljubljani, kjer je bil prej dve leti svetovalec in trener pri takratnem ŽTAK Ljubljana in republiški trener, je bilo v soboto, 10., in nedeljo, 11. decembra, v hali Tivoli v Ljubljani že 14. memorialno tekmo.

V hali Tivoli se je letos zbralo 570 tekmovalcev, od pionirjev do članov iz Italije, Poljske, iz skoraj vseh jugoslovanskih klubov, manjkali so le Makedonci. Videli smo veliko mojstrov v kimonih, Žuvelo, Obadova, Čihija, Levčarja in druge, ki so v nedeljskem finalu pokazali, kaj znajo.

Judo sekcija pri jeseniškem Partizanu je imela predstavnike pri pionirjih (Fajkovič, Breljih, Zleber, Krnjajčič, Dijač, in Sekulič), mladincih (Krehmčič in Čuden) in članih (Čebul in Demšar). Krnjajčič, Krehmčič, Čebul in Demšar so izpadli v drugem kolu, ostali judoisti pa v prvem. Omeniti velja, da so Dijač, Sekulič in Čuden tekmovali prvič, saj trenirajo šele tri mesece, ostali pionirji in mladinci so delno razočarani, saj so izgubili vsi v parterju, s končnim prijemom. Breljih je izgubil že dobljeno borbo, Krehmčič pa prav tako, vendar je bil njegov nasprotnik Paparella (Trst) izbran za

spiseno najboljšega pri mladincih. Pri članih je bila konkurenca zelo močna, zato tudi kaj več od obeh ni bilo pričakovati.

Vsem mladim članom sekcije se pozna, da imajo premalo tekmovalni, tako da imajo tremo, tudi fizično so slabši, poleg vsega pa nekaj časa niso trenirali, saj so vsi prostori v društvu zaprti zaradi nevarnosti, da se sržni strop nad telovadnico. Priložnost, da najmlajši popravijo slab vtis, bo že sedmega januarja, ko bo v Slovenski Bistrici tekmovaljevanje v spomin na pohorski bataljon. V Bistrico potuje to soboto, 17. decembra, tudi članska ekipa Gorenjske, ki se bo sestala v tretjem kolu slovenske lige z Impolom II in Bežigradom, naslednjo soboto, 24. decembra, pa se bo v Kranju v četrtem, zadnjem kolu pomerila še z domačim Triglavom in ljubljanskim Šiško.

Judo zveza Slovenije letos praznuje tudi 26-letnico ustanovitve. Ob tej priliki so na tekmovaljevanju v Ljubljani podneli najbolj za služnim za obstoj in delo zveze, za delo v klubih in sekcijah in za razširjanje judo športa diplome. Le-to je dobil za svoje večletno delo v judo sekciji pri TVD Partizan Jesenice in v sami zvezi, za popularizacijo juda na Jesenicah in na Gorenjskem, še vedno aktivni tekmovalec in trener Brane Dvoršak.

DELOVNO VZDUŠJE PRED JUBILEJEM PD DOVJE-MOJSTRANA

Člani planinskega društva Dovje-Mojstrana bodo tudi letošnje leto zaključili z lepimi rezultati. Osrednja akcija je potekala v poletnih mesecih, in sicer obnova planinske postojanke Aljažev dom v Vratih. Prav sedaj pa se člani prizadevno pripravljajo na praznovanje 50-letnice društva, ki bo prihodnje leto. Več o obnovi Aljažev doma v Vratih in pripravah na polstoletni jubilej mojstranskih planincev pa sta nam pred kratkim povedala predsednik društva Stanko Kofler in tajnik Avgust Delavec.

Potrebna obnova Aljažev doma v Vratih se je začela že jeseni leta 1976. Po udariti je treba, da je bil dom izredno dotrajan, poleg tega pa je imel neurejene sanitarije in nezadovoljivo požarno varnost v posameznih prostorih, kajti bivanje v samem domu je bilo večkrat že kar življenjsko nevarno. Glavna obnovitvena dela so stekla letos spomladi. Najprej je bilo treba vse notranje prostore porušiti in začeti graditi znova. Lani so bila v glavnem že zaključena dela na zunanem prizidku in v kletnih prostorih. Pred začetkom letošnjih najobsežnejših gradbenih del je bilo treba najprej usposobiti Slajmarjevo kočjo, kjer je potem potekala zasilna oskrba številnim planincem na poti na Triglav. Obnova v Aljaževem domu se je potem odvijala po načrtu, in sicer je v glavnem dela izvajal SGP Gradbinec - visoke gradnje - s svojimi kooperanti. Kot sta poudarila sogovornika, je bilo društvo z izvajalci del ves čas zelo zadovoljno, saj so posamezniki naredili tudi več, kot je bilo potrebno.

Do jeseni so bila najvažnejša dela v glavnem zaključena. Notranji prostori so na novo zgrajeni, kuhinja in točilnica pa sta tudi že opremljeni. Sodobno urejene sanitarije bodo imele tudi tuše, tako da se bodo planinci po napornih turah v dolini lahko tudi oprhali. Kot je sedaj predvideno, bo Aljažev dom dokončno urejen do maja prihodnjega leta, ko bo slavnostno odprtitev v okviru jubileja društva. Do takrat bodo opremljene še spalnice in dokončana ostala manjša dela. Omenimo še, da je poleg Aljažev doma poleti potekala delna obnova tudi na ostalih okoliških domovih, ki so v okviru te planinske postojanke. Pri sami obnovi Aljažev doma je bilo opravljenega tudi precej prostovoljnega dela. Pomagali so predvsem starejši člani društva in nekaj šolske mladine. Kljub temu, da bo obnova stala veliko denarja, pa bo prenovljeni in sodobno opremljeni dom lepa pridobitev za Mojstrano in celotno občino. Večino sredstev za obnovo je prispevala Planinska zveza Slovenije, in sicer iz sredstev podpisnikov družbenega dogovora o obnovi planinskih postojank, sredstva pa je prispevalo tudi društvo v obliki kreditov.

Namizni tenis

PRVENSTVO OSNOVNIH ŠOL

Pretekli tetrtek petek, 7. in 8. decembra, je bilo po dolgem času zopet organizirano prvenstvo šolskih športnih društev naše občine v namiznem tenisu. Tokrat je bila zelo spodbudna udeležba, saj se je tekmovanja udeležilo 48 učencev naših šol. Tekmovali so v več skupinah, zmagovalci pa so naslednji:

Učenci 1.-4. razreda: 1. Zalokar, 2. Laharnar.
Učenci 1.-4. razreda: 1. Pristov, 2. Ahačič.
Učenci 5.-8. razreda: 1. Svetina, 2. Umetič.
Učenci 5.-8. razreda: 1. Babič, 2. Veber.

REKREACIJSKO TEKMOVANJE

V občinski namiznoteniški ligi pa se tekmovanja nemoteno in brez zapletov odvijajo naprej. V preteklem tednu so odigrali že peto kolo. V tem kolu ni bilo večjih presenečenj, omenimo lahko le gladko zmago Murove v derbiju tega kola proti ekipi krajevne skupnosti Plavž s 5:1, prav tako pa sta tokrat ostali prazni rok ekipi RTA in zdravstvenega doma, ki do sedaj še nista okusili slasti zmage. Najhujša borba pa se je odvijala v dvoboju med ekipo Kovinarja in RTA, v kateri so igralci KOVINARJA na koncu tesno zmagali s 5:4. V ostalih srečanjih pa so bili doseženi pričakovani rezultati.

Rezultati petega kola:
Remontne delavnice 2J : Zdravstveni dom 5:0

RTA 2J : Kovinar 4:5,
Podmežaklja : NTK Jesenice 2:5,
SD Golica : Železničar 0:5,
KS Plavž : Murova 1:5.

LESTVICA PO PETEM KOLU:
1. Murova 5 - 5 - 0 25: 3 10
2. NTK Jesenice 5 - 5 - 0 25: 5 10
3. Plavž 5 - 4 - 1 21: 9 8
4. Železničar 5 - 4 - 1 23:11 8
5. Kovinar 5 - 2 - 3 17:21 4
6. Remontne del. 5 - 2 - 3 12:18 4
7. Golica 5 - 2 - 3 11:23 4
8. KS Podmežaklja 5 - 1 - 4 14:22 2
9. RTA 5 - 0 - 5 9:25 0
10. Zdravstv. dom 5 - 0 - 5 6:25 0

PARI PRIHODNJEGA KOLA 16. DECEMBRA SO NASLEDNJI:
Remontne delavnice : RTA,
Kovinar : Podmežaklja,
NTK Jesenice : SD Golica,
Železničar : KS Plavž,
Zdravstveni dom : Murova.

R.F.

OBČNI ZBOR GOBARSKE DRUŽINE

Gobarska družina Jesenice vabi vse svoje člane na redni občni zbor, ki bo v soboto, 17. decembra, ob 16. uri v prostorih balinarskega kluba (v bazi) na Jesenicah.

Po občnem zboru bo zauska.
Občnega zbora se zanesljivo udeležite!

V poletnih mesecih pa so pri PD Dovje-Mojstrana izvedli še eno uspešno akcijo, in sicer so organizirali odpravo v Ande v Južno Ameriko, ki je prav tako sodila v okvir polstoletnega jubileja društva. Alpinisti pa so bili poleg tega uspešni tudi v drugih gorah, kjer so opravili vrsto plezalnih vzponov. Trije člani društva pa so sodelovali tudi v slovenski alpinistični odpravi v Afriko, ki se je v nedeljo vrnila domov.

Sedaj pa so člani društva že sredi priprav na praznovanje 50-letnice in uspešnega dela društva. Slavnostna akademija v okviru jubileja bo 7. januarja prihodnje leto v kulturnem domu na Dovjem. Na njej bodo razvili tudi društveni prapor in podelili priznanja najbolj zaslužnim planinskim delavcem. Med člani društva in ostalimi ljubitelji gora v kraju poteka akcija zbiranja denarnih sredstev za zlati žebelček ter za trak na praporu. Dosedanja prizadevanja so uspešna, tako da so člani prepričani, da bo do predvidenega roka denar za prapor zbran.

Ob koncu omenimo še to, da bodo člani PD Dovje-Mojstrana s praznovanjem polstoletnega jubileja tudi proslavili 200-letnico prvega pristopa na naš očiak Triglav.

J. Rabič

USPEŠEN NASTOP JESENIČANOV NA POKLJUKI

V nedeljo, 11. decembra, je bilo na Pokljuki tekmovanje v smučarskih skokih za člane ter starejše in mlajše mladince. To tradicionalno tekmovanje, v spomin na padli bataljon Prešernove brigade, je vzorno organizirala sekcija za skoke pri OZSO Jesenice. Tekmovali so vsi najboljši skakalci iz sedmih slovenskih klubov.

Tekmovalci sekcije za skoke pri OZSO Jesenice so tekmovali zelo uspešno. Očitno bomo z organiziranim in strokovnim delom mladih trenerjev zapolnili vrzeli, ki so v preteklih sezonah nastale v naših vrstah.

REZULTATI:
MLAJŠI MLADINCI: 1. Andrej Komelj 209,7 (49, 51) Ilirija, 2. Stanko Baloh 203,4 (50, 49), Jesenice, 3. Zlatko Suzič 190,3 (44,5, 45), Ilirija, 4. Igor Hojan 177,5 (43,5, 45), Ilirija, 5. Rajko Lotrič 176,6 (44, 41,5), Jesenice, 9. Franci Ribnikar 150,1 (39, 39), 13. Andrej Avenik 125,2 (36, 34), 14. Miha Baloh 108,2 (33, 32), vsi Jesenice.

STAREJŠI MLADINCI: 1. Bogdan Jemec 211,7 (51,5, 48,5), Jesenice, 2. Brane Benedik 209,7 (49,5, 49,5), 3. Miro Bizjak 204,2 (49, 48,5), oba Triglav, 4. Peter Pibernik 189,6 (46, 47), Ilirija, 12. Jože Smid 162,4 (41, 45,5), 15. Tine Zupan 156,0 (42, 39), 16. Milan Kopše 155,1 (43, 40), vsi Jesenice.

ČLANI: 1. Janez Loštrek 226,5 (53, 50), Logatec, 2. Rado Bradško 223,0 (52,5, 51), Litija, 3. Branko Kežar 220,9 (52,5, 51,5), Triglav, 12. Ivo Zupan 204,5 (53,5 p. 52,5), JLA, 13. Jože Dolžan 204,2 (48, 49,5), 14. Miha Rožič 199,1 (48, 47,5), oba Jesenice.

Ocene naših tekmovalec:
Mlajši mladinec Stanko Baloh je s svojima skokoma pokazal, da zna dobro skočiti. Če bo še naprej tako pridno treniral, bo letos zagotovo med najboljšimi mladinci. Lotrič je prvi skok skočil dobro, pri drugem skoku pa se je videlo, da mu manjka moči. Ribnikar je na treningu grdo padel, zato na tekmi ni skočil tako, kot zna. Aveniku in Mihi Balohu se pozna, da sta lansko sezono zaradi poškodb izpustila, vendar bosta ob rednem treningu lahko nadoknadila zamujeno. Starejši mladinec Jemec je skočil tako, kot zna, in zanesljivo zmagal v svoji kategoriji. Smid in Kopše sta skakala daleč pod svojimi zmognostmi. Vidi se, da ne znata tekmovati. Na treningih sta skakala zelo dobro, na tekmi pa sta vse hotela narediti na silo.

Pri članih se je od naših najbolje uvrstil Ivo Zupan, ki je trenutno v JLA. Ko v prvem skoku ne bi padel, bi zagotovo premagal svoje nasprotnike. Dolžan je pokazal, da zna še vedno zelo dobro skočiti, Rožiču pa se pozna, da nekaj let ni aktivno skakal.

Stane Lužnik

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna valjarna Jesenice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel med boleznijo.

Zoran Rozman

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 17. decembra, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta
SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ROŽČA NA PLAVŽU.

JEŽEK IZ JUGOBANKE

obvešča svoje mlade varčevalce, da jim je za darilo dedka Mraza omogočil brezplačen ogled mladinske igrice »SNEGULJČICA« v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Predstava bo v ponedeljek, 26. decembra, ob 16. uri popoldne.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega brata in strica

KRISTJANA SKUMAVCA

se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršen koli način nudili pomoč v času njegove bolezni, še posebej pa se zahvaljujemo sosedu Heleni Rabič za vso nudeno pomoč. Najlepša hvala darovalcem cvetja, vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, ter govrniku za poslovilne besede.

ZALUJOČI: brat Janez, sestre Marija in Kristina ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame

MARIJE RUPAR

se vsem sodelavcem iz TOZD Vratni podboji iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in izrečeno sožalje.
Zalujoča hčerka Francka Bavdaž

ZAHVALA

Krajevna skupnost Blejska Dobrava je priredila dne 10. decembra v šoli na Blejski Dobravi večer za vse nad 70 let stare krajane Blejske Dobrave, Lipc in Kočne. Iz pogovorov s sovrstniki sem razbral, da so bili vsi zelo zadovoljni. Zato mislim, da se lahko v imenu vseh toplo zahvalim za nepozaben večer vsem organizatorjem, pevcem in godcem za veselo razpoloženje in Dušanu Staretu za govor. Posebno so nas navdušili cicibani s številnimi deklaracijami.

Vsi pa se pridružujemo predlogu tov. Stareta, da bi taki večeri postali vsakoletna tradicija.

Še enkrat toplo zahvala vsem, ki ste prispevali k temu nepozabnemu večeru.

Jože Ertl

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se iskreno zahvaljujem za prejeta denarno pomoč, ki mi je med boleznijo zelo dobrodošla.

Slavko Ferčej

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

17. decembra amer. barvni film TOM SAWYER, režija Don Taylor, v gl. vlogi Jonny Whitaker, ob 15. uri.

17. in 18. decembra jugoslovanski barvni film HAJKA, režija Živojin Pavlovič, v gl. vlogi Rade Šerbedžija, ob 17. in 19. uri.

19. in 20. decembra mehiški barvni film DOLINA BEDNIH, režija Rene Kardona, v gl. vlogi Mario Almada, ob 17. in 19. uri.

21. decembra franc.-italij. barvni film BORA-BORA, režija Ugo Liberatore, v gl. vlogi Doris Kunstmann, ob 17. in 19. uri.

22. decembra ni predstav.
23. in 24. decembra angl. barvni film EMILY, režija Henry Herbert, v gl. vlogi Koo Stark kot Emily, ob 17. in 19. uri.

Mladini do dopolnjenega 15. leta starosti ogled filma ni dovoljen.

25. in 26. decembra amer. barvni film PREROKBA, režija Richard Donner, v gl. vlogi Gregory Peck, ob 17. in 19. uri.

KINO PLAVŽ

17. in 18. decembra mehiški barvni film DOLINA BEDNIH, ob 18. in 20. uri.

18. decembra amer. barvni film TOM SAWYER, ob 10. uri.

19. in 20. decembra jugoslovanski barvni film HAJKA, ob 18. in 20. uri.

21. decembra ni predstav.

22. decembra ameriški film ODRSKE LUČI, ob 18. in 20. uri.

23. in 24. decembra amer. barvni film PREROKBA, ob 18. in 20. uri.

25. in 26. decembra angl. barvni film EMILY, ob 18. in 20. uri.

Ogled filma mladini do dopolnjenega 15. leta starosti ni dovoljen.

KINO KRANJSKA GORA

17. decembra amer. barvni film MARATONEC, ob 20. uri.

18. decembra italij. barvni film VONJ PO ŽENSKI, ob 20. uri.

21. decembra mehiški barvni film DOLINA BEDNIH, ob 20. uri.

24. decembra jugoslovanski barvni film HAJKA, ob 20. uri.

25. decembra ameriški film ODRSKE LUČI, ob 20. uri.

KINO DOVJE - MOJSTRANA

17. decembra franc. barvni film MOČNEJŠI OD STRAHU, ob 19. uri.

18. decembra amer. barvni film MARATONEC, ob 19. uri.

24. decembra mehiški barvni film DOLINA BEDNIH, ob 19. uri.

25. decembra jugoslovanski barvni film HAJKA, ob 19. uri.

Gledališče

ČETRTEK, 15. decembra, ob 19.30 Pavel Golia: SNEGULJČICA, mladinska igra z glasbo. Režija: Stanka Geršak, scena in kostumski osnutki: Jože Bedič, PREMIERA.

NEDELJA, 18. decembra, ob 15.30 Pavel Golia SNEGULJČICA - mladinska igra z glasbo - prva ponovitev.

VABILO NA JAVNO RAZPRAVO O SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU O PRAVICAH IN OBVEZNOSTIH IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

V četrtek, 15. decembra, ob 18. uri bo v prostorih delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku

JAVNA RAZPRAVA.

Samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva bosta obrazložila Stane Torkar in dr. Primož Vidali. Izvršni odbor krajevne organizacije SZDL Javornik - Koroška Bela vabi vse občane, da se javne razprave udeležijo in s predlogi pripomorejo k uspehu javne razprave.

OBČANOM PODMEŽAKLJE

Vabimo vas na zbor delovnih ljudi in občanov, ki bo v

ponedeljek, 19. decembra, ob 17. uri

v dvorani krajevne skupnosti Podmežaklja, Mencingerjeva 1.

Na zboru bomo obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva ter osnutek samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz enotnega programa zdravstvenega varstva SRS. Kratki povzetki so bili objavljeni v Železjarju 24. novembra in 8. decembra 1977. Na zboru pa bo sporazume razložil predsednik skupščine zdravstvene skupnosti Jože Frece.

Ker gre za pomembne dokumente, od katerih bo v prihodnje odvisno uresničevanje zdravstvenega varstva, vabimo občane, da se zbora udeležijo v čim večjem številu.

KK SZDL in KO ZZB NOV
Podmežaklja

OBVESTILO

Dom učencev železarskega izobraževalnega centra obvešča zainteresirane, da od 10. do 20. decembra sprejema ponudbe za jemanje pomij (ostankov hrane).

Vse informacije v zvezi s tem dobite v upravi doma od 6. do 14. ure.

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 18. decembra, ODPADE,
- sobota, 17. decembra, samo od 14. do 16. ure,
- nedelja, 18. decembra, ODPADE,

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- petek, sobota in nedelja, 18. do 18. decembra, mednarodni železarski hokejski turnir,

- petek, 18. decembra, ob 15.45 svečana otvoritev turnirja, ob 16. uri HK Jesenice : TJ Zetor Brno, ČSSR, ob 19. uri reprezentanca SFRJ : HC Lugano, Švica,

- sobota, 17. decembra, ob 17.30 HK Jesenice : HC Lugano, Švica,
- nedelja, 18. decembra, ob 15. uri TJ Zetar, Brno, ČSSR : HC Lugano, Švica,

ob 18. uri HK Jesenice : reprezentanca SFRJ, ob 20.15 zaključek turnirja,

VSTOPNINA:

- odrasli 20 din,
- upokojenci 15 din,
- šolska mladina in vojski 10 din.

KEGLJANJE NA LEDU:

- nedelja, 18. decembra, ob 7. uri mednarodni turnir.

GORENJSKA LIGA - TRENINGI:

- četrtek, 15. decembra, ob 22. do 23. HK Plavž Jesenice,
- petek, 16. decembra, 21.30 do 22.30 HK Ljubno,
- sobota, 17. decembra, ob 20. do 21. HK Blejska Dobrava, ob 21.15 do 22.15 HK Podmežaklja,

- v ponedeljek, 19. decembra, ob 22. do 23. ure HK Kokrica,
- torek, 20. decembra, ob 22. do 23. HK Tržič,
- sredo, 21. decembra, ob 21. do 22.30 HK Triglav Kranj,
- četrtek, 22. decembra, ob 22. do 23. HK Plavž Jesenice.

Iz pisarne SD Jesenice

JESENIČANI PRVAKI?

Enajsto kolo letošnjega 31. državnega prvenstva v hokeju na ledu je prineslo veselje v jeseniški tabor. Po nedavnem porazu sedemnajstkratnih prvakov Jugoslavije v Ljubljani z rezultatom 3:4 je kazalo, da bo še nadalje potekala borba za prvaka med Olimpijo s 3:2. Ta spopadljivi ljubljancem je nemara pika na sivi v letošnjem prvenstvu, vsaj kar se tiče prvega mesta. Res je, da je hokej igra, v kateri je vse možno, toda prednost štirih točk jeseniški hokejisti najbrž ne bodo kar tako zapravili.

JESENIČANCI : KRANJSKA GORA 16:5
(6:3, 3:1, 7:1)

Za srečanje dveh domačih moštvo lahko rečemo, da je bilo precej zanimivo. Videli smo dokaj dober hokej, zmaga starejših hokejistov in večkratnih prvakov pa je povsem zaslužena. V prvi in še zlasti drugi tretjini so se Kranjskogorci uspešneje upirali razigranim Jeseničanom, toda v tretji so do veljave prišli strelci prvakov, ki so kar sedemkrat zatresli mrežo Kranjske gore. V tem zadnjem delu so imeli precej priložnosti tudi igralci Kranjske gore, kajti obramba Jesenic je naredila nekaj napak, vendar je vratar Petrar ubranil večino težkih strelcov, ko so ga soigralci pustili na cedilu.

Treba je povedati tudi to, da so Jeseničani dosegli visoko zmago, ne da bi igrali s polno močjo.

Strelci za Jesenice so bili: Poljanšek 4, Pavlič in Tomaž Košir po 3, Pirih 2 ter Klemenc, Sašo Košir, Joža Razinger in Hiti po 1, za Kranjsko goro pa Kern 2 ter Jug, Raspet in Mlinarec po 1.

Prijateljske mednarodne tekme

DVE ZMAGI NAŠIH MLADINCEV

Mladinska reprezentanca Jugoslavije je v soboto v Ljubljani ter v nedeljo na Jesenicah dvakrat visoko premagala vrstnike iz Italije, v Ljubljani z rezultatom 7:0 (4:0, 1:0, 2:0), na Jesenicah pa z 8:1 (1:1, 4:0, 3:0).

Naši mladi izbranci, ki jih je prvič vodil novi zvezni trener mladinske reprezentance in legenda jeseniškega hokeja Albin Felc, so obakrat igrali dobro in so prekašali goste skoraj v vseh elementih hokejske igre.

Srečanje na Jesenicah je sicer imelo tudi neopornost obležje, kajti igra je bila dokaj ostra, na trenutke tudi pregrebna, tako da so imeli sodniki polne roke dela. Za namerček pa so se igralci obeh moštvo ob koncu tudi stekli.

Kljub temu smo z igro mladih lahko zadovoljni, čeprav nekateri člani naše reprezentance, ki sicer nastopajo za prvo moštvo Olimpije, zaradi pretirane individualne igre niso pokazali tistega, kar bi sicer lahko.

Gole za naše so v Ljubljani dosegli: Horvat 2, Mlinarec, Ščap, Raspet, Škof in Režek, na Jesenicah pa: Horvat 3, Magazin 2 ter Pajič, Ogrin in Sekelj po enega.

JESENIČANCI : MOTOR Č.B. 8:11
(4:4, 3:3, 1:4)

Že nekaj časa v Podmežakliji nismo videli tako lepe, hitre in učinkovite igre, ki sta jo prikazali obe moštvi. Prvi dve tretjini sta minili v dokaj enakovredni igri, ki je bila polna tistega, kar odlikuje to moško igro. Gostje so hitro, že v tretji minuti, povedli z 2:0, nakar so do veljave prišli tudi Jeseničani. Nasplošno lahko ugotovimo, da sta bili prvi dve tretjini izredno zanimivi in razburiljivi. Jeseničani so celo povedli s 5:4 in tudi z 8:7, vendar so gostje v zadnjih dvajsetih minutah imeli več moči in so zasluženo zmagali.

Kljub porazu so bili gledalci povsem zadovoljni s prikazanim hokejem, še posebej z igro svojega moštva, kar je še en dokaz, da ljudje znajo ceniti borbenost, prizadevnost in kvaliteto, ne glede na zmago ali poraz. Če bodo s tako igro nadaljevali, hokejistom Jesenic ne more uiti tudi osemnajsti naslov državnega prvaka.

Gole za Jesenice so dosegli: Klemenc 3, Šuvak 2, Pavlič, T. Košir in Jan po enega.

KRANJSKA GORA : MOTOR 9:22
(1:4, 2:11, 6:7)

Hokejisti šeste uvrščene ekipe prvenstva ČSSR so bili prehodni nasprotnik za mlado in neizkušeno moštvo Kranjske gore. Mladi Kranjskogorci so se v glavnem le branili, nekajkrat pa bili tudi uspešni pri hitrih protinapadih, iz katerih so dosegli presenetljivo veliko golov, kar devet.

Strelci za Kranjsko goro so bili: Kern, Bešič, Mlinarec in Lah po 2 ter Golja 1.

MEDNARODNI TURNIR - REVILJA HOKEJA

V petek, 16. decembra, se bo v organizaciji HK Jesenice in pod pokroviteljstvom železarne Jesenice začel velik mednarodni turnir, ki ga organizirajo v počastitev Titovih in partiskih jubilejev ter 30-letnice uspešnega obstoja HK Jesenice.

Na turnirju, ki bo nedvomno prava revija dobrega hokeja, bodo nastopila naslednja moštva: Zetor iz Brna, ki ga bolj poznamo po starem imenu ZKL Brno, Lugano iz Švice, reprezentanca SFRJ, ki jo bodo sestavljali igralci ljubljanske Olimpije in kandidati za reprezentanco, ki so trenutno v JLA, ter domače moštvo Jesenice.

PROGRAM TEKEM:

16. decembra:
15.45 svečana otvoritev turnirja,
16. uri Jesenice: Zetor,
19. uri SFRJ: Lugano.
17. decembra:
17.30 v hali Tivoli v Ljubljani SFRJ: Zetor,
17.30 v dvorani v Podmežakliji Jesenice: Lugano.
18. decembra:
15. uri Zetor: Lugano,
18. uri Jesenice: SFRJ.

Kot je razvidno, bo ena tekma, in sicer sobotna med SFRJ in Zetorjem, odigrana v hali Tivoli, vse ostale pa bodo v dvorani v Podmežakliji na Jesenicah. Organizator pričakuje, da bodo ljubitelji hokeja na Jesenicah in v okolici prišli na svoj račun, kajti imena moštvo to vsekakor zagotavljajo.

NEPRIČAKOVANA ZMAGA

V osmem kolu prve slovenske šahovske lige je na Jesenicah gostovala ekipa Iskre iz Ljubljane, ki se je pomerila z domačim moštvom. Ekipa Iskre je pred dvobojem veljala za velikega favorita, saj v dosedanjih sedmih kolu še ni doživela poraza in se zanesljivo bliža naslovu slovenskega prvaka. Jeseničani so zaigrali izredno dobro ter si zasluženo priborili zmago z rezultatom 5,5:4,5.

Pa poglejmo, kako so igrali po deskah: Zorko je na prvi deski igral s Steinerjem. V angleški otvoritvi je že po nekaj potezih zašel v težavo, vendar se je pozneje popravi in uspel remizirati. Na drugi deski je Pavlin igral zelo dobro vse do končnice, vendar je v časovni stiski spregledal figuro in predal partijo. Sterle je igral s Paplerjem, ki je bil leta 1975 slovenski prvak. Že v otvoritvi je Sterle prevzel pobudo, ki je ni izpustil do konca partije, ter zasluženo osvojil celo točko. Na četrto in na peto desko Krničar in Tratnjek nista bila kos svojima nasprotnikom in sta partiji izgubila. Tajtan pa je na šesti deski po velikih težavah in nejasnostih v partiji uspel remizirati. Na prvi ženski deski je Marušičeva že v otvoritvi izgubila kmeta, vendar ji je po precizni igri v končnici uspešno remizirala. Pongračeva se je uspešno otresti velikega pritiska nasprotnice in preiti v protinapad, kjer je zabeležila lepo zmago. Tudi Železnik na prvi mladinski deski ni imel težkega dela, saj je prvi premagal svojega nasprotnika. Posebej pa moramo pohvaliti novince v jeseniški ekipi, mladince Kosmaka, ki je kljub tremi ob prvem nastopu igral zelo dobro ter zabeležil dragoceno točko za svojo ekipo.

M. Jan

GOSTOVANJE KOŠARKARJEV IZ VALJEVA

V nedeljo, 11. decembra, je bil na Jesenicah turnir, na katerem so nastopili gostje iz Valjeva, KK Jesenice in KK Železar. Rezultati:

KK Omladinac: KK Železar 85:58 (46:34)
Gostje iz Valjeva so ves čas vodili in zasluženo zmagali.
Za Omladinac so nastopili: Nikolič 30, Jakovljevič 14, Obradović, Podmerjavski 2, Pijevčević 2, Vučičević 4, Marković 2, Božić 1, Milanović 14, Kosi, Kerleta 10, Pašić 6.

Za Železar so nastopili: Pirih 13, Sredanović, Svetlin, Bizjak, Čampa 14, Mihelič 4, Mitja Mišić 3, Logar 2, Miro Mišić 6, Demšar, Šmid 10, Babič 5.

KK JESENICE : KK ŽELEZAR 85:84
(35:43)

V drugi tekmi sta se srečali domači ekipi. Prvi polčas je pripadal ekipi Železarja, v drugem pa jim je zmanjkalo moči in so izgubili z minimalno razliko.

Za Jesenice so nastopili: Azman 4, Novak, Geržetič 4, Jelovčan 6, Pivač 18, Berginc 9, Ličof 11, Smolej 18, Lešnjak, Vauhnik 2, Božić 7.
Za Železar so nastopili: Pirih 28, Sredanović, Svetlin, Bizjak 6, Čampa 5, Mihelič 5, Mitja Mišić 2, Logar, Miro Mišić 17, Demšar 4, Šmid 17, Babič.

KK OMLADINAC : KK JESENICE 90:73
(45:33)

V tekmi, ki je odločala, kdo bo osvojil prvo mesto, so bili boljši gostje iz Valjeva in tako osvojili tudi pokal.

Za Omladinac so nastopili: Nikolič 20, Jakovljevič 14, Obradović, Podmerjavski 8, Pijevčević 2, Vučičević 8, Marković Božić 1, Milanović 8, Kosi, Kerleta 17, Pašić 2.

Za Jesenice so nastopili: Azman 6, Novak, Geržetič 6, Jelovčan 6, Pivač 9, Berginc 4, Ličof 4, Smolej 12, Lešnjak, Vauhnik 4, Božić 24.

BAJO

TURNIR V POČASTITEV KRAJEVNEGA PRAZNIKA V MOJSTRANI

Košarkarski klub Mojstrana je v soboto, 10. decembra, organiziral košarkarski turnir v počastitev krajevnega praznika 16. decembra. Na turnirju so sodelovale ekipe, ki so jih sestavljali izključno prebivalci krajevne skupnosti Dovje-Mojstrana, in sicer: ekipe rekreativcev, ekipa ZSMS,

ekipa KK Mojstrana in okrepljena ekipa šolskega športnega društva osnovne šole »16. decembra«. Ekipa rekreativcev je lani na tem turnirju, ki naj bi postal tradicionalen, prvič osvojila prehodni pokal.

V prvi tekmi sta se za uvrstitev v finale pomerili ekipi ŠSD in KK Mojstrana. Ekipa kluba je na turnirju igrala oslajena, le s šestimi igralci, ostali pa so okrepili druge ekipe. Vseeno pa so igralci kluba v tej tekmi dokaj zlahka zmagali s 60:36.

Drugo tekmo sta igrali ekipi ZSMS in rekreativcev. Zmagali so rekreativci z rezultatom 55:48.

V tekmi za tretje in četrto mesto sta se tako pomerili ekipi ŠSD in ZSMS. Prvi polčas je ekipa ŠSD z dobro igro dobila s 15 koši prednosti. V drugem polčasu pa se je pokazalo, da bo ŠSD, čeprav okrepljeno z dvema igralcema kluba, le s težavo ubranilo visoko vodstvo. Ekipa ZSMS, kot da bi šele v drugem delu druge tekme našla samo sebe, je pričela s presingom in razlika se je pričela manjšati. Le nekaj minut pred koncem je razlika znašala le še eno točko. V teh trenutkih so mladi igralci osnovne šole pokazali, kaj je borbenost, in zmagali s 54:66 in tako zasedli tretje mesto.

Finalno tekmo sta po pričakovanju igrali ekipi KK Mojstrana in rekreativci. Pred tekmo se je zdelo, da ekipa kluba, čeprav oslajena, ne bo imela težkega dela z rekreativci. Vendar pa so že prve minute igre pokazale nasprotno. Rekreativci so z borbenostjo nadoknadili pomanjkanje tehnike in prvi polčas, sicer s težavo, pa vendarle dobili s 27:21. Tudi v drugem polčasu se igralci kluba niso znašli proti borbeni in disciplinirani ekipi rekreativcev. Zmagala je ekipa rekreativcev z rezultatom 59:37 in tako drugič osvojila prehodni pokal, ki ga je potrebno osvojiti trikrat zapored ali petkrat prehodno, da ga ekipa dobi v trajno last.

Hokejisti HK Kr. gora pazljivo sledijo razlagi trenerja Borisa Svetlina, ki je sedaj tudi zvezni trener državne reprezentance (Foto: F. Črv)

ZA KONEC — ZMAGA

Jeseničanke so v zadnjem kolu druge zvezne odbojarske lige — zahod premagale ekipo Turnišča iz Reke. Nastopile so: Purger, Mahnič, Kunšič, Baloh, Kelbi, Tomažič, Tušar, Primc, Piberčnik in Golob.

JESENICE : TURNIČ 3:0 (15:12, 15:3, 16:14)

Eno uro so domače igralke potrebovale, da so razmeroma gladko premagale gostujoče igralke, ki so se dobro upirale le v prvem in tretjem setu. Začetek prvega seta je pripadal gostjam, ki so po nekaj menjavah servisa povedle z 9:4 in kasneje z 12:7. Vendar so se domačinke le prebudile in z dobro igro na mreži in z odličnimi servisi Mahničeve in Tušarjeve uspele zmagati. Premoči domačink se je pokazala predvsem v drugem setu, ko je gostjam uspešno osvojiti le tri točke.

Se najbolj zanimivo je bil tretji — odločilni set. Gostje so ponovno zaigrale zelo dobro in visoko povedle z 8:1, ne samo zaradi dobre igre gostij, temveč tudi zaradi podcenjevanja in zelo slabe igre domačink pri sprejemu servisa in nasploh v polju. V nadaljevanju so le nadoknadile zamujeno in uspele osvojiti tudi ta odločilni set.

Jeseničke igralke so po končanem jesenskem delu na solidnem petem mestu prvenstvene lestvice. V tem delu so praktično vse tekmice igrale na tujem. Z rednimi treningi in mrtvi sezoni lahko pričakujemo, da bodo za spomladanski del še bolj pripravljene in svojo uvrstitev še popravile in s tem upravičile nastop v tem rangju tekmovalstva. Tega pa se morajo zavedati tudi igralke same.

Tudi mladinke so odigrale zadnja srečanja v tekmovalstvu za področje Gorenjske. Na zadnjem turnirju v osnovni šoli Tone Čufar so v srečanju z ekipama Triglav in Jelovnice uspele obakrat zmagati.

JESENICE : JELOVNICA 3:0 (15:8, 15:12, 15:12)

JESENICE : TRIGLAV 3:0 (15:5, 15:5, 15:2)

S tema zmagama so mladinke dosegle prvo mesto in s tem pridobile pravico sodelovanja na zaključnem turnirju za republiškega prvaka.

ACO

ŠPORTNA TEKMOVANJA V POČASTITEV DNEVA JLA

Športna komisija pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne bo v počastitev 22. decembra — dneva JLA, izvedla športno tekmovalstvo med ekipami: vojna pošta Radovljica, Iskra — TOZD Blejska Dobrava, Planika — TOZD Breznica in železarna Jesenice. Mladi športniki se bodo pomerili v petih športnih disciplinah, in sicer v odbojki (moški in ženske), streljanju (moški in ženske), šahu (moški), kegljanju na asfaltu (moški in ženske) in v namiznem tenisu (moški).

Tekmovalja v počastitev dneva JLA bodo jutri, 16. decembra, s pričetkom ob 15. uri v športnem parku v Podmežakliji.

J.R.

KLJUB DOBRI IGRI PORAZ V RADENCIH

V slovenski košarkarski super ligi so bila doslej odigrana tri kola. Selekcija Gorenjske je po uspešnem nastopu v prvem kolu doživela najprej nepričakovan poraz v drugem kolu proti Mengšu. Poraz je bil nepričakovan zaradi nastopa na domačem igrišču in zato, ker je ekipa Gorenjske zaigrala v popolni postavi. Maščevala se je prevelika samozavest igralov Gorenjske, poleg tega pa so igrali zelo nepovezano in neborbeno. Šele proti koncu tekme, ki je v prvi postavi nastopila četverica jeseniških igralcev, je uspelo poraz omiliti, za kaj več pa ni bilo več časa.

Zadnje nedeljo pa so košarkarice odšle na težko gostovanje v Radence, kjer so nastopile proti istoimenski ekipi. Trener Jeršin je na pot peljal le osem igralcev, ker so kar tri igralke iz Jesenic bolne ali poskodovane. Tako sta od Jeseničank nastopili le Vavpotičeva in Kontarevičeva.

Zdesetkana ekipa je tekmo v izredno hladni telovadnici pričela zelo poletno in borbeno. S hitro in kombinatorno igro so v prvih desetih minutah povsem nadigrali starejše domačinke (16:4). V nadaljevanju pa so domačinke z umazano, ostro igro, polno udarcev, uspele vzpostaviti ravnotežje. Polčas je bil končan z rezultatom 31:30 za Gorenjsko.

V nadaljevanju so domačinke igrale še bolj grobo in si na tak način v zadnjih minutah tekme priborile zmago. Tako so Gorenjske doživle svoj drugi, toda tokrat nezasežen poraz z rezultatom 64:59. Obe Jeseničanki, Vavpotičeva in Kontarevičeva, sta igrali dobro.

V prihodnjem kolu igra ekipa Gorenjske z Ilirijo v Žirih.

TROBOJ AKTIVOV INVALIDOV

Z rahlo zakasnitvijo objavljamo rezultate športnega troboja aktivov invalidov iz železarn Ravne, Store in Jesenice. Člani aktivov invalidov iz teh treh železarn so se na troboju pomenili v kegljanju na asfaltu, v šahu in streljanju z zračno puško. Organizacijo tekmovalj je prevzela komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne, izvajalci pa so bila posamezna športna društva v občinah. Omenimo še, da so s tem trobojem tudi zaposleni invalidi počastili letošnje jubileje partije in tovariša Tita.

REZULTATI:
Šah: 1. železarna Jesenice 12,5, 2. železarna Ravne 10,5, 3. železarna Store 1 točka.
Streljanje: 1. Ravne 532 krogov, 2. Jesenice 502, 3. Store 495.
Kegljanje na asfaltu: 1. Ravne 1739 kegljev, 2. Jesenice 1582 kegljev, 3. Store 1389.
Skupna uvrstitev: 1. Ravne 8 točk, 2. Jesenice 6, 3. Store 3. J.R.

Slovenski prvak Robert Žan v elementu (Foto: J. Šmitek)

SLALOM NA SORIŠKI PLANINI

V nedeljo, 11. decembra, se je pričela težko pričakovana tekmovalna sezona tudi za alpeke smučarje. Kot običajno zadnja leta ima tudi tokrat Soriška planina najbolj ugodne snežne pogoje. Proga je bila trda, tekmovalje je le nekoliko motila megla, ki pa ni bila pregosta.

Na štartu je bilo skupaj 96 tekmovalcev iz dvanajstih gorenjskih klubov, od tega iz naše občine iz Kranjske selekcije. Dobrave, Jesenice in občinska selekcija. Šestnajst reprezentantov s tega območja je poskrbelo, da so bili boji resnično privlačni, borba pa je v glavnem potekala med tekmovalci Alpetourja iz Škofje Loke, ki ima v svojih vrstah vse več smučarjev iz Kranja, in jeseniški selekciji ter nekaterimi posamezniki iz Trzica, Kranja in Radovljice.

Progi sta bili dolgi 500 metrov, višinska razlika pa 140 metrov. Traserja, domačin Veber in Škofolčan Kalan, sta dobro opravila svojo nalogo.

Tekmo so začele starejše pionirke. Pokazalo se je, da so tri tekmovalke bistveno boljše od ostalih, razlika med tretjo in četrto je znašala skoraj štiri sekunde. To so vse tri državne reprezentante Blažičeva — Triglav — in naši dve Veskova in Benedičičeva. Presenetljivo, kar deset sekund za prvo je zaostala Kerkova, reprezentantka iz Alpetourja. Zmago si je priborila Blažičeva s svojo izredno borbenostjo. Veskova je pokazala veliko tehnično znanje, vsekakor pa bo za zmago potrebne še več napadalnosti. Kljub enoletni pavzi, zaradi poskodb, Benedičičeva ni bistveno zaostala in bo nanjo vsekakor treba resno računati.

Konkurenca pri mlajših mladincih je bila vsekakor najhujša. V prvi vožnji je dominiral Žirovničan Benedik, ki pa v drugem teku ni ponovil prve odlične vožnje in je zato padel na drugo mesto v skupnem seštevku. Za začetek sezone je razumljivo, da so med dosežki večja nihanja, kar je doletelo tudi zmagovalca Ribnikarja iz Trzica in Mojstrančana Podrekarja, ki je dosegel zelo dober rezultat, ob upoštevanju, da je mlajši mladinec šele prvo leto. Dober vtis sta zapustila tudi Kavčič in Kunc, ki pa sta žal morala v sneg.

Pri starejših pionirjih je prvi favorit Peternej padel, tako da Oblak kljub dokaj resni poskodb, ki jo je staknil na treningu na Kobil, ni imel težkega dela. Prijetno pa je presenetil Matjaž Presterel z Blejske Dobrave, ki je po enoletni pavzi zaradi poskodb gladko premagal tovariša iz reprezentance Masterla in Knifca iz Alpetourja in tako najbolj primerno dokazal, da zasluži mesto, ki ga ima v državni reprezentanci. Pohvaliti velja tudi Peternej iz Podkorena, ki je tekmoval za SK Novinar, sedaj pa vadi v kranjskogorskem klubu.

Rezultat prve tekme je nadvse ugoden za tekmovalce iz jeseniške občine, kar samo potrjuje uspešnost dela v pripravljalnem obdobju. Od »velikih« se naši niso srečali z Ljubljancem, za katere vemo, da so letos trenirali več kot vsi drugi. Seveda količina ni vse, kar se je prav v alpskem smučanju že velikokrat pokazalo. Učenje tehnike je pri mlajših kategorijah najbrž bolj važno.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V SANKANJU

V soboto, 17. decembra, bo pri Savskih jamah letošnje prvenstvo Železarne v sankanju, ki ga organizira komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne. Tekmovalje bo potekalo v moški in ženski konkurenci za posamezno in skupno uvrstitev. Moški bodo tekmovali v kategorijah do 40 let in nad 40 let starosti, za ženske pa ni starostne omejitve. Opozoriti je treba, da se tekmuje lahko le z navadnimi sanmi, ki niso težje od deset kg, poleg tega pa nimajo pravice nastopa aktivni tekmovalci.

Prijave za prvenstvo v sankanju je treba poslati na sindikat Železarne najkasneje do jutri, 16. decembra, do 12. ure, ko bo opravljeno tudi žrebanje. Prav tako naj športne referate opozorimo tudi, da naj do tega roka pošljejo prijave za tekmovalje v odbojki, šahu in namiznem tenisu.

Razglasitev rezultatov prvenstva v sankanju bo po končanem tekmovalstvu v Planini pod Golico. Poskrbljeno bo tudi za avtobusni prevoz, in sicer bo avtobus s Koroške Bele odpeljal ob 7. uri, izpred parkirnega prostora pred Železarno pa ob 7.30.

J.R.